

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЛУЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ

**Збірник
сценаріїв виховних заходів
викладачів
Луцького педагогічного коледжу**

Випуск VII

Луцьк, 2015

УДК 377.8.018
ББК 74.574.05
З-41

Збірник сценаріїв виховних заходів викладачів Луцького педагогічного коледжу (Випуск 7). – Луцьк: Луцький педагогічний коледж, 2015. – _____с.

Збірник містить 23 авторську розробку виховних заходів, проведених викладачами Луцького педагогічного коледжу. Добірка сценаріїв відрізняється тематичною різноманітністю та доступністю у практичній реалізації. Кожний сценарій – це зразок творчості педагога-практика, що допоможе кураторам груп у процесі виховання особистості майбутнього вчителя, формуванні його моральних якостей, розумових та творчих здібностей, згуртуванні студентського колективу.

Мета цієї книги – допомогти кураторам студентських груп, вихователям в організації різноманітних виховних заходів, зробити змістовним та цікавим дозвілля студентів.

Друкується за рішенням науково-методичної ради Луцького педагогічного коледжу (протокол № 2 від 15.01.2015 р.)

Редакційна колегія:

Гузенко О.А., кандидат педагогічних наук, заступник директора з виробничого навчання Луцького педагогічного коледжу

Оксенчук Т.В., викладач-методист, заступник директора з гуманітарної освіти і виховання

Бахомент С.П., викладач-методист, голова методоб'єднання кураторів груп

ЗМІСТ

I. СЦЕНАРІЇ ТЕМАТИЧНИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-ПІЗНАВАЛЬНИХ ВИХОВНИХ ГОДИН

1. Клехо О.В. Життєві цінності
2. Галабуз А.В. Україна єдина країна
3. Оксенчук Т.В., Дзямулич Н.І., Дмитренко Н.С., Федорець М.А. Шевченко. Україна. Світ
4. Галан О. М., Єрко Г.І., Чемерис І.В. Невідома війна
5. Єрко Г.І., Луцюк Ю.А. День пам'яті та скорботи
6. Березіна Н.Л. Моя батьківщина – то прадідів слава, єдина родина, єдина держава
7. Левицька В. А., Левицький О. І. Любове моя – україно!
8. Деркач Л.М. Українська рукописна книга – джерело духовної культури народу
9. Нарихнюк Н.Ю. Ніхто не забутий, ніщо не забуте...
10. Остапюк О.О. Вони боролися за нас...

II. СЦЕНАРІЇ МАСОВИХ ВИХОВНИХ ЗАХОДІВ

11. Зарицька А. А. Кругляченко А. Ю. Сценарій виховного заходу "AVE MARIA"
12. Хомярчук А.П. Літературно – музичне свято «Весняний розмай»
13. Толочко Р.М., Степанюк І.В. Сценарій Великоднього свята у 4 класі
14. Богдан З. П., Ябковська С. П. Уклін тобі, Тарасе!
15. Горобець Т. В., Мазурок І. В., Шкоба В. А. Музичні заняття в дошкільному навчальному закладі, види музичної діяльності
16. Кикіньова Л. М. Знайомство з класиками

III. СЦЕНАРІЇ МУЗИЧНО-МИСТЕЦЬКИХ ВИХОВНИХ ЗАХОДІВ

17. Корінчук Н.Ю., Герасимчук В.В. Сценарій святкового вечора з нагоди дня працівників освіти
18. Денисова С.П. Кузьмич О.В. Ніколаєва І.А. Панасюк І.Л. День студента
19. Мазурок І. В. Збори батьків студентів-першокурсників
20. Кравець А.І. Сценарій, присвячений 70-річчю Великої Перемоги
21. Єрко Г. І., Констанкевич Л. Г., День перемоги – день пам'яті і прощення
22. Ульяницька Н. Я., Давидюк Г. М. День води
23. Ульяницька Н. Я., Давидюк Г. М. Вклоніться, люди, вчителю своєму

I. СЦЕНАРІЙ ТЕМАТИЧНИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-ПІЗНАВАЛЬНИХ ВИХОВНИХ ГОДИН

Клехо Олена Веніамінівна

викладач інформатики,

куратор групи

ЖИТТЄВІ ЦІННОСТІ

Виховний захід-тренінг

Мета проведення:

сприяти формуванню в студентів особистої системи цінностей, усвідомлення пріоритету духовних цінностей, визначення життєвої мети;

розвивати вміння працювати в групах, зв'язно висловлювати свої думки;

виховувати позитивні риси характеру, почуття толерантності, вміння адекватно реагувати на життєві випробування.

Обладнання: папір, ножиці, стікери, олівці, кулька, мультимедійні презентації, вислови відомих людей, кольоровий папір.

Тексти плакатів-висловів, які прикріплені на дошку:

«У людині все повинно бути прекрасним: і обличчя, і одяг, і душа, і думки» (А.П.Чехов)

«Зла людина шкодить сама собі раніш, ніж пошкодить іншому» (А.Августин)

«Доброта – це те, що може почути глухий і побачити сліпий» (М.Твен)

«Якщо б гостре слово залишало сліди, ми б усі ходили забруднені» (В.Шекспір)

«Уміння прощати – властивість сильних. Слабкі ніколи не прощають» (Махатма Ганді)

«Будьте милосердні до нещасних, будьте поблажливі до щасливих» (В.Гюго)

«Можна вибрати друга і по духу брата, та не можна матір рідну вибирати» (В.Симоненко)

«Мудрим потрібна мудрість, розумним – знання, а учням – уроки.»
(В.Борисов)

Слово викладач:

Свої роздуми про життєві цінності я хочу розпочати зі слів Фелікса Кривіна: «Шлях до істини саме такий, як і від істини шлях. Він анітрохи не довший, він тільки трохи складніший». Зрозуміти всю глибину, силу, простоту і актуальність цих слів можна лише з плином часу та життя.

Специфіка нашої праці допомагає нам тримати руку на пульсі життя, і не тільки допомагає, а скоріш – вимагає. А це, в свою чергу, призводить до постійного перегляду, переоцінки своїх поглядів на оточуючий світ.

Людина в своєму духовному розвитку пройшла довгий і надзвичайно складний шлях. Проте, найвищим вираженням розвитку людини завжди була насамперед моральна свідомість у всіх її проявах.

Розвиток людства не є рухом по колу, це – рух по спіралі. І кожен з нас був дитиною, юною особою, яку опікали, намагались вберегти, застерегти. А ми всі відчайдушно хотіли вирости і позбутись тієї «зайвої» для нас опіки. І тільки ставши батьками, розуміємо, що шлях до істини саме такий, як і від істини шлях. «Світ вступає в епоху Людини – ось що головне, – чуємо ми. – І від того, якою ця людина хоче бути, якою є система її моральних цінностей, сьогодні залежить не лише її особиста доля і розуміння того, чи стане вона особистістю, а й майбутнє всього світу.»

Слово студента.

Навчання, участь у змаганнях, олімпіадах, конкурсах, здача екзаменів, спілкування із знайомими та незнайомими людьми є складовою частиною нашого життя. Та іноді вони порушують психологічну рівновагу як і дитини, так і дорослого. Незбігання цінностей, смаків, уподобань спричиняє конфлікти поглядів.

Конфліктні ситуації – невід’ємна частина людських стосунків. Вони виникають через те, що кожна людина є неповторною особистістю.

Вправа «Відкрите серце»

Всім присутнім пропонується взяти в руку кульку і розповісти про ситуації, які виводять людину з рівноваги і про те, що допомагає в такій ситуації заспокоїтись. Кулька передається один одному по колу.

Коли мене ображають ...

Коли мене принижують ...

Коли з мене насміхаються ...

Коли мені грублять ...

Східна притча «Віслюк»

Якось батько з сином мандрували. Батько сидів на віслюку, а син вів віслюка за вуздечку. Раптом вони почули, як один перехожий каже іншому:

– Поглянь на цього бідного хлопчика. Його маленькі ніжки ледь встигають за віслюком. А жорстокий батько не знає жалю.

Чоловік узяв ці слова близько до серця. Він зліз з віслюка і звелів сину їхати верхи. Не минуло й кількох хвилин, як вони зустріли інших перехожих, які почали показувати на них пальцями і хитати головами:

– Яка ганьба! Малий їде верхи, як султан, а його бідолашний батько біжить слідом.

Хлопчик страшенно зніяковів і попросив батька сісти позаду нього.

– Люди добрі, подивіться на це, – заголосила жінка під чадрою. – Як вони мучать нещасну тварину! У неї вже хребет провис, а старий і малий нероби сидять на ньому, як на канапі.

Батько з сином мовчки злізли з віслюка і, понуривши голови, побрели далі. За рогом вони зустріли інших перехожих, почали насміхатися з них:

– Чого це ваш віслюк нічого не робить, не приносить жодної користі, навіть не везе когось із вас на собі?

Батько зітхнув, пригостив віслюка соломою і сказав синові:

– Хоч би що ми робили, хлопче, обов'язково знайдеться той, хто з нами не погодиться. Гадаю, ми самі маємо вирішувати, як нам мандрувати.

Запитання для обговорення

1. В чому суть цієї притчі?

2. Чи завжди іншим подобається те, що ми робимо?
3. Що таке власна думка?

Вправа – очікування «Моє я»

З однакових аркушів паперу, складених навпіл без ножиць сформувати половинки контуру людського тіла, розгорнути фігурки і написати на них своє ім'я і 3 особистих якості (романтична, енергійна, доброзичлива тощо).

Поміркувати, чому з однакових папірців за однаковою інструкцією вийшли різні фігурки. Про що це свідчить. Розмістити фігурки на дошці так, щоб утворився замкнений контур.

Притча «Найважливіші речі»

Один юнак постійно непокоївся з приводу свого життя і майбутнього. Якось, гуляючи берегом моря, зустрів він мудрого старця.

- Що тебе тривожить, юначе? – запитав старець.
- Здається, я не можу збагнути, що в житті для мене найважливіше, – відповів юнак.
- Це дуже просто, – сказав старець. Він підняв із землі порожнього глечика і почав заповнювати його камінням завбільшки з кулак.

Заповнивши глечик по вінця, запитав:

- Цей глечик повний, чи не так?
- Так, – погодився юнак.

Старець мовчки кивнув, узяв жменю дрібних камінців, кинув їх у глечик і злегка потрусив. Камінці заповнили пустоти між великим камінням. Він усміхнувся і запитав:

- А тепер глечик повний?

Юнак ствердно кивнув.

Тоді старець узяв пригорщу піску і висипав його у глечик. Пісок заповнив пустоти, що залишилися.

- Ось відповідь на твоє запитання, сказав старець. Велике каміння – це найважливіші речі в житті: родина, кохана людина, твій духовний розвиток, мудрість. Якщо втратиш усе, крім цього, твоє життя все одно буде повним.

Він хвилю помовчав, а відтак мовив:

– Дрібні камінці – це також важливі для тебе речі: робота, дім, матеріальний добробут. А пісок – дрібниці, які насправді не мають жодного значення.

Юнак слухав дуже уважно, і старець продовжив:

– Деякі люди роблять помилку. Вони спочатку засипають у глечик пісок, і в ньому не лишається місця для каміння. Так і в житті. Якщо витратити сили на дрібні й незначущі речі, у ньому не буде місця для найважливіших цінностей. Тому передусім подбай про велике каміння, не забувай і про дрібне. А пісок хвилі життя самі наб'ють у проміжки між ними.

Міркування до обговорення притчі «Найважливіші речі»

- Які життєві цінності схожі на велике каміння, які – на мале, які – на пісок?
- Як ви їх розрізняєте?
- У якому порядку ви «наповнюєте глечик» на цьому етапі свого життя?
- Як можна більше дбати про велике каміння?

Слово викладача.

Життя підлітків – доволі стресове. Навчальний заклад, заняття, додаткові заняття, непрості стосунки з батьками, викладачами, друзями, переживання через критику, реальні чи уявні проблеми – усе це призводить до перевтоми і погіршення самопочуття.

- Яку освіту хочеш здобути?
- Яких друзів хочеш мати?
- До якої компанії належати?
- За що ти готовий боротися?
- Чого прагнеш досягти в житті?
- Які ситуації тебе загартовують?

Слово викладача.

Притча «Перстень царя Соломона»

Цар Соломон, правитель Ізраїлю, уславився своєю мудрістю. Одного разу він попросив радників зробити йому перстень з написом, який міг би повертати сильні емоції у протилежний бік – втішати в горі й «опускати на землю» в часи тріумфу.

Радники довго роздумували над завданням Соломона і зрештою принесли йому перстень, на якому був напис: «І це все мине...»

Все в житті минає. Проходять образи, труднощі, і навіть часи слави. Але в будь-якому випадку необхідно гідно поводитись.

Випускники стоять на порозі дорослого життя, вибору майбутньої професії, навчання в інститутах, ...

Життя прожити – не поле перейти.

А вам тим полем ще йти та йти!

Підсумок

В колі всі виконують вправу «Пташеня»

Стати у коло. Уявіть собі, що ви тримаєте в руках маленьке беззахисне пташеня. Обережно стуліть долоні, зігрійте його своїм подихом, прикладіть до грудей, віддайте йому частинку свого тепла. Обережно розкрийте долоні і подивіться, як воно розправило крила, злетіло високо в небо і радісно заспівало. Усміхніться йому і побажайте веселого дня. А тепер озирніться довкола, побажайте веселого дня своїм друзям і самим собі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Групові форми психологічної роботи. Режим доступу: <http://osvita.ua/vnz/reports/psychology/10044/>
2. Наше майбутнє. Режим доступу: http://valyakodola.com.ua/publ/klasnomu_kerivniku/41
3. <http://www.teacherjournal.com.ua/>
4. Деякі питання організації виховної роботи. Режим доступу: <http://www.ostriv.in.ua>

А. В. Галабуз

вихователь гуртожитку

Луцького педагогічного коледжу

УКРАЇНА - ЄДИНА КРАЇНА

(Сценарій виховного заходу)

Мета. Ознайомити студентів з історією здобуття державності України; формувати повагу до її символів; розвивати прагнення берегти та захищати рідну країну, мати активну життєву позицію; виховувати почуття патріотизму; удосконалювати вміння аргументовано доводити власні твердження. Усвідомити думку, що наявність у громадян різних поглядів з тих чи інших питань є природним станом громадянського суспільства при непорушності державного суверенітету, незалежності, територіальної цілісності і демократичних засад державного устрою. Перший захід нового навчального року має стати поштовхом до подальшої роботи з об'єднання студентів, вихователів, викладачів, батьків довкола спільної цінності - територіальної цілісності держави, згуртованості суспільства, розв'язання проблем шляхом діалогу, пошуку загальнонаціонального консенсусу.

Сцена оформлена в національних символах України – кетяги червоної калини, вишиті рушники. По центру – Державний прапор України, Герб.

Захід розпочинає вихователь, після цього звучить гімн України.

До зали заходять ведучі:

Ведучий.

Буває часом сліпну від краси.
Спинюсь, не тямлю, що воно за диво,
Оці степи, це небо, ці ліси,
Усе так гарно, чесно, незрадливо,

Ведуча.

Усе як є - дорога, явори,
Усе моє - все зветься Україна.
Така краса, висока і нетлінна,

Що хоч спинись і з Богом говори.

Ведучий. Для українського народу, віками позбавленого власної державності та розірваного на частини між сусідніми країнами, проблема єдності завжди була особливо болючою і неймовірно складною. Особливо ця тема актуальна в світлі сьогоднішніх подій, які відбуваються у нашій державі і в східних регіонах зокрема. Як ніколи, важливо берегти світлу пам'ять незліченних жертв, протягом віків принесених українським народом на вівтар незалежності, соборності і державності. Територіальна цілісність України, самовідчуття українських громадян як єдиної нації, скріпленої кров'ю незламних борців, повинні залишатися непорушними. Лише в єдності дій та соборності душ ми можемо розбудувати економічно й духовно багату, вільну й демократичну Україну.

Ведуча. Що означає слово «соборність»? Спочатку воно належало виключно до сфери богослов'я та релігійної філософії та означало добровільне єднання людей під покровительством християнської церкви на основі любові до Бога й один до одного. Пізніше набуло ширшого застосування і відійшло від суто релігійного змісту. Під «соборністю» стали розуміти об'єднання в одне державне ціле всіх земель, які заселяє одна нація на єдиній території. Соборність невіддільна від досягнення реальної державності, духовної єдності, забезпечення справжнього суверенітету і незалежності народу, побудови процвітаючої національної держави. Згодом до переліку її невід'ємних атрибутів додалась демократична побудова суспільства.

Читець (читає вірш П. Осадчук «Україна моя починається»)

Україна моя починається

Там, де туга моя кінчається,

Край дороги, як пісня чайна,

Починається Україна.

Україна моя починається

Там, де палуба грізно хитається,

Там, де в клекотах Чорного моря,

Б'є панцерник у царство горя.
Україна моя починається
Там, де панство навіки кінчається,
Де смереки у вільних Карпатах,
Як ракети, стоять на чатах.

Україна моя починається
Там, де доля моя усміхається,
І, як небо, як даль солов'їна,
Не кінчається Україна.

Ведучий. Українська революція 1917-1921 років стала поштовхом для масового, бурхливого єднання східних і західних українців - наддніпрян і галичан - у військовій, політичній, освітянській та культурній сферах. Об'єднавчий рух мав двосторонній, зустрічний характер. Прийняття Акту Злуки стало величною маніфестацією єднання українських земель, виявом політичної консолідації національної еліти, днем народження єдиної незалежної соборної держави, української нації.

Ведуча. У січні 1919 року Українська Національна Рада у місті Станіславі прийняла ухвалу про злуку і надала повноваження своїй делегації завершити оформлення об'єднання двох держав. Президент Ради Євген Петрушевич наголосив: «По лінії з'єдинення не було між нами двох думок». І, нарешті, завершення оформлення Акт Злуки дістав після ухвали Трудовим Конгресом. Акт Злуки спирався на споконвічну мрію українського народу про незалежну, соборну національну державу. В наступні десятиліття вона стала основним чинником програмних цілей усіх течій національно-визвольного руху.

Ведучий. Нажаль, на початку ХХ століття реалізувати ідею соборності українцям не вдалося. Втрата державності знову перетворила єдність українських земель на ідеал. Наступним етапом на шляху соборності стали для українських земель важкі та кровопролитні 30-ті та 40-ві роки минулого століття. Друга світова війна змінила мапу України. Вперше у своїй історії

наша держава соборувала майже всі свої землі. Обриси повоєнних кордонів УРСР сформувались у процесі україно-польського, україно-чехословацького, україно-румунського територіальних розмежувань та юридичному закріпленні західноукраїнських земель, що увійшли до складу УРСР протягом 1939-1945 років. Остаточна сучасна територія України сформувалася у 1954 році із приєднанням півострова Крим.

Ведуча. Останній етап соборування українських земель припав на кінець ХХ століття. Ставши незалежною у 1991 році, Україна отримала міжнародне визнання, затвердила територію, кордони якої були закріплені відповідними міждержавними угодами. Цілісність України була задекларована Верховною Радою України у 1991 і 1996 роках прийняттям відповідного Акту про державний суверенітет і Конституцію України. Нажаль, сьогодні, після анексії Криму Російською Федерацією, цю цілісність порушено.

(Звучить пісня Т.Петриненка «Боже, Україну збережи»)

Ведуча. Про соборність та незалежність України мріяло покоління шістдесятників, які обрали шлях боротьби за свободу творчості і права людини. До нього належали Левко Лук'яненко, В'ячеслав Чорновіл, брати Горині, Іван Дзюба, письменники Василь Симоненко, Ліна Костенко, Євген Гуцало, Василь Стус, митці Віктор Зарецький, Алла Горська та інші.

Ведучий. Духовною опорою українського шістдесятництва, його натхненником, совістю і надією, став Іван Світличний, якому у вересні цього року виповнилося б 85 років. Саме навколо нього зосереджувався тогочасний ренесанс в Україні. Його погляди багато в чому визначали моральний клімат українського інакодумства. Літературознавець і лінгвіст, поет і критик, науковець, людина високоосвічена, він насамперед гуртував талановиту молодь, приваблюючи та вражаючи своєю безмежною відданістю українській справі. До нього тягнулися як до світла. Як більшість людей цього покоління, його не обминули тюрма та концентраційні табори. Неприйняття тодішньої дійсності, участь в акціях на захист української інтелігенції визначили його страдницьку долю...

Ведуча. Народився Іван Олексійович Світличний 20 вересня 1929 року в селі Половинкине Старобільського району Луганської області. Він, як Василь Стус та Іван Дзюба, був вихідцем зі Східної України, з Луганщини, краю, який, за словами Дзюби, «дехто хотів би відлучити від України, але який насправді був і залишається українським». Цікавим є той факт, що значна частина українських дисидентів, попри усталений стереотип, походила не із Західної України, а з найбільше русифікованої Східної. Надія, сестра Івана, також була активно задіяна в дисидентському русі і так само, як брат, пройшла крізь табори.

Ведучий. На зламі 50-60-х років XX століття покоління молодшої інтелігенції було сповнене надії і творчої енергії. В той період, коли ще тривала хрущовська відлига, місцем консолідації молодшої української інтелігенції став Клуб творчої молоді, який розпочав роботу 1960 року. Одним із його співзасновників був Іван Світличний. Спочатку, дуже недовго, діяльність клубу була суто культурницькою. Виникли різні секції: поетична, літературна, скульптурна, музична, театральна. Молодь дискутувала, писала, творила. В ті роки домівка подружжя Світличних стає одним з основних місць зустрічей шістдесятників. Пригадувала Михайлина Коцюбинська:

Ведуча. «Невеличке помешкання Івана Світличного в Києві на Уманській, 35 стало осередком інтенсивного духовного життя, неофіційним Клубом творчої молоді. То була «світлиця, гостинно відчинена для людей доброго серця і доброї волі», - згадує Є. Сверстюк... Дуг почували себе як удома Василь Симоненко й Іван Драч, Опанас Заливаха й Алла Горська, Іван Дзюба і Юрій Бадзьо, Галина Севрук і Василь Стус, Ігор Калинець і Василь Голобородько. Тут ми відкривали для себе Плужника, Антонича, Зерова. Тут знайшов свій духовний дім Василь Симоненко - Іван був його першим критиком і радником, пускав у світ його «захалавні» вірші й «Щоденник»... Тут, у цій хаті, записувався на плівку Симоненків «Злодій» та інші поезії, завдяки чому його голос зберігся для нащадків... Тут вони знаходили теплу

усмішку, підбадьорливе слово, життєдайний духовний (та й не лише духовний!) харч, невибагливу, але безвідмовну ночівлю...»

Ведучий. «Не володіючи ораторським хистом, Світличний якось непомітно й ненав'язливо опинявся в центрі кожної культурної акції... Він був душею самвидаву, цього чи не найреальнішого досягнення 60-х у суспільному поступі... Світличний був живим містком між Східною й Західною Україною, між Києвом і Львовом. Багатьох своїх колег і друзів, зокрема й мене, саме він увів до літературно-мистецьких кіл Львова. Так здійснювалося справжнє національно-культурне єднання. Сьогодні воно видається самозрозумілим, тоді ж його треба було утвердити. І в цьому безперечна заслуга Світличного...»

Ведуча. 30 серпня 1965 року - його, науковця, чекав перший арешт, звільнення 30 квітня 1966 року зі статусом «соціально небезпечного»; 1972 року - другий арешт, звинувачення за статтею «Антирадянська агітація і пропаганда», судовий вирок 1973 року: сім років таборів суворого режиму й п'ять років заслання. Загалом він перебував у спеціоляторі КДБ два роки й два місяці, у таборі - чотири роки десять місяців, на засланні - п'ять років, всього - дванадцять років страждань.

Доктор філологічних наук Григорій Сивокінь зазначив:

Ведучий. «Генієм доброти ми називаємо Світличного чи не в один голос. Але не забуваймо, яким різким, непримиренним виступав він - почитаймо його вірші - до тих, хто замовк, принишк, як тільки гримнуло з ясного неба. Заповітом не тільки племінникові Яремі, а й всім хто вважає себе людиною, ... є Іванові афористичні слова «Як не я, тоді хто? Не тепер, то коли?».

Читець (читає вірш І. Світличного «Як не я, тоді хто?»)

Ми - мужчини, й за кодексом честі ми чинимо -

Не для вигод і пільг, не для слави й хвали.

Є високий, шляхетний закон між мужчинами:

Як не я, тоді хто? Не тепер, то коли?...

...Ми, мужчини, на інших кивати не любимо.

Кажеш, гиді багато? А ви де були?

Ми питаєм, як слід, і себе не забудемо:

Як не я, тоді хто? Не тепер, то коли?

Ти - мужчина? Ти - справжній мужчина?

Прекрасно.

Хай вітри, хай шторми, хай дев'яті вали,

Стій, мов скеля, й пильнуй наш девіз, наше гасло:

Як не я, тоді хто? Не тепер, то коли?

Демонструється фільм про І. Світличного «Невідоме з історії»

Ведуча. Масштабні громадські протести в Україні, які почалися в листопаді 2013 року, здобули підтримку на всіх континентах, отримали досить влучну назву: Революція Гідності.

Справді, ми бачимо в ці дні історичний приклад того, як гідність повстала проти беззаконня, владної тиранії і знищення прав людини; як висока культура і масовий соціальний протест протистоїть дикунству і вузьколюбості владоможців. Як солідарність і братерство, взаємоповага і доброзичливість між сотнями тисяч людей, згуртованих довкола спільної мети, освітлює морок залякувань і репресій проти найбільш безстрашних і свободолюбивих громадян, що стали головною загрозою для панівної системи. Чим була революція для кожного з нас? Майдан насамперед став випробуванням на гідність.

Ведучий. Гідність - це поняття моральної свідомості, яка виражає уявлення про цінність людини, як моральної особистості, а також категорія етики, яка означає особливе моральне ставлення людини до самої себе, і ставлення до неї з боку суспільства, у якому визнається цінність особистості.

Ведуча. Поняття гідності вживається в законодавствах численних країн та в міжнародному праві, зокрема, у Цивільному кодексі: гідність визнано особистим немайновим благом, 201-ша стаття; задекларовано право на повагу і недоторканність «гідності та честі» фізичних осіб, пункти 1,2 297-ої статті; зафіксовано право фізичних осіб звернутися до суду з позовом про захист їх гідності та честі, третій пункт 297-ої статті; приниження «честі та гідності

фізичної особи» визнано моральною шкодою, яка підлягає відшкодуванню, як наголошує 23-тя стаття.

Ведучий. 21 листопада 2013 року, всього за тиждень до запланованого підписання угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, голова діючого Кабінету Міністрів оголосив, що підписання не буде, принаймні, протягом тижня на майбутньому саміті у Вільнюсі. Те, що сталося після цього - був спонтанний народний протест по всій Україні, який розвинувся в добре організовану національну революцію, котра, в кінцевому рахунку, зосередилася в столиці України - Києві.

Ведуча. Революція отримала назву - Євромайдан, але цей термін охопив її суть тільки до ночі з 30 листопада на 1 грудня. У ту ніч український режим наказав своєму спеціальному підрозділу міліції «Беркут» розігнати протестантів, більшість із яких була молодь. Їх били гумовими та пластиковими кийками. Багато хто з протестуючих студентів отримав важкі поранення, один з них помер, і кілька були заарештовані. Але це призвело до того, що люди масово почали виходити на вулицю, і протест перетворився в Єврореволюцію. Її вимоги тепер включали кримінальне переслідування тих, хто замовив напад, звільнення Кабінету Міністрів, відставку тодішнього Президента України та демократичні вибори з наступним референдумом. Підписання угоди про асоціацію з ЄС більше не було єдиною кінцевою метою. Пізніше були наступні спроби розігнати Майдан, але в кожному випадку люди вистояли.

Звучить пісня «Брат за брата». Демонструється відеокліп

Ведуча. Ця революція була не лише за людську, а й за національну гідність. Ймовірно, що для різних верств суспільства і, можливо, навіть для кожного українця особисто, це означає щось своє. Гідність означає - жити як європейці, позбавитися від російського гноблення, почуття меншовартості.

Революція - це не протистояння Заходу й Сходу, не протистояння України й Росії - це протистояння між тими, хто має гідність, і тими, хто не тільки не має її, а й взагалі не розуміє, що це означає.

Ведучий. Ще в грудні 2013 року блогери створили кліп на пісню лідера російської рок-групи «Машина времени» Андрія Макаревича «Брошенный Богом мир».

Демонструється відеокліп

Ведучий. «Я стою не за Євромайдан, я стою за єдину Україну», - так сказав двадцятирічний Сергій Нігоян, громадянин України вірменського походження, один з охоронців Євромайдану. Він народився та проживав у селі Березнуватівці Солонянського району Дніпропетровської області, був єдиною дитиною в сім'ї. Батько та мати - вірмени. Родина переїхала жити в Дніпропетровську область з прикордонного з Азербайджаном села Навур, рятуючись від війни в Нагірному Карабасі. Сергій активно займався карате, в 2012 році посів третє місце на чемпіонаті Дніпродзержинська з кіокушинкай карате. Захоплювався радіотехнікою. Мріяв вступити до Дніпропетровського театально-художнього коледжу та вчитися на актора.

Ведуча. Однокласниця Нігояна розповіла: «Сергій із самого малку запам'ятався своїми патріотичними пориваннями. Спершу це було захоплення Вірменією. Він навіть часто вірменський прапор носив з собою. Самотужки вивчав культуру своєї історичної батьківщини. Проте побувати у Вірменії Сергієві так і не довелося, хоч і неабияк про це мріяв. А потім його патріотизм дедалі більше почав ставати українським. І до цього він поставився із притаманним йому запалом. Нігоян дуже любив вірші Тараса Шевченка, деякі з них знав напам'ять. Коли почали вивчати історію України - теж вивчав її просто жадібно. У нашому класі він був єдиним вірменином. Але й найбільшим українцем у класі, якщо можна так висловитися. Бо він українську національну ідею справді пропускав через свої душу і серце».

Ведучий. Сергій Нігоян не перебував у радикально налаштованих організаціях, не підтримував жодного з партійних лідерів і жодного разу не був помічений у провокаціях або бійках. Тим часом на Майдані він був добре відомий. «Це моє майбутнє теж. Мені жити в цій країні», - відповідав Сергій українською мовою на запитання, чому він тут. 22 січня 2014 року він загинув

від поранень в голову, шию і груди, спричинених свинцевою картеччю під час подій біля стадіону «Динамо» на Грушевського.

Ведуча. Журналіст грузин Георгій Гонгадзе у 2000-му, як і український вірменин Сергій Нігоян у 2014-му, стали символом боротьби за українську свободу й демократію. Символом кривавої боротьби...

Демонструється фільм «Сергій Нігоян. Наш Шевченко»

Читець (читає вірш Т. Гримарович «Пам'яті Небесної Сотні»)

Коли, здавалось, вже була несила
В бою пекельнім правду боронить -
Із неба сотня ангелів злетіла
До тих, хто йшов країну захистить.
Вони в бою не стали на коліна,
Не побоялись смерті та війни.
Бо понад все любили Україну
Її найкращі, вірні сини!
Ці хлопці йшли без страху за свободу,
Без зброї - проти куль і снайперів,
Щоб на Майдані стяг свого народу
Розлого, вільно, вічно майорів!
Їх боротьба священна осявала -
У душах їх такий вогонь горів,
Що навіть ангелів подивувала
Палка відвага мужніх вояків.
Та впав один, за ним від кулі - інші...
І на Майдані - зупинився час.
У цій лункій, такій безмежній тиші
Вони лишились вічними для нас.
Небесна Сотня - це Героїв сила,
Небесна Сотня - наш дороговказ.
Хоч душі їх у небо відлетіли -

Вони незримо в серці повсякчас.

Ми знаємо: Герої не вмирають -

Дорослі, літні, вбогі чи малі

Вони з висот за нами наглядають,

Щоб гідно ми жили на цій землі!

Ведучий. Найбільша у новітній історії України трагедія сталася 20 лютого 2014 року. У цей день безжальні вбивці диктатора Віктора Януковича на Майдані Незалежності у Києві розстріляли понад сім десятків найкращих синів нації. Їх назвали Небесною Сотнею. Із 104 загиблих свої життя за Україну поклали четверо волинян. Прикро, але хлопці не встигли вписати себе у генетичний код нації. А вони б, без сумніву, подарували країні гарних діточок, які при таких батьках обов'язково стали б патріотами. Не судилося, не встигли...

Ведуча. Іван Тарасюк

28 січня йому виповнився 21 рік. Жив із батьками в селі Залісоччя поблизу Олики Ківерцівського району. Сусід Тарасюків по вулиці Михайло Білокуров про Іванка (так називали його односельці) розповідає, що він завжди був усміхнений і охочий до спілкування. Як і будь-який хлопчисько, любляв футбол, стояв на воротах. Грав на першість району за футбольну команду із сусіднього селища Олика. Непогано вчився. Закінчив Олицьку школу. Вступив у медичний коледж «Монада» в Луцьку. Готувався стати медиком. Відслужив в армії - в інженерних військах у Дніпропетровську. Був єдиним сином у батьків, єдиною їхньою опорою. На Майдан поїхав у ніч із вівторка на середу, коли надійшла інформація про штурм. Мамі й татові нічого не сказав. Лише у середу зі столиці зателефонував батькові й пояснив: «Хто ж поїде, якщо не я?» Просив не говорити матері. Наступний дзвінок від Івана був уранці в четвер. Останні слова, сказані батьку: «Все, тату, ми йдемо у наступ».

Іван Тарасюк був одним із перших, у кого влучила куля снайпера.

Ведучий. Василь Мойсей.

23 березня йому могло б виповнитися 22 роки. Родом із м. Ківерці. Навчався в Луцькому інституті розвитку людини Університету «Україна» на 4-му курсі факультету соціальних комунікацій і реабілітації. Обрав благородний фах - допомагати людям поліпшувати здоров'я. Мав активну громадянську позицію, був активістом Ківерцівської міської організації ВО «Свобода». Приїхав на Майдан до Києва в ніч із 18 на 19 лютого.

На своїй сторінці у соціальній мережі незадовго до смерті написав: «Краще вмерти вовком, ніж жити псом». Уранці 20 лютого 2014 року на вулиці Інститутській у Василя влучив снайпер. Його не врятувало те, що був у цивільному бронежилеті. Куля пошкодила важливі кровоносні судини.

Помер у 17-й столичній лікарні від вогнепального поранення у грудну клітку. В хлопця залишилися мама, сестра. Був похований 23 лютого в Луцьку на Меморіалі Слави. Провести в останню путь Василя вийшли десятки тисяч людей. Вони скандували: «Герої не вмирають!».

Ведуча. Сергій Байдовський

Йому було лише 23 роки. Родом хлопець із м. Нововолинська. Жив у 15 мікрорайоні, закінчив школу та Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна». Працював на магістральних нафтопроводах «Дружба» в Дрогобичі. У нього велика родина.

На Майдані був не один раз. Востаннє поїхав зі Львова у ніч на 20 лютого. Його проводжала дівчина Світлана, з якою планував одружитись одразу після революції. Мріяв про свою сім'ю і був би гарним батьком. Не встиг... Він багато чого не встиг. На барикадах пробув лише кілька годин.

Світлана так написала про коханого у соцмережі: «Наша зустріч була загадковою: він стояв на пероні Львівського вокзалу, а я приїхала пасажиркою дизель-поїзда Ковель-Львів. Так почалося моє студентське життя. Кожну річницю наших відносин ВІН приводив мене на те місце і дякував. Дякував за те, що ми разом, і за те, що я його терплю... Завжди говорив, що я сильна. І заради НЬОГО я старатимусь такою бути... Хотів, щоб я захистила кандидатську дисертацію. Хотів купити машину, житло. Одного разу

КОХАНИЙ мені сказав, що колись у нас буде свій дім за містом. Прийшовши з роботи, ВІН гратиметься з нашими дітьми, а я пектиму йому сирники, піцу та варитиму червоний борщ... Планів і мрій було багато. Але в якусь одну мить усе пропало безслідно...»

Сергія Байдовського вбила куля снайпера 20 лютого.

Ведучий. Едуард Гриневич

31 травня йому мало виповнитися 29 років. Народився й останній рік жив у селі Деревок, що на Любешівщині. Закінчив Рівненський гуманітарний університет за спеціальністю «Комп'ютерні технології». Навчання оплачував сам. Працював у Луцьку в «Інтертелекомі», потім приїхав у рідне село. Ремонтував односельчанам мобільні телефони, проводив Мережу. Всім допомагав. Хотів поїхати на заробітки за кордон. Як розповіла його добра подруга і сестра Наталя, на Майдан Едик їздив тричі. Востаннє вирушив у неділю, 16 лютого. І вже не повернувся. «Поки не почнуть стріляти, вони на компроміс не підуть», - сказав хлопець у телефонній розмові. А в соцмережі написав: «У пошуках кращого майбутнього ми зобов'язані підтримати революцію! Дорослі, не будьте байдужими: якщо не ви, тоді хто - ваші діти будуть захищати свободу... Я впевнений, що найголовнішою метою революції є не дозволити Януковичу і його «общаку» залишитися при владі».

У четвер вислав Наталі щоденник, у якому описав те, що робилося на Майдані в останні дні.

20 лютого його не стало: вбито снайперським пострілом у голову.

За сценою говорить:

Ведучий. Вшануємо пам'ять всіх загиблих героїв хвилиною мовчання.

Хвилина мовчання

Ведуча. Вічна пам'ять Героям! А завдання живих - не забувати їхніх рідних і покарати винних. Суспільство втратило своїх кращих синів. А батьки, сім'ї - найдорожче, що тільки може бути, - дітей.

Читець (читає вірш С. Чабан «А на моїй землі іде війна»)

А на моїй землі іде війна,

Стріляють танки і ревуть гармати.
Сповита горем, в чорному вбранні,
Сльозами вмилає не одна вже мати.
Найкращі з кращих падають від куль,
Грудьми своїми землю прикривають.
Сумним набатом в селах і містах,
Звучать слова: «Герої не вмирають!»
Вони живуть навіки у серцях
І в пам'яті народу України.
І не дозволять нашим ворогам
Перетворить Вітчизну на руїни.
Ми вистоїм. Здолаємо катів,
Як маків цвіт розквітне Україна!
На тих місцях, де йдуть тепер бої,
В земнім поклоні схилиться калина.

Ведучий. Минуло більше ніж півроку із того моменту, як загинули вони - герої, яких народила революція Майдану. Тепер нашу Україну ціною своєї крові, а інколи й життя оберігають учасники АТО в Донецькій та Луганській областях.

Ведуча. Група українських кінематографістів зняла відеосюжет, в якому поспілкувалася з хлопцями, які пішли воювати за Україну. «Мене не призивали, я прийшов добровільно. Вважаю, що захищати свою землю і свій народ - найсвятіша задача кожного чоловіка», - каже один із солдатів.

«На даному етапі, російські війська - це ворог. Такі самі слов'яни, як і ми. Ми боронимо землю, ми не наступаємо. Але оборонятися можемо до Москви», - говорять хлопці. Всі вони кажуть, що знаходяться в зоні АТО добровільно: «В нас дух козацький незламний».

Демонструється відеосюжет

Читець (читає вірш П. Мах «...І українцем будь»)

Ласкавість неба голубу,

Злотавість поля на крайліссі
Віддам, щоб серцем ти вознісся, -
І українцем будь!

Нелегку справді боротьбу
Тобі прийдеться подолати,
Аби жила Дніпрова мати, -
І українцем будь!

Забудь про вікову журбу,
Не підпирай чужого тину,
Люби незрадно Україну, -
І українцем будь!

Ведучий. Реальна соборність України сьогодні означає не просто підпорядкованість українських земель, а громадянське порозуміння усіх регіонів нашої країни. Це національна ідея, яка зумовлює консолідацію українців. Адже всі ми - донеччани, луганчани, кияни, волиняни, галичани, подоляни, полтавчани, слобожанці, закарпатці, кримчани - є єдиним народом. Відчуття єдності допомагає нам будувати свою державу, свою правду і свою волю, як заповідав Великий Кобзар українського народу Тарас Григорович Шевченко. Бо саме в єдності - наша сила і наше майбутнє!

Читець (читає вірш Д. Чередниченко «Єдина Україна»)

Нехай ніхто не половинить,
Твоїх земель не розтина,
Бо ти єдина, Україно,
Бо ти на всіх у нас одна.
Одна від Заходу й до Сходу
Володарка земель і вод –
Ніхто не ділить хай народу,
Бо не поділиться народ.
І козаки, й стрільці січові
За тебе гинули в полях.

У небесах сузір'я Лева
Нам світить на Чумацький Шлях.
Стражденна чаєчко-небого,
Єдині два твої крила.
Виходим, нене, у дорогу,
Аби ти вільною була.
Нехай ніхто не половинить
Твоїх земель, не розтина,
Бо ти єдина, Україно,
Бо ти на світі в нас одна.

Ведуча. Україна заплатила надзвичайно високу ціну за те, щоб Гідність була першою із чеснот кандидата на будь-яку посаду в Україні. І сьогодні можна сказати, що певні якісні зміни вже є. Реформи будуть болісними. Мабуть, кожен відчує це на власному гаманці. Однак буде шалена компенсація через кращу якість життя: більш якісні дороги, кращий доступ до медичного обслуговування та освіти. Ми станемо щасливішими!

Ведучий. Шлях до гідного життя непростий, треба змінюватися і у власному сприйнятті світу, і у суспільних відносинах. Тимчасове погіршення економічного добробуту, яке слід очікувати при проведенні реформ, не повинно вести до зневіри, а навпаки - до посилення віри в краще майбутнє України. Сподіваємося, що найзаповітніше бажання українців сьогодні - жити під мирним небом єдиної України без війни - здійсниться.

Читець.

За соборну вільну Україну
Аз молюся, Боже мій, до Тебе:
Україну, мову солов'їну,
Край пшеничний під блакитним небом,
Ріки збережи й сади веселі,
Ароматами медів залиті, їх дари солодкі, соковиті;
Низпошли нам злагоди в оселі,

У Твоїй руці - Твої ми діти;
Миру, ласки дай містам і селам,
Огради од фарисейства й злоби;
Лихо одверни, тяжкі хвороби,
Юрби заздрих, нищих та облесних;
Сподоби розквітнуть на просторах
Яко на земних, так і небесних.

Демонструється відеокліп

*(Звучить церковний Гімн України «Божже Великий, Єдиний, нам Україну
храни!»)*

Ведучий. На цьому наш виховний захід добігає свого завершення.
Будьмо ж гідними громадянами нашої держави!

Ведуча. І нехай нас береже Господь Бог!..

Оксенчук Т.В., заступник директора з виховної роботи
Дзямудич Н.І., викладач зарубіжної літератури
Дмитренко Н.С., викладач української мови
Федорець М.А., викладач іноземної мови

«ШЕВЧЕНКО. УКРАЇНА. СВІТ»
Сценарій до 200-ліття Т.Г. Шевченка
Виступ Кобзаря

Ведучий 1. Обличчя нації визначають не політики, не завойовники, не королі. Націю пізнають у світах через письменників.

Ведучий 2 . Італія – це Данте Аліґ'єрі.

Ведучий 3 . Великобританія – це Вільям Шекспір.

Ведучий 4 . Обличчям Франції є Оноре де Бальзак.

Ведучий 5 . Україна – це Тарас Шевченко.

Ведучий 2. Ще у середині ХІХ ст. Т. Шевченко як письменник, художник і видатний діяч суспільно-політичного життя України став відомим далеко за її межами.

Ведучий 3. Він вивів українську культуру на найвищий щабель розвитку, сміливо підкреслюючи її національну самобутність.

Ведучий 4. Перша його книжка «Кобзар» стала початком нового етапу в історії українського письменства, становлення незалежної української держави та громадянського суспільства.

Ведучий 5. Т. Шевченко перший із вітчизняних митців перестав користуватися зневажливим поняттям «Малоросія», замінивши його на горде «Україна» і ставши її національним символом.

Ведучий 1. Про себе він сказав: «Історія мого життя є частиною історії мого народу».

Ведучий 4. Хоча мав повне право сказати: «Історія мого життя є історією воскресіння мого народу».

Читець 1. ПОДРАЖАНІЄ 11 ПСАЛМУ

Мій Боже милий, як-то мало
Святих людей на світі стало.
Один на другого кують

Кайдани в серці. А словами,
Медоточивими устами
Цілюються і часу ждуть,
Чи швидко брата в домовині
З гостей на цвинтар понесуть?
А ти, о Господи єдиний,
Скуєш лукаві уста,
Язик отой велеречивий,
Мовлявший: ми не суєта!
І возвеличимо надиво
І розум наш і наш язик...
Та й де той пан, що нам закаже
І думать так і говорить?
— Воскресну я! — той пан вам скаже, —
Воскресну нині! Ради їх,
Людей закованих моїх,
Убогих, нищих... Возвеличу
Малих отих рабов німих!
Я на сторожі коло їх
Поставлю слово. І пониче,
Неначе стоптана трава,
І думка ваша і слова —
Неначе срібло куте, бите
І семикрати перелите
Огнем в горнилі, словеса
Твої, о Господи, такії.
Розкинь же їх, твої святіє,
По всій землі. І чудесам
Твоїм увірують на світі
Твої малі убогі діти!

Ведучий 2. Геній Тараса Шевченка вже в другій половині XIX століття високо оцінила зарубіжна наука і преса, видатні літературознавці усього світу.

Ведучий 3. Російський журнал «Отечественные записки» підкреслював: «Талант Шевченка настільки визнаний, а його твори настільки загальновідомі, що ми не помилимося, якщо скажемо: Шевченко належить до першокласних поетів слов'янського світу».

Ведучий 4. Йосип Абрам визнавав: «Перед нами постає справжній велетень, поет могутнього духу, залізної волі, високих ідей, з ніжним серцем і в той же час полум'яний борець за правду і справедливість. Так, Тарас Шевченко є великою гордістю і славою для українців, — і для всіх слов'ян!»

Ведучий 5. Акакій Церетелі згадував: «Тараса Григоровича Шевченка я бачив лише раз. Ця перша й остання зустріч залишилась для мене світлим спогадом на все моє життя. Він навчив мене любити Грузію і свій народ».

Ведучий 1. Альфред Єнсен вивчив українську мову, щоб дослідити творчість Шевченка: «Велика сила прийшла з Правобережної України, справжній обновитель української літератури. В історії він поставив собі пам'ятник, міцніший від бронзи».

Ведучий 2. «Хто не чував про Шевченка? – зазначав Павлин Свенцицький. – Байрона – розуміють два мільйони англічан, Гете – мільйон німців, Словацького – півмільйона поляків. Шевченка слухає, розуміє, з ним співає п'ятнадцять мільйонів! Тим він і великий, тим він і вищий понад усіх поетів».

пісня на слова Т.Шевченка «Зоре моя вечірня»

СТОРІНКА «ТАРАС ШЕВЧЕНКО В НІМЕЦЬКОМОВНОМУ СВІТІ»

Вірш «Мені однаково, чи буду...» (німецькою мовою)

Ведучий 1. Віктор Умляуф фон Франквель писав: «Шевченко – найвизначніший український поет. Його полум'яну любов до народу... перевищує лише палаюча ненависть до тиранії...».

Ведучий 2. Тисяча вісімсот сорок третього року у Німеччині з'явилася перша згадка про поему «Гайдамаки».

Ведучий 3. Стаття «Життя російського поета», в якій говориться про велику любов Шевченка до України надрукована в журналі «Die Gartenlaube» у 1862 році

Вірш «Думи мої, думи» (німецькою мовою)

Ведучий 1. Карл Еміль Француз поставив великого Кобзаря в коло геніїв людства, назвав його поетом «однаково великим і в політичній поезії, і в ліриці, і в епосі».

Ведучий 2. Юлія Віргінія зазначає: «Успіх Шевченка не мав собі рівних в історії літератури. За рік після видання «Кобзаря» пісні поета стали відомі по

всій Україні. Вони проникли в найвіддаленіші куточки під бідні селянські стріхи, і незабаром їх усюди співали із сльозами захоплення на очах».

Вірш «І золотої, й дорогої...» (німецькою мовою)

СТОРІНКА «ТАРАС ШЕВЧЕНКО

У ФРАНКОМОВНОМУ СВІТІ»

Ведучий 4. Початок французької Шевченкіани датується 10 серпня 1847 року. У «Незалежному журналі» є згадка про Шевченка, коли він уже був під арештом. Еміль Дюран наголошував: «Поет, якого ми хочемо відкрити читачеві, є народним у найширшому розумінні цього слова. Українські селяни знають напам'ять більшість його поезій і співають їх. Шевченко такий великий поет, що слава його перетнула кордони і поширилась по всій Європі».

Вірш «Ликері» (французькою мовою)

Ŕ Likeria poezie de Tarass
CHEVTCHENKO 2013-02-06 | [Acest
text ar trebui citit în francais] | Înscriș în
bibliotecă de Guy Rancourt En souvenir du
5 août 1960.

Ma bien-aimée ! Ô mon amie !
Pour nous pas de foi sans la croix,
Pour nous pas de foi sans le pope,
Pour les esclaves impuissants,
Endormis comme des cochons
Dans la mare, dans l'esclavage.
Ma bien-aimée ! Ô mon amie !
Ne te signe pas ni ne jure
Et ne supplie personne au monde.
Sinon les gens te mentiront,
Et le Sabaoth byzantin
Te dupera. Seul le vrai Dieu
Ne ment pas et n'a pas besoin
De punir et de pardonner,
Parce que nous sommes des hommes
Et ne sommes pas des esclaves.
Ma bien-aimée ! Que tu souries,
Et que ton âme libre et sainte
Et ta main libre, mon amie,
Tu me les donnes. Lui voudra

Nous aider à franchir la mare,
À supporter tout le malheur,
Oublier dans une chaumière
Joyeuse et calme ce grand mal.

СТОРІНКА «ТАРАС ШЕВЧЕНКО У ПОЛЬСЬКОМОВНОМУ СВІТІ»

Ведучий 5. Творчість Т. Шевченка завжди викликала інтерес у поляків. Леонард Совінський зазначав: «Тарас Шевченко – велика людина величчю дум мільйонів, що знайшли свій вияв у натхненній його пісні».

Ведучий 1. Мар'ян Якубець підкреслював: «Небагато було на світі поетів, які відіграли б у житті власних народів більшу роль, ніж Шевченко на Україні. Шевченко був найбільшим народним поетом з усіх поетів світу.

пісня на слова Т.Шевченка «Ой маю маю я оченята»

муз. М.Лисенко

Ведучий 2. Найславніший польський поет Міцкевич мусив чекати цілі десятиліття, поки його твори завітали в домівки, а твори Шевченка пішли в народ відразу, ставши його неподільною власністю. Поезія Шевченка була явищем єдиним і неповторним. Немає для неї відповідника у світовій літературі».

Ведучий 3. Популярність Тараса Шевченка у Польщі зростала завдяки зусиллям перекладачів Сидора Твердохліба, Ярослава Івашкевича, Володимира Слободника, Леона Пастернака, Олени Маркевич-Шанявської, Петра Куприя.

Балада «Тополя» (польською мовою)

автор

По діброві вітер віє,
Гуляє по полю,
Край дороги гне тополю
До самого долу.
Стан високий, лист широкий
Нащо зеленів?
Кругом поле, як те море
Широке, синіє.
Чумак іде, подивиться
Та й голову схилить,

Чабан вранці з сопілкою
Сяде на могилі,
Подивиться — серце ниє і
Кругом ні билини!
Одна, одна, як сирота
На чужині, гине!
Хто ж викохав тонку, гнучку
В степу погибати?
Постривайте — все розкажу.
Слухайте ж, дівчата!
Полюбила чорнобрива
Козака дівчина.
Полюбила — не спинила і
Пішов — та й загинув...
дівчина

Якби знала, що покине,
Була б не любила;
Якби знала, що загине,
Була б не пустила;
Якби знала — не ходила б
Пізно за водою.
Не стояла б до півночі
З милим під вербою;
Якби знала!..
І то лихо —
Попереду знати,
Що нам в світі зустрінеться.
Не знайте, дівчата!
Не питайте свою долю!
Само серце знає,
Кого любить... Нехай в'яне,
Поки закопають, —
Бо не довго, чорнобриві,
Карі оченята,
Біле личко червонів —
Не довго, дівчата!
До полудня, та й зав'яне,
Брови полиняють...
Кохайтесь ж, любіться,
Як серденько знає.
Защебече соловейко
В лузі на калині.
Заспіває козаченько,
Ходя по долині, —

Виспівує, поки вийде
Чорнобрива з хати;
А він її запитає:
— Чи не була мати? —
Стануть собі, обіймуться —
Співа соловейко;
Послухають, розійдуться, —
Обоє раденькі...
Ніхто того не побачить.
Ніхто не питає:
— Де ти була, що робила? -
Само собі знає...
Любилися, кохалася,
А серденько мліло:
Воно чуло недоленьку,
А сказати не вміло;
Не сказало — осталася,
День і ніч воркує,
Як голубка без голуба, —
А ніхто не чує...

автор

Не щебече соловейко
В лузі над водою,
Не співає чорнобрива,
Стоя під вербою,
Не співає, — як сирота,
Білим світом нудить:
Без милого батько, мати —
Як чужії люди,
Без милого сонце світить —
Як ворог сміється,
Без милого скрізь могила...
А серденько б'ється. І
Минув і рік, минув другий —
Козака немає;
Сохне вона, як квіточка, —
Ніхто не питає:
— Чого в'янеш, моя доню? —
Мати не спитала,
За сивого, багатого
Нищечком єднала.

мати

— Іди, доню, — каже мати, —
Не вік діувати!

Він багатий, садинокий —
Будеш панувати.

дівчина

— Не хочу я панувати,
Не піду я, мамо!
Рушниками, що придбала.
Спусти мене в яму.
Нехай попи заспівають,
А дружки поплачуть:
Легше мені в труні лежать,
Ніж його побачить.

автор

Не слухала стара мати.
Робила, що знала,—
Все бачила чорнобрива,
Сохла і мовчала.
Пішла вночі до ворожки,
Щоб поворожити —
Чи довго їй на сім світі
Без милого жити?..

дівчина

— Бабусенько, голубонько,
Серце моє, ненько!
Скажи мені щирю правду —
Де милий-серденько?
Чи жив, здоров, чи він любить?
Чи забув-покинув?
Скажи ж мені, де мій милий?
Край світа полину !
Бабусенько, голубонько!
Скажи, коли знаєш...
Бо видає мене мати
За старого заміж.
Любить його, моя сиза!
Серце не навчити.
Пішла б же я утопилась —
Жаль душу згубити...
Коли не жив чорнобривий
Зроби, моя пташко,
Щоб додому не вернулась,
Тяжко мені, тяжко!
Там старий жде з старостами...
Скажи ж мою долю...

ворожка

— Добре, доню! Спочинь трошки.

Чини ж мою волю.

Сама колись дівувала —

Тее лихо знаю;

Минулося — навчилася:

Людям помагаю.

Твою долю, моя доню,

Позаторік знала,

Позаторік і зіллячка

Для того придбала.—

Піду я, мов каламар

Достану з полиці.

— Ось на тобі сього дива.

Піди до криниці,

Поки півні не співали,

Умийся водою,

Випий трошки сего зілля

Все лихо загоїть.

Вип'єш — біжи якомога;

Що б там не кричало,

Не оглянься, поки станеш

Аж там, де прощалась.

Одпочинеш; а як стане

Місяць серед неба,

Випий ще раз; не приїде —

Втретє випить треба.

За перший раз, як за той рік

Будеш ти такою;

А за другий — серед степу

Тупне кінь ногою,—

Коли живий козаченько»

То зараз прибуде...

А за третій... моя доню,

Не питай, що буде.

Та ще, чуєш, не хрестися,

Бо все піде в воду...

Тепер же йди подивися

На торішню вроду.

дівчина

Взяла зілля, поклонила:

— Спасибі, бабусю! —

Вийшла з хати: — Чи йти, чи ні?

Ні, вже не вернуся! —

автор

Пішла... Вмилась, напилася,
Мов не своя стала,
Вдруге, втретє, та, мов сонна,
В степу заспівала:

дівчина

«Плавай плавай, лебедонько,
По синьому морю,
Рости, рости, тополенько,
Все вгору та вгору!
Рости тонка та висока,
До самої хмари,—
Спитай бога, чи діжду я.
Чи не діжду пари?
Рости, рости, подивися
За синєє море:
По тім боці — моя доля.
По сім боці — горе.
Там десь милий, чорнобривий
По полю гуляє,
А я плачу, літа трачу,
Його виглядаю.
Скажи йому, моє серце,
Що сміються люди;
Скажи йому, що загину,
Коли не прибуде.
Сама хоче мене мати
В землю заховати...
А хто ж її головоньку
Буде доглядати?
Хто догляне, розпитає.
На старість поможе?
Мамо моя!.. доле моя!..
Боже милий, Боже!..
Подивися, тополенько,
Як нема — заплачеш
До схід сонця ранісінько,
Щоб ніхто не бачив...
Рости ж, серце-тополенька,
Все вгору та вгору;
Плавай, плавай, лебедонько,
По синьому морю!»

автор

Таку пісню чорнобрива
В степу заспівала...

Зілля дива наробило —
Тополею стала.
Не вернулася додому,
Не діждала пари;
Тонка-тонка та висока —
До самої хмари.
По діброві вітер виє,
Гуляє по полю,
Край дороги гне тополлю
До самого долу.

СТОРІНКА «ШЕВЧЕНКО І РОСІЙСЬКОМОВНИЙ СВІТ»

Ведучий 1. Вікентій Вересаєв так відгукнувся про Шевченка: «Безстрашна революційність, запорізька жадоба волі, велика любов, лукавий гумор, незрівняна музика української мови, запах квітучих вишневих садків, тополі над білими хатами – це поезія Шевченка. Любити Шевченка – любити Україну. Любити Україну – любити Шевченка».

Вірш «Она на барском поле жала»

Она на барском поле жала,
И тихо побрела к снопам.
Не отдохнуть, хоть и устала —
А покормить ребёнка там.
В тени лежал и плакал он.
Она его распеленала,
Кормила, няньчила, ласкала
И незаметно впала в сон.
И снится ей, житьём довольный
Её Иван; пригож, богат.
На вольной кажется женат: —
И потому что сам уж вольный.
Они с лицом весёлым жнут
На поле собственном пшеницу,
А детки им обед несут;

И тихо улыбнулась жница.
Но тут проснулась... Тяжко ей!
И спеленав малютку быстро,
Взялась за серп, — дожать скорей
Урочный сноп свой до бурмистра.

Перевод: А. Н. Плещеева

Ведучий 2. Антон Чехов із захопленням писав: «Я люблю український народ, який дав світові титана Тараса Шевченка».

Ведучий 3. Перший переклад творів Шевченка російською мовою здійснив Микола Гербель у 1856 році і видав «Кобзар» в перекладі російських поетів». Прочитавши на засланні переклад вірша «Думка», Шевченко просив подякувати Гербелю за його працю.

Вірш «Было время...» (російською мовою)

Было время, на Украйне
Пушки грохотали,
Было время, запорожцы
Жили-пировали.
Пировали, добывали
Славы, вольной воли,
Всё-то минуло, остались
Лишь курганы в поле.
Те высокие курганы,
Где лежит, зарыто,
Тело белое казачье
С головой разбитой.
И темнеют те курганы,
Словно скирды в поле,
И лишь с ветром перелетным
Шепчутся про волю.

Славу дедовскую ветер
По полю разносит.
Внук услышит, песню сложит
И поет, и косит.
Было время, на Украйне
Шло вприглядку горе;
И вина, и меду вдоволь,
По колено море!
Да, жилось когда-то славно,
А теперь вспомняешь:
Станет как-то легче сердцу,
Веселее взглянешь.

Перевод: Н. Туроверова

Ведучий 4. Протягом ХХ сторіччя надруковано декілька повних п'ятитомних видань творів Тараса Шевченка російською мовою.

пісня на слова Т.Шевченка

СТОРІНКА «ТАРАС ШЕВЧЕНКО В АНГЛОМОВНОМУ СВІТІ»

Ведучий 1. До англомовного читача слово Шевченка прагнули донести понад 300 перекладачів.

Ведучий 2. Полін Бентлі наголошувала: «Тарас Шевченко виходить за межі однієї країни. Він поет всього людства. Його заклик до братерства й любові, до правди й справедливості, а над усе — до волі, має всесвітнє значення».

Ведучий 3. Вільям Річард Морфіл уперше подає переклад початкових восьми рядків «Заповіту», а у 1886 р. публікує статтю «Козацький поет» з перекладами поезій «Садок вишневий коло хати» та інших.

Вірш «Садок вишневий коло хати» (англійською мовою)

САДОК ВИШНЕВИЙ

A SPRING EVENING

КОЛО ХАТИ

Садок вишневий коло хати,
Хрущі над вишнями гудуть,
Плугатарі з плугами йдуть,
Співають ідучи дівчата,
А матері вечерять ждуть.
Сем'я вечерея коло хати,
Вечірня зіронька встає.
Дочка вечерять подає,
А мати хоче научати,
Так соловейко не дає.
Поклала мати коло хати
Маленьких діточок своїх;
Сама заснула коло їх.
Затихло все, тільки дівчата
Та соловейко не затих.

[Між 19 і 30 травня 1847, С.-

Петербург]

Close by the house the cherries flower,
Above the orchard the beetles hum,
Still singing, the girls homeward come,
The tired plowmen's steps grow slower,
And mothers with supper wait at home.
Close by the house they eat their supper;
Just then the evening-star appears;
As daughter serves. Her mother cares
To teach to do things in ways proper.
The nightingale's song interferes.
Close to the wall on the clay-benches
The mother lulls her Nell and Bill,
And falls asleep ... But the sweet wenches
And nightingales are singing still.

Ведучий 4. На початку ХХ століття серед перекладачів Шевченка англійською мовою виділяється Етель Ліліан Войнич. Після 20 років наполегливої праці вона опублікувала у власному перекладі 156 Шевченкових рядків.

Ведучий 5. Кращі серед її перекладів – «Зоре моя вечірняя», «Мені однаково...», «Заповіт» (найдосконаліша з усіх дотепер відомих англомовних інтерпретацій).

Ведучий 1. Віра Річ опублікувала блискучі переклади 51 твору Тараса Шевченка та уривки з поеми «Княжна». Дослідники підкреслюють її відданість українській літературі, мові, нашій культурі, зокрема, одне із заповітних бажань перекладачки – поховати її на рідній землі Кобзаря.

Вірш «Минають дні, минають ночі» (англійською мовою)

Минають дні, минають ночі	The Days Go By
Минають дні, минають ночі, Минає літо. Шелестить Пожовкле листя, гаснуть очі, Заснули думи, серце спить, І все заснуло, і не знаю, Чи я живу, чи доживаю, Чи так по світу волочусь, Бо вже не плачу й не сміюсь... Доле, де ти! Доле, де ти? Нема ніякої; Коли доброї жаль, боже, То дай злої, злої! Не дай спати ходячому, Серцем замирати І гнилою колодою По світу валятись. А дай жити, серцем жити І людей любити, А коли ні... то проклинать І світ запалити! Страшно впасти у кайдани, Умирать в неволі, А ще гірше — спати, спати, І спати на волі - І заснути навік-віки, І сліду не кинуть Ніякого, однаково,	The days go by, the nights go by, The summer's passing; yellow leaves Are rustling; light deserts the eye, Thoughts fade away and feeling sleep - All falls asleep. And I don't know If I'm alive or but so-so, Just floundering about the earth, For I know neither rue nor mirth... Where art thou, Fate? Where art thou, Fate? No fate have I at all! If You begrudge good fortune, Lord, Let evil fate befall! Don't let me walk around asleep, A dead heart in my breast, And roll about, a rotten log, A hindrance to the rest. Oh, let me live, live with my heart And love the human race, But if not that ... then let me curse And set the world ablaze! It's terrible to lie in chains, To rot in dungeon deep, But it's still worse, when you are free To sleep and sleep and sleep - And then forever close your eyes And leave not e'en a trace, So that the fact you lived or died No whit of difference makes!

Чи жив, чи загинув! Доле, де ти, доле, де ти? Нема ніякої! Коли доброї жаль, боже, То дай злої! злої!	Where art thou, Fate? Where art thou, Fate? No fate have I at all! If You begrudge good fortune, Lord, Let evil fate befall! Taras Shevchenko Vyunishcha, December 21, 1845 Translated by John Weir
--	--

Ведучий 2. З особливою шаною ставляться до Шевченка у США. 1 березня 1868 року Агапій Гончаренко надрукував переклад уривків з поеми «Кавказ» у двотижневику «Вісник Аляски».

Ведучий 3. Промовистими є слова президентів США.

Ведучий 4. Ліндона Джонсона: «Шевченко був більше, ніж українець, - він був державним мужем і громадянином світу. Він був хоробрим борцем за права і волю. Його поезія – з народу і для народу».

Ведучий 5. Джона Ф. Кеннеді: «Я радий, що можу додати свій голос до тих, що вшановують великого українського поета Тараса Шевченка. Його творчість є благородною частиною нашої історичної спадщини. Вистачило однієї людини, щоб врятувати цілу націю».

І мертвим і живим і ненарождним землякам моїм

(англійською мовою)

І МЕРТВИМ, І ЖИВИМ, І НЕНАРОДЖЕНИМ ЗЕМЛЯКАМ МОЇМ, В УКРАЇНІ І НЕ В УКРАЇНІ МОЄ ДРУЖНЄ ПОСЛАНІЄ І смеркає, і світає, День Божий минає, І знову люд потомлений, І все спочиває.	My Friendly Epistle To the Dead, the Living, and to Those Yet Unborn, My Countrymen all Who Live in Ukraine and Outside Ukraine, <i>If a man say, I Love God, and hate his brother, he is a liar,</i> <i>1 John iv. 20</i> Day dawns, then comes the twilight
--	--

Тільки я, мов окаянный, І день і ніч плачу На розпутьях велелюдних, І ніхто не бачить, І не бачить, і не знає — Оглухли, не чують; Кайданами міняються, Правдою торгують. І господа зневажають,— Людей запрягають В тяжкі ярма. Орють лихо, Лихом засівають... А що вродить? Побачите, Які будуть жнива! Схаменіться, недолюди, Діти юродиві! Подивіться на рай тихий, На свою країну! Полюбіте щирим серцем Велику руїну! Розкуйтеся, братайтеся! У чужому краю Не Шукайте, не питайте ТОГО, ЩО немає І на небі, а не тільки На чужому полі. В своїй хаті своя й правда, І сила, і воля. Нема на світі України,	grey, The limit of the live-long day; For weary people sleep seems best And all God's creatures go to rest. I, only, grieve like one accursed, Through all the hours both last and first, Sad at the crossroads, day and night, With no one there to see my plight; No one can see me, no one knows me; All men are deaf, no ears disclose me; Men stand and trade their mutual chains And barter truth for filthy gains, Committing shame against the Lord By harnessing for black reward People in yokes and sowing evil In fields commissioned by the Devil... And what will sprout? You soon will see What kind of harvest there will be! Come to your senses, ruthless ones, O stupid children, Folly's sons! And bring that peaceftil paradise, Your own Ukraine, before your eyes; Then let your heart, in love sincere, Embrace her mighty ruin here! Break then your chains, in love unite, Nor seek in foreign lands the sight Of things not even found above, Still less in lands that strangers love... Then in your own house you will see
---	--

Немає другого Дніпра, А ви претесь на чужину Шукати доброго добра, Добра святого. Волі! волі! Братерства братнього! Найшли, Несли, несли з чужого поля І в Україну принесли Великих слов велику силу, Та й більш нічого. Кричите, Що бог создав вас не на те, Щоб ви неправді поклонились!.. І хилитесь, як і хилились! І знову шкуру дерете З братів незрящих, гречкосіїв, І сонця-правди дозрівать В німецькі землі, не чужії, Претесь знову!.. Якби взять І всю мізерію з собою, Дідами крадене добро, Тоді оставсь би сиротою З святими горами Дніпро! Обніміте ж, брати мої, Найменшого брата,— Нехай мати усміхнеться, Заплакана мати. Благословить дітей своїх	True justice, strength, and liberty! There is no other such Ukraine, No other Dnieper on the plain; And yet you throng to foreign lands To seek the Highest Good that stands.— True Liberty, that sacred Good In fair fraternal Brotherhood! ... And you have found it as you roam! From foreign fields you bring it home, A heap of words that sound most great And naught else ... You vociferate That God created you to be His Justice's epitome, Yet you still bend your backs today To aliens, and are prompt to flay The hide off lowly peasant brothers; Then, seeking "Truth" beyond all others, You scurry off to German strands And to the lore of other lands. If you could in your baggage bind The misery you leave behind, Or carry off beyond appeal Those gains our forbears had to steal, There would be left, to mourn our ills, Lone Dnieper with its holy hills. Then, my brothers, as a start, Come, clasp your brothers to your heart, -- So let your mother smile with joy
--	---

Твердими руками І діточок поцілує Вольними устами. І забудеться срамотна Давня година, І оживе добра слава, Слава України, І світ ясний, невечірній Тихо засіяє... Обніміться ж, брати мої, Молю вас, благаю!	And dry her tears without annoy. Blest be your children in these lands By touch of your toil-hardened hands, And, duly washed, kissed let them be With lips that speak of liberty! Then all the shame of days of old, Forgotten, shall no more be told; Then shall our day of hope arrive, Ukrainian glory shall revive, No twilight but the dawn shall render And break forth into novel splendour.... Brother, embrace! Your hopes possess, I beg you in all eagerness!
--	--

Ведучий 1. Дуайта Ейзенхауер: «Ми увічнюємо Тараса Шевченка, Кобзаря України та борця за волю, щоб утвердити віру людини в перемогу волі».

пісня на слова Т.Шевченка «Ой три шляхи широкії»

Уривок з поеми «Гайдамаки» (англійською мовою)

Все йде, все минає — і краю немає, Куди ж воно ділось? Відкіля взялось? І дурень, і мудрий нічого не знає. Живе... умирає... Одно зацвіло, А друге зав'яло, навіки зав'яло... І листя пожовкле вітри рознесли. А сонечко встане, як перше вставало, І зорі червоні, як перше пили, Попливуть і потім, і ти, білолиций, По синьому небу вийдеш погулять, Вийдеш подивиться в жолобок, криницю	All flows and all passes—this goes on forever.... Yet where does it vanish? And whence did it come? The fool does not know, and the sage knows no better. There's life... then there's death.... As here blossoms a one, Another there withers beyond a returning.... Its yellow leaves fall, to be green never more. But still the bright sun will come up in the
---	---

І в море безкрає і будеш сіять, Як над Вавилоном, над його садами, І над тим, що буде з нашими синами; Ти вічний без краю!.. Люблю розмовлять, Як з братом, з сестрою, розмовлять з тобою, Співать тобі думу, що ти ж нашептав. Порай мені ще раз, де дітись з журбою? Я не самотній, я не сирота — Єсть у мене діти, та де їх подіти? Заховать з собою? Гріх, душа жива! А може, їй легше буде на тім світі, Як хто прочитає ті сльози-слова, Що так вона щиро колись виливала, Що так вона нишком над ними ридала. Ні, не заховую, бо душа жива. Як небо блакитне — нема йому краю, Так душі почину і краю немає. А де вона буде? Химерні слова! Згадай же хто-небудь її на сім світі — Безславному тяжко сей світ покидать.	morning, At nightfall the stars will come out as before To swim in the heavens, and then, gentle sister, You too, silver moon, will come out for a stroll, You'll glance as you pass into puddles and cisterns, And sparkle the oceans—you'll shine as of old You shone over Babylon's fabulous gardens, And as ages from now you will still be regarding What haps to our children. Forever you'll glow! I tell you my notions, my heart I unburden, And sing you the muses inspired by yourself. Oh, what shall I do with my onerous burden? Advise me, for I am not just by myself, I've children: what am I to do with my offspring? To bury them with me? That would be a crime —The soul is alive. Its ordeal may be softened If someone will read these word-teardrops of mine,
---	---

	The tears that were shed in the night, in seclusion, The tears that were poured from the heart in profusion. I'll not have them buried, for they are alive! And as the blue sky overhead has no limit, There's also no start and no end to the spirit. And where does the soul stay? Those words are but guile!! May it on some heart here on earth leave an imprint — Because it is hard unremembered to die.
ЧЕРВОНИЙ БЕНКЕТ <u>Писар</u> Задзвонили в усі дзвони По всій Україні; Закричали гайдамаки: «Гине шляхта, гине! Гине шляхта! Погуляєм Та хмару нагрієм!» Зайнялася Смілянщина, Хмара червоніє. А найперша Медведівка Небо нагріває. Горить Сміла, Смілянщина Кров'ю підпливає. Горить Корсунь, горить Канів, Чигирин, Черкаси; Чорним шляхом запалало,	THE RED BANQUET Throughout Ukraine the clang of bells Proclaims the day of doom; The Haidamaki fiercely, yell: "The gentry's end has come! The gentry's finished! We shall set A fire to sear the sky!" The very clouds are painted red— The province is on fire. Medvedivka's the first to burn And heat the clouds above. Smila is next, the country 'round Well-nigh aflood with blood. Korsun and Kaniv are ablaze, Cherkassy, Chigirin; Along the Highway spread the flames

І кров полилася
Аж у Волинь. По Поліссі
Гонта бенкетує,
А Залізняк в Смілянщині
Домаху гартує,
У Черкасах, де й Ярема
Пробує свячений.

Залізняк

«Отак, отак! Добре, діти,
Мордуйте скажених!
Добре, хлопці!» —

автор

на базарі Залізняк гукає.
Кругом пекло; гайдамаки
По пеклу гуляють.

А Ярема — страшно глянуть — По
три, по чотири
Так і кладе.

Залізняк

«Добре, сину, Матері їх хиря!
Мордуй, мордуй: в Раю будеш
Або есаулом.
Гуляй, сину! нуте, діти!»

автор

І діти майнули

As far as the Volyn,
And blood flows freely. Gonta's made
Polissya his domain,
While near Smila bold Zaliznyak
Tests his Damascus blade—
In old Cherkassy, where his dirk
That has been sanctified,
Yarema, too, tries out.

"Good work!
The mad dogs all must die!
Good work, my lads!"

so Zaliznyak
Shouts in the market-place
Which now's a hell; and through that hell
The Haidamaki race.
Yarema—a blood-curdling sight—
In battle-frenzy fells
Three-four at once.

"Good work, my boy!
Their souls be damned to hell!
Kill, kill! You'll either win high rank,
Or go to paradise!
Now, children, ferret out the rats!"

The rebels in a trice

По горищах, по коморах, По льохах, усюди; Всіх уклали, все забрали. <u>Гонта</u> «Тепер, хлопці, буде! Утомились, одпочиньте». Улиці, базари Крились трупом, плили кров'ю. <u>Ярема</u> «Мало клятим кари! Ще раз треба перемучить, Щоб не повставали Нехрещені, кляті душі». <u>автор</u> На базар збирались Гайдамаки. Йде Ярема, Залізняк гукає: <u>Залізняк</u> «Чуєш, хлопче? Ходи сюди! Не бійсь, не злякаю». <u>Ярема</u> «Не боюся!» Знявши шапку, Став, мов перед паном. <u>Залізняк</u> «Відкіля ти? Хто ти такий?» <u>Ярема</u> «Я, пане, з Вільшани».	Spread out to cellars, attics, nooks To search for hiding foes; They killed them all, all goods they took. "Now you may stop, my boys! You've tired yourselves, now rest a bit." The market squares and lanes, With corpses strewn, are flowing red. "More vengeance yet we claim! Go over them a second time To make sure, doubly sure, That the vile dogs will never rise, And never plague us more!" The Haidamaki after that Assemble in the square. Yarema on the outskirts stands. "Come closer, don't be scared," Shouts Zaliznyak. "I'm not afraid!" With cap in hand he comes Up to the chief. "Where from, my lad?" "Vilshana is my home."
--	--

Залізник

«З Вільшаної, де титаря
Пси замордували?»

Ярема

«Де? Якого?»

Залізник

«У Вільшаній;
І кажуть, що вкрали
Дочку його, коли знаєш».

Ярема

«Дочку, у Вільшаній?»

Залізник

«У титаря, коли знавав».
«Оксано, Оксано!» —

автор

Ледве вимовив Ярема
Та й упав додолу.

Залізник

«Еге! ось що... Шкода хлопця,
Провітри, Миколо!»

Ярема

Провітрився. «Батьку! брате!
Чом я не сторукий?
Дайте ножа, дайте силу,
Муки ляхам, муки!
Муки страшної, щоб пекло
Тряслося та мліло!»

Залізник

"Vilshana? Where the villains slew
The warden of the church?"

"What's that? They slew?"

"His daughter, too,
According to reports,
They carried off. You knew them well?"

"They took some girl away?"

"The warden's daughter, so they tell."
"Oksana!" Just the name

Yarema whispered and he fell
Unconscious where he stood.

"Oho! So that's what.... The poor lad!
Mikola, bring him to!"

Mikola brought him to. He cried:
"A hundred hands I need,
A blade in each, to extirpate
The Polish gentry breed!
Revenge, such terrible revenge
'Twill put hell in the shade!"

«Добре, сину, ножі будуть
На святес діло.
Ходім з нами у Лисянку
Ножі гартувати!»

Ярема

«Ходім, ходім, отамане,
Батьку ти мій, брате,
Мій єдиний! На край світу
Полечу, достану,
З пекла вирву, отамане...
На край світу, пане...
На край світу, та не найду,
Не найду Оксани!»

Залізник

«Може, й найдеш. А як тебе
Зовуть? Я не знаю».

Ярема

«Яремою».

Залізник

«А прізвище?»

Ярема

«Прізвища немає!»

Залізник

«Хіба байстрюк? Без прізвища...
Запиши, Миколо,
У реєстер. Нехай буде...
Нехай буде Голий,
Так і пиши!»

"Well said, my lad, to keep that pledge
There'll be no lack of blades.
Come with us to Lisyanka now,
We'll temper there our steel!"

"Oh father, quickly let us go!
I'll follow where you lead,
I'll follow to the ends of earth
I'll go to hell below
To tear her from the devils, sir!
To the earth's end I'd go....
But I'll not find her anywhere,
I'll never see her more!"

"Perhaps you will. Don't give up hope.
Now tell us what's your name?"

"Yarema."

"And your surname, boy?"

"I have none!"

"No surname?
Were you a bastard? In the lists,
Mikola, put him down
As ... let us find a name that fits—
How does Hasnothing sound?
Let's name him that!"

Писар

«Ні, погано!»

Залізник

«Ну, хіба Бідою?»

Писар

«І це не так».

Залізник

«Стривай лишень,

Пиши Галайдою».

Записали?

«Ну, Галайдо,

Поїдем гуляти.

Найдеш долю... А не найдеш...

Рушайте, хлоп'ята».

автор

І Яремі дали коня

Зайвого з обозу.

Усміхнувся на воронім

Та й знову у сльози.

Виїхали за царину;

Палають Черкаси...

Залізник

«Чи всі, діти?»

Ярема

«Усі, батьку!»

Залізник

«Гайда!»

автор

"No, that's not it!"

"Is Hardluck better, friend?"

"No, that won't do."

"Here, wait a bit,

Halaida, that's the name!"

They wrote it down.

"Halaida, lad,

Now we'll go out to play

You'll find good fortune ... maybe, bad.

Well, boys, let's on our way!"

From extra horses in the camp

They gave one to the lad.

He laughed as on his horse he leapt,

And then again was sad.

Outside the city gates they rode;

Cherkassy was in flames....

"All here, my sons?"

"Yes, every one!"

"Let's go then!"

Простяглася

По діброві понад Дніпром

Козацька ватага.

А за ними кобзар Волох

Переваги-ваги

Шкандибає на конику,

Козакам співає:

«Гайдамаки, гайдамаки,

Залізняк гуляє». Поїхали...

А Черкаси

Палають, палають.

Байдуже, ніхто й не гляне,

Сміються та лають

Кляту шляхту. Хто балака,

Хто кобзаря слуха.

А Залізняк попереду

Нашорошив уха;

Їде собі, люльку курить,

Нікому ні слова.

А за ним німий Ярема.

Писар

Зелена діброва,

І темний гай, і Дніпр дужий,

І високі гори,

Небо, зорі, добро, люде

І лютее горе —

Все пропало, все! Нічого

Не знає, не бачить,

Like a chain

Along the Dnieper's wooded banks

The Cossack column winds.

Behind them on a little nag

The minstrel Volokh rides,

And as from side to side he sways.

He sings a new-born lay:

"Oh, Zaliznyak his Cossacks brave

Leads for an outing gay!"

Cherkassy's left behind, the flames

Still leaping to the cloud.

No one looks back. Nobody cares!

They only laugh aloud

And curse the gentry vile. Some talk,

Some listen to the song

The minstrel sings. While Zaliznyak

Rides at the head alone,

With glowing pipe, his ears alert

To any night surprise;

Yarema, too, without a word

Behind his leader rides.

The green groves and the darker woods.

The Dnieper and the hills,

The sky, the stars, the people, goods,

And his o'erwhelming ills—

All disappeared, all are no more!

He nothing knows or sees—

Just like a corpse. His heart is sore

Як убитий. Тяжко йому,
Тяжко, а не плаче.
Ні, не плаче: змія люта,
Жадна випиває
Його сльози, давить душу,
Серце роздирає.

Ярема

«Ой ви сльози, дрібні сльози!
Ви змиєте горе;
Змийте його... тяжко! Нудно!
І синього моря,
І Дніпра, щоб вилить люте,
І Дніпра не стане.
Занапастить хіба душу?

Оксано, Оксано!
Де ти, де ти? Подивися,
Моя ти єдина,
Подивися на Ярему.
Де ти? Може, гине,
Може, тяжко клене долю,
Клене, умирає,
Або в пана у кайданах
У склепу конає.
Може, згадує Ярему,
Згадує Вільшану.

Кличе його: «Серце моє,

And yet he does not weep.

He does not weep: the vicious snake
That's coiled within his breast
Drinks up his tears, his heart that aches
It tears to tiny shreds.

Oh, soothing tears! Oh, healing tears!
You wash away all woes;
Wash mine away.... I cannot bear
This ache that's in my soul!
Not all the water in the sea
Or in the Dnieper wide
Can calm my heart and drown my grief;
Is nought but suicide
Then left for me?

Oksana, dear! Oksana, oh my own!
Where have they taken you? I fear....
Perhaps the beasts have thrown
Her in a dungeon where in chains
She lies awaiting death,
The gentry cursing and her fate
With her last, dying breath.

Perhaps Yarema she recalls,
Vilshana, and her home,
Perhaps in thought to him she calls:

"Yarema, darling, come,

Обніми Оксану! Обнімемось, мій соколе! Навіки зомлієм. Нехай ляхи згнущаються, — Не почуєм...» Віє, Віє вітер з-за Лиману, Гне тополю в полі — І дівчина похилиться, Куди гне недоля. Посумує, пожуриться. Забуде... і може... У жупані сама пані, А лях... Боже, Боже! Карай пеклом мою душу, Вилий муки море, Розбий кару надо мною, Та не таким горем Карай серце: розірветься, Хоч би було камень. Доле моя! серце моє! Оксано, Оксано! Де ти ділася, поділась?» І хлинули сльози; Дрібні-дрібні полилися. Де вони взялися! А Залізняк гайдамакам Каже опинитись: <u>Залізняк</u>	Take your Oksana in your arms! Thus we'll together sleep Forever. Let them work their harm— We'll be beyond their reach, we'll be!..." The wind blows from beyond Liman And bends the poplar low— A maiden also may be bent Beneath misfortune's blows. She'll grieve awhile, but time will pass And all may be forgot.... Maybe... a lady, richly dressed, She with some Pole... O God! The worst of tortures ever planned In hell for sinful souls I'll suffer, but I could not stand That final fiendish blow: "My heart would break though it were stone If ever that came true! Oksana, darling! Oh, my own! Where have they taken you? Where are you held, where are you hid?" Then tears began to flow In torrents like a summer rain Or like a springtime flood. Then came the dawn. Zaliznyak reined
---	---

«У ліс, хлопці! вже світає, І коні пристали: Попасемо». <u>автор</u> І тихенько у лісі сховались. Давно те минуло, як, мала дитина, Сирота в ряднині, я колись блукав, Без свити, без хліба, по тій Україні, Де Залізняк, Гонта з свяченим гуляв. Давно те минуло, як тими шляхами, Де йшли гайдамаки, малими ногами Ходив я, та плакав, та людей шукав, Щоб добру навчили.	His horse beside a wood: "Here's where we turn off from the road And turn our horses free!" The Cossacks rode into the grove And soon were hid by trees. Much time has gone by, since a child a poor orphan, In sackine and coatless, without any bread, I roamed that Ukraine where Zaliznyak and Gonta With sanctified sabres had wreaked vengeance dread. Much time has gone by since, along those same highways Where rode Haidamaki, exhausted and sore I tramped through the country, its high roads and byways, And weeping, sought people to teach me good lore.
---	---

Ведучий 1. Світова велич Т. Шевченка зростає разом зі славою його народу.

Ведучий 2. Хасіб-аль-Кайалі зазначав: «Шевченко вражає своїм багатограним генієм, своєю небаченою стійкістю і терпінням. Його віра в свободу і справедливість непохитна».

Ведучий 3. Гарегін Севунц наголошував: «Геній Шевченка своєю творчістю зігриває серця мільйонів... і тому він схожий на сонце. А хіба сонце може належати лише одному народові?».

Ведучий 5. Назим Хікмет писав: «Є поети одного села, одного міста, одного народу. Але є поети всіх міст, всіх сіл, всіх народів. Шевченко саме такий поет. Його творчість настільки національна й настільки інтернаціональна, гуманна, настільки близька всім народам... народи з

хвилюванням читають Тараса Шевченка, з любов'ю й повагою шанують його пам'ять».

Ведучий 1. Найпопулярнішим в Україні та світі твором Тараса Шевченка є «Заповіт».

Ведучий 5. Цей вірш – жива пам'ять героїчної історії нашого народу – відомий на всіх континентах.

Ведучий 1. Саме із «Заповіту» починається знайомство народів світу з Україною.

Ведучий 3. Ми маємо близько 500 перекладів «Заповіту» більш ніж 140 мовами світу.

Читці

*Як умру, то поховайте
Мене на могилі,
Серед степу широкого,
На Вкраїні милій,
Чтоб лежать мне на кургане,
Над рекой могучей,
Чтобы слышать, как бушует
Старый Днепр над кручей.
Gdy uniesie z Ukrainy
Do siniego morza
Wrazą krew...dopiero wtedy
I lany, i wzgorza –
Alles laß ich dann und fliege
Empor selbst zum Herrgott;
Und ich bete... doch bis dahin
Kenn ich keinen Herrgott!
Oh bury me, Then rise ye up
And break your heave chains
And water with the tyrants blood*

The freedom you have gained

І мене в сім'ї великій,

В сім'ї вольній, новій,

Не забудьте пом'янути

Незлим тихим словом.

Ведучий 2. Твори Шевченка видавались за кордоном понад 300 разів і перекладалися на 152 мови світу.

Ведучий 5. Т. Шевченко посідає друге місце за кількістю поставлених йому пам'ятників у світі: їх зведено більше ніж 1100. Монументи йому відкриті в Петербурзі, Москві, Вашингтоні, Вінніпезі, Нью-Йорку, Парижі, Буенос-Айресі, Тулузі, Палермо, Братиславі, Варшаві, Ашгабаті – на всіх материках.

Ведучий 4. Творчість Т. Шевченка стала якщо не піснею, то джерелом для створення опер, балетів, кантат, сюїт. На 240 шевченкових поезій композиторами складено понад 500 музичних творів.

Ведучий 3. Планетарна слава народного поета розкрита в працях і оцінках 62 науковців 25 країн світу.

Ведучий 5. Згадаймо слова Івана Франка: «Він був сином мужика і став володарем у царстві Духа.

Ведучий 3. Він був кріпаком і став велетнем у царстві людської культури.

Ведучий 4. Він був самоуком і вказав нові, світлі і вільні шляхи книжним ученим.

Ведучий 5. Доля не шкодувала йому страждань, та вона не зуміла перетворити золота його душі в іржу, ані його любові до людей в ненависть, а віри в Бога у зневіру.

Ведучий 2. Найкращий і найцінніший скарб доля дала йому лише по смерті – невмирущу славу і все розквітаючу радість, яку в мільйонів людських сердець все наново пробуджуватимуть його твори.

Ведучий 1. Таким був, є, і буде для нас, українців, і для всього світу, Тарас Шевченко.

Галан Ольга Миколаївна,
викладач культурологічних дисциплін,

Єрко Галина Іванівна,
викладач суспільних дисциплін,

Чемерис Ірина Володимирівна,
соціальний педагог,

НЕВІДОМА ВІЙНА

Інформаційна виховна година

Мета. Формувати розуміння героїчного минулого як ідеалу духовної готовності боротися за славу і честь Батьківщини; виховувати почуття гордості за свою державу та вдячності до свого народу.

Ведуча 1.

Чимало свят дарує нам весна,
Як в рідний дім повернення з дороги.
Та є найбільш хвилюючим для нас
Величне свято Перемоги.

Ведучий 2.

Це свято не затьмариться в віках.
В цей день нестимуть люди завжди квіти,
Не обміліє пам'яті ріка –
В серцях нащадків буде вічно жити...

Ведуча 3. Пам'ять... Що таке пам'ять? Це те, що людина може заховати далеко в глибині душі.

Ведучий 4. Спогади... Вони можуть бути радісними, хвилюючими, а можуть викликати біль, смуток. Слізьми наповнюються очі при згадці страшних лихоліть Другої світової війни, хоч минуло з того часу багато зим і весен.

Ведуча 5. Що залишила Друга світова війна? Тисячі могил? Ні, навіть цього нам вона не дала, щоб рідні могли оплакувати вбитих у цій кривавій війні. Ми приходимо до обелісків, де викарбувані імена героїв, що своїми грудьми зупинили фашизм.

Ведучий 6. Пам'ять... Що таке пам'ять? Ми повинні пам'ятати і через півстоліття, і через століття тих, хто поліг за цей травневий день, за Перемогу!

Ведуча 1. Хвилина мовчання. У ній – данина пам'яті людям, які загинули в боротьбі з нацизмом в роки війни, любов та пошана до воїнів-переможців, партизанів, підпільників, трудівників тилу, усіх, хто не щадив свого життя в ім'я перемоги над ворогом; солдатів антигітлерівської коаліції, героїв руху Опору, мужніх борців проти нацизму в Європі.

Ведучий 2. ХВИЛИНА МОВЧАННЯ світлій пам'яті загиблих в роки Другої світової війни.

Звук метронома.

Ведуча 3.

Це на світанку сталося колись:

Стривожений, із муками і жалем

Світ стрепенувся, кров'ю вмить заливсь,

Залився болем, плачем, жалем.

Ведучий 4.

Війна на зустріч молодому дню

Із гуркотом, із брязкотом котилась,

Лавиною металу і вогню

На нашу землю й долю навалилась.

Ведуча 5.

Тремтять гармати. Б'є на сполох дзвін.

Залізні круки вилітають з хмари.

Горить Україна з чотирьох сторін
І на чужинців просить з неба кари.

Ведучий 6.

Хто б це вгадав і по якій причині
На скільки літ розтягнеться війна?
І звісно всім: земель багато в світі,
А рідна, батьківська, лише одна.

Ведуча 1.

Гримить гроза війни. Іде розплата.
Покладено життя на терези.
Але коли ж порадує солдата
Веселий грім весняної грози.

Ведучий 2.

Україну хоч із краю в край сходи
Усі роздоли, всі її простори, –
Навряд чи знайдеться десь двір,
Куди не внадилося ненависне горе.

Ведуча 3.

Ми пам'ятаєм, хто в лиху добу
В броні важкій віддав останні сили.
Ми зараз квіти і терпку журбу
Приносим на засмучені могили.

Відеосюжет.

Ведучий 4. Волинь. Уже першого дня війни потужний броньований кулак, який вторгся у велику п'ятдесятикілометрову «дірку» між позиціями п'ятої (Волинь) і шостої (Львівщина) радянських армій, здійснив кидок, гідний Книги рекордів Гіннеса, якби вона тоді існувала, – під вечір 22 червня ворожі війська, подолавши майже без опору 65 кілометрів, вийшли до Горохова. Про

стан оборони в перші дні війни свідчить хоча б такий факт: Луцьк і Любомль, розташовані лише за двадцять кілометрів від кордону, німці взяли в один день – 25 червня. Бої на захід від Луцька тривали до 27 червня.

Ведуча 5. 26 червня розпочалася чи не найбільша танкова битва Великої Вітчизняної війни, яка за кількістю бронетехніки, задіяної в ній, перевищує навіть знамениту Орловсько-Курську. Але, як засвідчує у своїх мемуарах маршал Костянтин Рокосовський, який тоді командував дев'ятим механізованим корпусом, у військ, які підійшли в трикутник Рівне – Луцьк – Броди, не було навіть карт цієї місцевості.

Ведучий 6. Німецькі війська повністю окупували область 8 липня, коли за наказом командарма 5-ої армії Потапова її підрозділи залишили селище Колки та ще близько тридцяти населених пунктів Колківського, Маневицького, Цуманського та Олицького районів. Для порівняння скажемо, що цього ж дня німецькі війська взяли Житомир і вийшли на підступи до Києва, оборона якого почалася 10 липня 1941 року.

Ведуча 1. Відразу після окупації в область ЦК КП(б)У направив або залишив для підпільної роботи і організації партизанських загонів в окупованій області майже дві з половиною сотні партійних і комсомольських працівників. Більшість із них або не дійшли до місця призначення, або вже в своїх містах і селах були розстріляні німцями. Вдалося організувати кілька підпільних груп і чотири загони, з яких ефективно почав діяти, по суті, лише один – Степана Шковороди в Шацькому районі.

Ведучий 2. Восени 1942 року на Волинь приходять відомий партизанський загін Дмитра Медведєва і з'єднання Антона Бринського. Наступного року – з'єднання Олексія Федорова, який одночасно очолює підпільний обком КП(б)У.

Ведуча 3. Жорстокі бої велися і при обороні, і при взятті багатьох міст країни. Немає таких слів, щоб описати, яку ціну було заплачено за Перемогу. І

немає таких слів, які б повною мірою могли відобразити той героїзм і мужність, які проявляли прості солдати, офіцери, люди, що залишались в тилу і працювали для фронту.

Презентація про фронт і тил (тема з к/ф «Ліквідація»).

Ведучий 4. На окупованій землі німецько-фашистські загарбники встановили так званий «новий порядок». Будь-хто з жителів міг бути заарештований через найменшу дрібничку, підданий тортурам, розстріляний або повішений. Постійними були масові розстріли заручників, знищення мирних громадян, людей похилого віку, дітей. Найбільш працездатну частину населення вивозили на каторжні роботи до Німеччини. Вся Європа була забудована концтаборами, де над людьми знущались, проводили жорстокі медичні дослідження, знищували.

Ведуча 5. Табори для військовополонених під час Великої Вітчизняної війни знаходилися і на території Волині. Німці на околиці міста Володимира-Волинського облаштували табір «Норд-365», де утримували офіцерів та генералів Червоної Армії, а також жінок-медпрацівниць. Це була одна з найбільших фабрик смерті на території окупованої України.

Ведучий 6. У таборі одночасно перебувало від 4 до 7 тисяч осіб, які зазнавали варварських тортур, та довго тут не затримувався ніхто: тих, хто виживав, фашистська адміністрація відправляла на каторжні роботи в Польщу або Німеччину.

Якщо проаналізувати статистичні дані табірної адміністрації, то як мінімум 60 тисяч бранців пройшло через Володимир-Волинську катівню за весь час її існування.

Ведуча 1. Військовополонених у Ковелі відводили на територію зруйнованого заводу «Монополь», який був огорожений колючим дротом. Згодом їх переводили на вулицю Брестську, де знаходився концентраційний табір «Штандк» №301 та в район Горки.

З жовтня 1941 по 1942 роки було розстріляно 11 тисяч військовополонених. Архівні документи свідчать про існування 9-ти ям із розстріляними громадянами і близько 60-ти – із військовополоненими.

Ведучий 2. Якщо Вам коли-небудь захочеться уявити пекло, то повірте, воно має саме такий вигляд.

Презентація про концтабори.

Ведуча 3. Визволення області військами Червоної Армії, як відомо, почалося 29 січня 1944 року. Тепла зима і відлига, яка привела до розливу річок і боліт, дозволили сповна використати кавалерію, що несподівано прорвалася до Луцька і оволоділа містом. Сталін не повірив у те, що Луцьк визволено, і на честь цієї події у Москві салютували лише 5 лютого. Саме це число довго, аж до середини 1960-х років, вважалося офіційною датою визволення нашого обласного центру. Для порівняння скажемо, що Вінницю, розташовану значно східніше, визволили від німців лише на початку квітня, а весь Крим – 12 травня 1944 року.

Відеосюжет з ветераном.

Ведучий 4. Війна 1944-го року, на відміну від 1941-ого, зупинилася на Волині надовго. Але всі рекорди побила битва під Ковелем. Це єдине українське місто, яке війська Червоної Армії не могли взяти більш ніж чотири місяці. Звичайно, посилена оборона його німцями була ще й тому, що Ковель як великий залізничний вузол стояв на перехресті кількох важливих стратегічних напрямків.

Ведуча 5. Коли стало зрозуміло, що оволодіти Ковелем із ходу не вдасться, наказом Сталіна був спеціально створений Четвертий Білоруський фронт. Це єдиний з фронтів, який діяв під час Великої Вітчизняної війни та проіснував менше як два місяці. Про нього воліли не згадувати. Коротка розповідь про Четвертий Білоруський фронт є лише у багатотомній «Історії

Великой Отечественной войны 1941–1945 годов» До складу фронту було віддано чотири загальновійськові, дві танкові і дві повітряні армії.

Ведучий 6. Офіційною датою остаточного визволення області вважається 21 липня. Але спогади волинян старшого віку та й архівні документи засвідчують, що, наприклад, село Згорани, а також Шацьк, Піщу, Пулемець було визволено 22 липня, а крайні населені пункти північного заходу області Хрипськ і Красний Бір – 23 липня. Більше того, певний час датою визволення Волині від фашистських загарбників вважалося навіть 20 липня.

Ведуча 1. Після визволення області понад ста п'ятдесяти тисяч волинян воювали на фронтах у Польщі, Німеччині, Східній Пруссії й Прибалтиці, служили у військах в тилу, наближали Перемогу на трудовому фронті. Майже кожен третій не повернувся до рідних домівок.

Ведучий 2. За три роки окупації німці знищили понад 165 тисяч мирних волинян у наших селах і містах. Досі вважається, що при визволенні Волині загинули майже 26 тисяч радянських солдатів і офіцерів. Хоча ця цифра насправді є більшою щонайменше у два з половиною рази.

Презентація про солдат і парад Перемоги (тема з к/ф «Офіцери»).

Ведуча 3. Нелегке наше сьогодення не може заступити радості приходу весни, а разом з нею – і Дня Перемоги. Цей день назавжди залишиться для нас затьмареним від гіркоти втрат і осяяний сонцем великої Перемоги. Його наближували, як могли, люди, котрим було нелегко в ті вогненні літа і яким найважче сьогодні.

Ведучий 4. У довічному боргу наше покоління і перед тими ветеранами війни, кому пощастило пройти через пекло битв і дожити до світлого Дня Перемоги.

Ведуча 5. Усе менше залишається їх в життєвому строю. Даються в знаки і опалена війною молодість, сирі окопи і бліндажі, голод і холод, хвороби і

рани. Їхні груди вкриті медалями, на скронях – сивина. Але вони пам'ятають ті страшні часи, хоч часто їм і не хочеться про них згадувати.

Ведучий 6. Неможливо позбутися нав'язливої жахливої думки: а прийде ж день, коли піде з життя останній з цих літніх людей з орденами. Піде у вічність, понесе з собою живі спогади. Що ж залишиться після них? А залишиться Пам'ять, світла пам'ять про незабутніх героїв.

Ведуча 1. В ім'я Вітчизни – Перемога!

Ведучий 2. В ім'я життя – Перемога!

Ведуча 3. В ім'я нащадків – Перемога!

Ведучий 4. В ім'я миру на землі – Перемога!

ЛІТЕРАТУРА

1. Бугайчук А. Волинь і Друга світова. Початок / А. Бугайчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.volynpost.com/articles/284-volyn-i-druga-svitova-rochatok>. – Заголовок з екрана.

2. Вікно в історію [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://voub.at.ua/gazety/12.html>. – Назва з екрана.

3. Волинь в роки Другої світової війни [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://toplutsk.com/biznews-news_3288.html. – Назва з екрана.

4. Лис В. Волинь у війні / В. Лис [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://volyniany.org.ua/volhist/239-volynwar>. – Заголовок з екрана.

5. Макарчук С. Втрати населення на Волині в 1941–1947 рр. / С. Макарчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ji.lviv.ua/n28texts/makarchuk.htm>. – Заголовок з екрана.

Єрко Галина Іванівна,

викладач суспільних дисциплін

Луцюк Юлія Анатоліївна,

викладач культурологічних дисциплін

ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ ТА СКОРБОТИ

Мета. Виховувати пошану до загиблих у роки Другої світової війни, до їх подвигів, любов до рідної Батьківщини, вчити патріотизму.

На фоні мелодії.

Читець. Знову травень прийшов молодий,

І у пам'яті враз воскресає

Перемоги той день золотий:

Радість з болем – аж серце стискає.

Пам'ять, чуєш? Не зводь це усе

В традиційній хвилині мовчання.

Розбуди наші душі! І все!

Розбентеж їх, аж до трепетання!

Хай не будуть черствими вони

І не думають лиш про достаток,

Піклуватись бо треба завжди

Про колишніх солдат і солдаток...

Пам'ять, чуєш? Шукаю я слів...

На душі гіркота і тривога.

Не забудь інвалідів і вдів,

Благодаті проси їм у Бога.

Ветерани, в поклоні стою –

Щоби шану й повагу віддати...

А героїв, що впали в бою,

Закликаю усіх: Пам'ятати!

Ведучий. Люди старшого покоління пам'ятають: травень того незабутнього 1945-го був напрочуд теплим і сонячним. Ніби сама природа своїм таємним єством відчувала радість довгожданого визволення, що прийшло на нашу землю.

Ведучий. Все ожило, пробудилося, набралось краси і молодості. Здається, що навесні ми по-особливому, ніжно й трепетно, любимо рідну землю. Бо саме з весною приходить до нас велике свято Перемоги.

Ведучий. Роки.. відлітають, мов журавлині ключі у вічність... Літа не зітруть у народній пам'яті світлі імена тих, хто віддав своє життя за Батьківщину.

Мати. На трьох синів чекала мати

З фронтів жорстокої війни

Давно вернулися солдати –

Але не йдуть її сини.

Сестра. Сестра на трьох братів чекала:

Пора додому вам прийти,

Вже мирних днів пройшло чимало

Вас поле жде, мої брати!

Дівчина. І та дівчина зажурилась,

Що слово вірності дала

Чому, коханий, забарився?

Чому залишилась сама?

Мати. Та їм уже не прилетіти –

Вони упали у борні,

Щоб квітували понад світом

Щасливі, щедрі, мирні дні.

Сестра. Давно я чула, що з просторів небесних,
Нам світять зорями в нічній імлі
Безсмертні душі праведників чесних,
Отих людей, що вмерли на землі.

Дівчина. Коли вмирає воїн в дні суворі,
Душа у нього, кажуть не згаса,
Та всі якби перетворились в зорі, –
То їх би не вмістили небеса?

Ведучий. Схилимо голову перед світлою Пам'яттю тих, хто віддав своє
Життя, увійшовши в безсмертя. Вшануємо їх хвилиною мовчання.

Метроном. Хвилина мовчання.

Ведучий. Війна нагадує про себе тисячами обелісків і братських могил.
Вони – святиня нашої пам'яті.

Ведучий. Журавлі летять спокійним клином,
Розрізають синю височінь
І летять, курличуть безупинно
В далечінь, безкрайню далечінь.
Вийде мати одинока в поле;
В самотині піде по ріллі,
Уклоніться жінці сивочолій
Журавлі – солдати – журавлі.
Повесні вона вас виглядає,
Як зоря зоріє над селом,
І чекає, все ж таки чекає.
Може, син торкне її крилом.

Ведучий. На меморіалі Вічної Слави завжди панує скорботно урочиста
тиша. Полум'я вічного вогню – вічна пам'ять про синів і доньок, які не

повернулися з поля бою, пожертвували своїм життям заради життя майбутніх поколінь. І ці квіти пам'яті їм.

Пісня «Степом, степом» (муз. А. Шашикевича, сл. А. Негоди).

Покладання квітів.

Ведучий. Вернулися живі з полків і ран

І мир подарували рідним хатам –

За цвіт життя завдячує народ

Полеглим і посивілим солдатам.

Ведучий. З медалями вони й без нагород

Стрічають один одного, як брата...

За цвіт життя завдячує народ

Полеглим і посивілим солдатам.

Ведучий. З роками їх все меншає в строю,

Та йдуть першопроходцями в бурани...

І трудяться звияжно, як в бою,

З синами молодими ветерани.

Ведучий. Сьогодні ми з великою вдячністю і любов'ю згадуємо ветеранів Другої світової війни Луцького педагогічного коледжу.

Ведучий. Ми вклоняємося Вам! Ми завжди будемо пам'ятати Ваш подвиг! Ми завжди будемо пам'ятати Вас! Низький уклін Вам!

Ведучий. Спасибі Вам, що вистояли, що перемогли! Від нас щира вдячність і любов.

Ведучий. Війна далека...

Але пам'ять з нами,

Хоч ветеранів мало вже між нас,

Тож дай нам Бог йти мирними шляхами,

У мирі, щасті жити в добрий час!

Пісня. На фоні звуків війни.

Ведучий. Хлопчик набігався і заснув. І сняться йому різні дива: чиста тепла вода в річці й золоті рибки в ній, рожеві яблука на блакитних гілках, соняшники, що ясным світлом освітлюють не лише землю, а й небо...

Ведучий. І сняться мамина усмішка і татове плече, з якого він, малий, хоче злетіти аби побачити і збагнути світ... Хай усе буде так насправді! Соняшники – жовтими. Мамина усмішка – доброю. Татове плече – надійним. А світ – затишним.

Ведучий. Так сплять щасливі діти, так спали вони і в червні 1941 року. Та не судилося здійснитися їхнім мріям і снам. Пекельний вогонь війни обпалив їм крила.

Ведучий. Все починалося з грому небесного,

Такого жорстокого, такого нечесного.

І з ненависного, злісного грому,

Який на світанку вигнав із дому...

І мама мовчазно-бліда, мов стіна...

І тато поволеньки каже: – «Війна».

Ведучий. Війна страшним тягарем звалилася й на маленькі плечі дітей.

Ведучий. Війна забрала в них отчий дім, материнську ласку, батьківську турботу, безхмарне дитинство і юність, а найголовніше – позбавила права жити.

Ведучий. Не можна забути сповнені тугою їхні очі, опухлі від голоду животики, опущені в німому відчаї голівки і маленькі рученята, які міцно тримали свою єдину іграшку.

Ведучий. А скільки останків дітей, їхніх іграшок було розкопано після війни на подвір'ях шкіл чи знайдено в попелі згорілих будинків. Гнів перехоплює подих при згадці про ці страшні звірства фашистів.

Читець 1. Дитя тут бавилось і лялю

Тримало в рученьках своїх.

І ось лежить... і серце з жалю

У грудях стиснулось моїх...
Кружляв хижак...але... «гостинець»
Йому винищувач приніс.
І загорівся змій-чужинець,
Упав він каменем униз.
Не буде вже в гадюки жала.
І в небі й серці – тишина...
А дівчинка в крові лежала,
І усміхалась, мов жива.

Читець 2. Ніколи не забудеться мені

На попелищі бродим, наче тіні –
Змарніла мати й дітлахи малі.
А тут і ворон звістку з далечині
Приносить нам на чорному крилі.
Ми в горі пригорнулися до мами,
І я ще брався втішити сестер...
Багато літ сплило за журавлями
Але мені ввижається й тепер
Отам, де тихі верби край дороги
Стоять в зеленій весняній красі,
Обшарпане, голодне, босоноге,
Бреде моє дитинство по росі.

Ведучий. І як тільки ворог ступив на українську землю, мільйони піднялись, щоб дати йому відсіч. І кожен вірив у світлу перемогу.

Ведучий. Війна. І скільки б не пройшло часу з тих пір, в пам'яті людей, в їх серцях буде жити і не затьмариться ніколи та крапка відліку років, місяців, днів і годин безсмертя подвигу, непохитності, мужності і героїзму.

Ведучий. Горить мій гнів на супостатів злих, –

Майстрів наруги, кривди і огиди,
І зараз я звертаюсь до живих, –
Ви чуєте? Прошу вас, добрі люди.

Ведучий. Хто в Бога вірує, хто духом не загас,
За тих, що впали на крутих дорогах,
Будь ласка, помоліться у церквах,
В костьолах, у мечетях, в синагогах.

Ведучий. Страшний погром усіх нас перетряс.
Ми знаєм горе і чиєсь, і власне,
Отож, в душі у кожного із нас
Хай свічка пам'яті горить, не згасне.

Ведучий. Хочу, щоб у світі не було криків,
Не було криків, страху і болю.

Ведучий. Хочу, щоб у світі люди забули
Крики, народжені жахом воєн.

Ведучий. Хочу, щоб у світі чулися крики,
Чулися крики новонароджених.

Ведучий. Хочу, щоб у світі пісні звучали,
Пісні щасливих, пісні закоханих.

Ведучий. Пісні років війни – це своєрідний літопис тих історичних подій.
Біль і радість, кохання і смуток, горе втрат і щастя перемоги. Все сплелось у
поетичних рядках і незабутніх мелодіях безсмертних пісень часів Великої
Вітчизняної війни. Пісні, що стали пам'яттю серця і покликом віри.

Концертна програма.

Ведучий. Життя триває, сяє ясний день
І травень за вікном, вдовиний травень
Із пам'яті тюльпанів і пісень
І в мирні вечорі цвітуть заграви

Ведучий. І мирні зорі в мирній вишині

І жайворонок мирний у блакиті

І в серці мирний спокій мирних днів

Хай завжди буде так на цілм світі!

Ведучий. Пливуть літа, як дим у безвість хмуру,

І двічі жить на світі не дано.

Дивіться ж, люди, не споганьте здуру

Обпалене війною знамено.

Ведучий. Живіть собі без кривди, без тривоги,

Свободою втішайтесь, як орли.

Та честь дідів не затопчіть під ноги,

Щоб ваші діти вас не прокляли.

ЛІТЕРАТУРА

1. Виховні заходи до Дня Перемоги [Електронний ресурс]. – Режим доступ: <http://school35.dnepredu.com/uk/site/tematika-vikhovnikh-godin.html>. – Назва з екрана.

2. Вірші до Дня Перемоги [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nosiki.cv.ua/publ/literatura/virshi_dlja_maljat/virshi_do_dnja_peremogi_9_travnja/5-1-0-169. – Назва з екрана.

3. Конспекти уроків вчителя [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://konspektu.at.ua/publ/1_klas/scenariji_svjat/do_9_travnja_roki_obpaleni_vijnoj_u/77-1-0-2715. – Назва з екрана.

4. Навчально-методичний кабінет [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ped-kopilka.com.ua/shkolnye-prazdniki/den-pobedy/index.htm>. – Назва з екрана.

5. Сценки до шкільного свята [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://szenki.in.ua/index.php/scenarii/stsenarii-do-dnia-peremohy-9-travnja>. – Назва з екрана.

**МОЯ БАТЬКІВЩИНА – ТО ПРАДІДІВ СЛАВА, ЄДИНА РОДИНА,
ЄДИНА ДЕРЖАВА**

Мета:

- удосконалити знання учнів про історію державних символів України, викликати інтерес до вивчення минулого нашого народу, сприяти вихованню патріотичних почуттів, національної гідності;
- розвивати почуття патріотизму, гордості за свою Батьківщину, бажання стати її захисником, справжнім громадянином України;
- виховувати любов до рідного краю.

Оформлення: національна символіка: Державний Герб, Державний Прапор, Державний Гімн; виставка літератури з теми «Державні символи України», зал прикрашений різнокольоровими кульми.

Обладнання: стелаж виставковий.

Технічні засоби: музичний запис пісень мультимедійна дошка, музичний центр.

Хід уроку

Зал святково прикрашений рушниками, букетами калини, портрет Т.Г. Шевченка, каравай. Все це на фоні виставкового стелажу з темою.

"Любіть Україну у сні й наяву,

вишневу свою Україну, красу її вічно живу і нову,

і мову її солов'їну" (В. Сосюра)

1-й ведучий.

Доброго дня, любі діти, шановні викладачі та гості! Сьогодні наше училище знову гостинно відкрило двері усім своїм учням. Цей навчальний рік несе кожному з нас творчі відкриття й нові враження.

2-й ведучий

Дозвольте привітати вас із першим уроком вашого першого дня у цьому навчальному році. Хай світлою буде ваша дорога до знань. Бажаю міцного здоров'я і щастя вам!

2-й ведучий

Сьогодні першим уроком буде — освідчення в любові дорогій і милій серцю Вітчизні-матері Україні, Львівщині, що народила нас, дала нам щастя пізнавати казковий світ, чути чарівні звуки землі, бачити неповторну і дивну красу, дивуватись надзвичайними пейзажами довкілля. А найголовніше це те, що наша рідна Львівщина — найдорожча для нас в цілому світі. Почнемо з нашого уроку-подорожі **"Моя батьківщина — то прадідів слава, єдина родина, єдина держава"**

2 -й ведучий

Ми, уявно подорожуючи,переглянемо цікаві сторінки історії України та Львівської області, будемо захоплено милуватися мальовничими краєвидами рідної землі, зачаровано слухати мудре українське слово і чудові пісні.

Розпочинаємо мандрівку.

1-й студент- ведучий.

Ясні зорі, тихі води, долина орлина за лісами, всі поля - це моя країна Україна. Все святе зібралося для кожного з нас у цьому слові. Земля рідна, земля батьків з діда-прадіда, найдорожча земля, споконвічний отчий край! **Я перлина - Україна!**

2-студент - ведучий.

Скажеш одне тільки слово «Україна» і в уяві обов'язково постають тополі в полі, калина в лузі й у дворі, верба край долини.

Моя Батьківщина – це вишеньки цвіт,

І верби над ставом, й калина.

Моя Батьківщина – це мрії політ,

Це рідна моя Україна!

Моя Батьківщина – це наша сім'я,

Затишний куточок і хата.

Це мама, татусь, сестричка і я,

Всі рідні і друзів багато.

1-й студент- ведучий

Львівщина - це благодатний край, де жаркий родючий степ зустрічається з прохолодою морських хвиль, терпкі запахи чебрецю й полину змішуються із солоним рибним вітром Львівських просторів. Це вікно в середземноморський історичний простір, колиска європейської цивілізації. Житниця України. Край хліборобів. І хочеться продовжити відразу ці рядки, бо у кожному серці стільки великої любові до рідного краю, усе це **Я – Львівщина!**

1-й ведучий.

Сучасна Україна як самостійна і незалежна держава існує від 24 серпня 1991 року. Наша держава – своєрідний феномен: одночасно древня і юна, славнозвісна і маловідома. На політичній карті світу як самостійна держава з'явилася порівняно недавно, але її праматір – трипільська цивілізація, а потім – Київська Русь відомі своєю величчю на весь світ.

2-й ведучий

Історична доля України складалася непросто. Були важкі періоди невдач і розчарувань, гоніння і роздробленості. Та на всіх історичних перехрестях, як власну душу, нетлінний скарб, народ плекав рідну мову, власну культуру і

звичаї. Ми, немов найдорогоціннішу монету, карбували свої кращі риси: волелюбність, працьовитість, щедрість і відповідальність.

1-й ведучий

Нам є чим гордитися: нинішня Україна – одна з найбільших держав у Європі. Саме на території України вчені визначили географічний центр Стародвнього Світу;

2-й ведучий

За наявністю природних ресурсів Україну вважають найбагатшою країною в Європі; на Всесвітньому конкурсі мов у Парижі українська була визнана однією з наймелодійніших (близько 70 років тому).

1-й ведучий

Але найголовніше, Україна є домівкою майже 46 мільйонів громадян, кожний з яких – талановита, неперсична особистість. А ще у нас є 7 чудес України, давайте з вами познайомимось **Відео «Сім чудес України»**

Інформаційна мозаїка

2-й ведучий

Кожна держава має свої відзнаки.

Крім офіційних атрибутів держави – герба, прапора, гімну, які презентують нашу країну на міжнародних зустрічах, симпозіумах, змаганнях, існують ще й народні символи. Їхнє призначення: збереження і примноження історичної пам'яті народу певної території

1-й студент- ведучий

Хліб-сіль на вишитому рушнику

Дорогих гостей у нас зазвичай зустрічали хлібом-сіллю на вишитому рушнику. Ця традиція з давніх-давен дійшла до наших днів. Вона засвідчує

шанобливе ставлення до того, кого зустрічають, і відкритість та гостинність господарів. Це знак довіри, побажання достатку та щастя.

Хліб і сіль тобі, Тарасе,

Сьогодні підносимо...

(Виносимо хліб-сіль, кладемо біля портрету)

Вшанувати цю гостинність

Оплесками просимо.

2-й студент- ведучий

Тарас Шевченко... Геній, мислитель, пророк. Людина незвичайної долі й незвичайного таланту, що здобула світову славу.

1-й студент- ведучий

Увібравши в себе душу народу, він підніс його духовну велич і красу на найвищу височінь, чим збагатив увесь світ. Тарас Шевченко звеличив Україну, та весь український народ.

Пісня на слова Шевченка "Зоре моя вечірняя".

2-й студент- ведучий

"Незлим тихим словом" згадуємо ми свого пророка, який залишив нам прекрасні твори. А що ж залишимо своїм нащадкам ми?

1-й студент- ведучий

Залишим у спадок новим поколінням

Свої ідеали й свої устремління,

Могутню Вкраїну, в якій наша сила,

І геній Шевченка як нації крила.

Залишим і те, що душею народу

Зовуть недаремно від роду до роду,

*Як вищу красу і життєву основу,
Залишимо Слово, Ім'я своє, Мову.*

2-й студент- ведучий

Українська мова!

Говорити про розвиток культури народу і нічого не сказати про розвиток мови – це все одно, що будувати хату і забути про її фундамент. Наша мова – не лише засіб спілкування, а й знаряддя, інструмент духовної діяльності людини. Завдяки мові людина мисляча – це насамперед людина фантазуюча. Без такої здатності ми не мали б не лише трагедій Евріпіда і Шекспіра, гетевського «Фауста» й гоголівського «Вія», а й... теорії Ейнштейна та всіх матеріальних надбань цивілізації – від простого колеса до комп'ютера.

1-й студент- ведучий

Червона калина

Калина для українців – символ родини, отчого дому, рідної землі. Кетягами спілої калини прикрашали дівчата віночки та весільний коровай. А на могилах козаків, які не повернулися додому, садили калинові кущі – знак пам'яті та любові.

2-й студент- ведучий

Українська вишивка

Україну можна пізнати серед інших держав і за вишивкою. Українським візерункам притаманні як геометричні орнаменти, так і рослинні та зоологічні. Проте, що це ремесло було в шані на нашій землі здавна, свідчать кам'яні скіфські баби, на яких добре збереглися схематичні орнаментальні зображення на одязі. Вишивка – символ незламності народу та оберіг його майбутнього. Сьогодні вишивкою оздоблюють рушники, одяг, предмети побуту, це вважається стильно і сучасно.

1-й студент- ведучий

До речі, в нашому училищі існує історико – етнографічний музей,

де ви можете познайомитися більш детально про національні символи рідного краю. Приходьте, ми завжди вас раді бачити!

2-й студент- ведучий

Українська пісня

Українська пісня – душа народу, яка знайшла своє вираження та відображення в співочих образах. Переживання, будь-які враження, релігійні вірування та погляди висловлювались в різних пісенних жанрах.

Пісня для українців стала найдорожчим та невичерпним народним скарбом.

(вихід хлопців з прапорами під пісню) «Перлина Україна»

1-й студент- ведучий

Яке ж це диво – народна пісня! І яку владну силу таїть вона в собі! Серце сповнюється гордістю за нашу славну матір Україну, за її важке і героїчне минуле, за наш талановитий і мудрий народ, що створив таку незвичну красу.

2-й ведучий

Кожна країна світу обов'язково має свої державні символи. Україна – не виняток, і перший із її символів ми назвали. Які ще символи нашої держави Ви могли б назвати?

Варіанти відповідей: символи України – Гімн, Герб, Прапор.

1-й ведучий

А чи знаєте Ви, що означають названі Вами символи?

Гімн – це головна пісня, яка виконується в державі під час усіх урочистих подій. Герб – розпізнавальний знак держави.

2-й ведучий

Прапор – полотнище певного кольору чи поєднання кольорів, часто з певним зображенням, прикріплене до держала чи шнура. Це офіційна емблема, символ суверенітету.

1-й студент- ведучий

У статті 20 (розділ 1) Конституції України записано: «Державними символами України є Державний Прапор, Державний Гімн, Державний Герб України.

Сьогодні ми пригадаємо історію наших державних символів.

Студент. З глибини віків дійшла до нас ось така легенда.

Жила собі жінка. І мала вона трьох синів. Сини зростали чесними, сміливими, дуже любили свою неньку і готові були віддати за неї своє життя.

Виросли сини і розійшлися по світах, прославляючи свою матір. Найстаршому мати подарувала на згадку про себе золоту корону з трьома промінцями. Корона зігрівала людей, вела вперед. За цю трипроменеву корону люди дали першому синові ім'я Тризуб.

Середньому сину мати дала в дорогу блакитно-жовтий одяг. Сміливий і сильний був середній син, і прославив він свою матір добрими звитяжними вчинками. Люди запам'ятали його і назвали Прапором.

А найменший син отримав у дарунок від матері соловейків голос. І де б він не був, усюди лунала його дзвінка урочиста пісня. За цей голос і величний спів люди дали йому ім'я Тризуб.

Так і донині по всьому світу золотий тризуб, синьо-жовтий прапор і урочистий гімн прославляють рідну неньку - Україну.

2-й студент- ведучий

Кожен народ з повагою ставиться до своїх символів.

Наш Герб, він символізує спорідненість поколінь, мир і творчу працю. Це – символ відродження Батьківщини, її традиції, продовження сторінок нашої історії. Золотий тризуб як малий герб затверджений Верховною Радою 19 лютого 1992 року вважають головним елементом Великого Гербу України.

1-й студент- ведучий

Прапор і Герб є нашими святинями, тому їх потрібно шанувати і берегти.

2 вересня 1991 року над будинком Верховної Ради України було піднято синьо-жовтий прапор – символ незалежності та суверенітету нашої держави, 28 січня 1992 року Верховна Рада України затвердила Державним прапором – синьо-жовтий. Але цьому передувала довга історія. Тож на вас чекає невелика розповідь, під час якої ви маєте бути дуже уважними...

2-й студент- ведучий

Слово гімн — грецького походження (дослівний переклад — похвальна пісня) — урочиста пісня, прийнята як символ державної, національної єдності.

Слова національного Гімну «Ще не вмерла Україна» написав у 60-х роках XIX ст. відомий український поет Павло Чубинський, а музику — композитор Михайло Вербицький. Саме цій пісні судилося стати національним гімном України, хоча з'являлися й інші патріотичні пісні, які виконували роль гімну.

Під час виконання Державного Гімну всі повинні стояти.

(звучить гімн)

А тепер давайте проведемо з вами невелику вікторину яка має назву «Моя Україна».

Вікторина «Моя Україна»

- *Яке місто є столицею нашої держави? (Київ)*
- *Назвіть державні символи України? (Герб, Гімн, Прапор)*

- *Який куц вважають народним символом України? (Калина)*
- *На честь кого було названо місто Київ? (На честь брата Кия)*
- *Як називається Основний Закон нашої держави? (Конституція України)*
- *Яка мова в Україні є державною? (Українська)*
- *Яка найбільша річка в Україні? (Річка Дніпро)*
- *Державний Герб України – це... (Тризуб)*
- *Якого кольору Державний Прапор України? (Синьо-жовтого)*
- *Урочиста пісня нашої держави – це... (Гімн України)*
- *Найвищі гори в Україні – це... (Карпати)*
- *Кого в родині називають берегинею? (Матусю)*
- *Що матері дарують своїм дітям на щастя, на долю, виряджаючи в дорогу? (Вишитий рушник)*
- *З чим українці зустрічають гостей? (З хлібом-сіллю)*
- *Без чого не обходиться жодне свято Великодня? (Без Паски і крашанок)*
- *Як називається символ, який українки одягають на голову? (Вінок)*
- *Яка улюблена страва українців? (Сало, борщ, вареники)*

1-й ведучий

Необов'язково займати високу посаду, бути дорослим, мати при собі паспорт, щоб прославити рідний край. А досить бути ученицею або учнем і збагатити свій рідний край, подарувати йому свою любов, повагу та турботу. Уявіть себе правою рукою Президента України або головою обласної державної адміністрації. На що б ви спрямували свої дії?

2-й ведучий

Усі замислилися, але ви добре розумієте завдання, які стоять перед вами, патріотами нашої держави. Ви сьогодні ще зовсім юні, вчитесь в нашому училищі, здобуваєте основи знань та професію, щоб у недалекому майбутньому стати гідними будівниками своєї держави, її захисниками і патріотами. А сьогодні ви можете сказати з усією відповідальністю, що тепло своїх долонь і розуму, і серця ви готові віддати милій і дорогій Україні, рідній Львівщині.

Левицька В. А.,

викладач дизайну

Левицький О. І.

викладач біології

ЛЮБОВЕ МОЯ – УКРАЇНО!

Мета: виховувати в студентів почуття патріотизму, національної гордості, любові до рідного краю; формувати переконання у нетлінності духовних скарбів народу, повагу до символів України, до своїх батьків; спонукати молодь до усвідомлення ними необхідності бути корисними своїй державі.

Обладнання: святково прибрана зала: стіл з вишитою скатертиною, хліб-сіль, калина, рушники на стінах, плакати, ноутбук, мультимедійний проектор, екран. Написи на дошці:

1) Боже великий, єдиний!

Нам Україну храни!

Волі і світла промінням

Ти її осіни.

2) Молимо, Боже, єдиний,

Нам Україну храни!

Всі свої ласки, щедроти

Ти на люд наш зверни.

Перед початком театралізованого концерту звучатиме пісня: «Моя Україна»

Під музику на сцену виходить дівчина-україночка

Ведуча 1. Моя Україно!

На росах, на водах

На всіх переходах

Курличеш мені в журавлиних ключах.

Моя Україно, родина-країно,

Ясні небеса в материнських очах.

1-й студент:

ДОБРИЙ ДЕНЬ, УКРАЇНО МОЯ!

Струмок серед гаю, як стрічечка.

На квітці метелик, мов свічечка.

Хвилюють, малюють, квітують поля –
Добрідень тобі, Україно моя!

П. Тичина

Викладач:

Україна... Рідний край... Золота чарівна сторона. Скільки ніжних, лагідних слів придумали люди, щоб висловити свою гарячу любов до краю, де народилися і живуть.

З давніх давен линули по світу слова про Україну, про її щирий, веселий і працьовитий народ, про лани широкополі, Дніпро, гаї зелені.

Ми живемо в Україні і любимо її гарячу і співучу мову, її прекрасних людей і пишну природу. Наша земля красива і щедра. Росте і жито, і городина, цвітуть квіти, зріють плоди. Але особливою любов'ю користується у нас калина. «Без верби і калини нема України», – каже образне народне слово. Майже у всіх народів є улюблені рослини-символи. У канадців – клен, а в нас – верба і калина.

(Дівчата танцюють танець «Калина»)

2-й студент: Калина – символ рідної Землі, отчого краю, батьківської хати. Росте калина на всій території України. У тінистих лісах, у гаях, на узліссях, у дібровах, на схилах і лісових галявинах поряд з іншими деревами росте калина.

3-й студент:

ЦЕ МОЯ УКРАЇНА

Зацвітає калина,
Зеленіє ліщина,
Степом котиться диво-луна,
Це моя Україна,
Це моя Батьківщина,
Що, як тато і мама, одна.

А. Камінчук

Викладач:

Рідний край... Він починається від батьківського порога, стежини, стрункої тополі, твоїх воріт з барвінку, який ніжно стелиться по садочку.

Найсвятішими для кожного з нас є слова: Україна, Батьківщина. Адже Батьківщина – це не тільки Україна, а й рідна домівка і те місце, де ти народився і виріс, де минули найкращі роки твого життя.

Україна – це українська пісня – одне з найцінніших надбань українського народу.

Коли вона звучить, серце не може залишатися байдужим і холодним, бо в ній стільки трепетної щирості, ніжності, відвертої довіри. Літні люди бувають говорять: «Наші серця від болю й випробувань скам'яніли, ніщо їх вже не зворушить. А почуємо українську пісню – плачемо. Вона – як молитва...». Важко щось додати до цих слів.

Пісня має великий вплив на наше життя, вона супроводжує нас від дня народження до дня смерті. Тому вона є нев'янучою окрасою духовної культури нашого народу. Без пісні, на мою думку, взагалі не можна уявити повнокровне духовне життя людини. В ній повсякчас можна почути рідний серцю голос Батьківщини, уловити відлуння своїх почуттів і таємних дум, слово мудрої поради і тихої ласки.

4-й студент:

У РІДНОМУ КРАЇ

Одна Батьківщина, і двох не буває,
Місця, де родилися, завжди святі.
Хто рідну оселю свою забуває,
Той долі не знайде в житті.
У рідному краї і серце співає,
Лелеки здалека нам весни несуть.
У рідному краї і небо безкрає,
Потоки, потоки, мов струни, течуть.
Тут мамина пісня лунає і нині,
Її підхопили поля і гаї.

Її вечорами по всій Україні
Співають в садах солов'ї.
І я припадаю до неї устами,
І серцем вбираю, мов спраглий води.
Без рідної мови, без пісні,
Без мами збідніє, збідніє земля назавжди.

М. Бакая

5-й студент:

УКРАЇНА

Дужче і дужче кругом
Пісня гримить солов'я.
Гори мовчать над Дніпром
Це – Україна моя.
В небі шумлять літаки,
Коні залізні – в полях.
Гордим розливом ріки
Цвіт весняний по садах.
Світлі ідуть матері,
Зір їх красою сія.
Сонце і пісня вгорі,
Це – Україна моя.

В. Сосюра

Ведуча 2:

Нема життя без України, бо Україна – це мати, яку не вибирають, бо Україна – це доля, яка випадає раз на віку, бо Україна – це пісня, яка вічна на цій землі. Багатовікова історія українського народу, на долі якого було досить лиха, майже кожного століття, як свідчать джерела, розпочате голодними війнами, чужоземними навалами. Важко назвати країну, яка пережила б те, що пережила Україна за більш ніж пів тисячолітнє поневолення.

6-й студент:

МАТИ-УКРАЇНО!

Перше наше слово з нами повсякчас,
Мати-Україно, ти одна у нас!
Ниви і діброви, і садів окрас –
Рідна мати Батьківщино,
Ти ж одна у нас!
Хай же мир і дружба поєднують всіх,
І дзвенить дитячий безтурботний сміх.
Нам зоріє доля світла і ясна.
Рідна мати Батьківщино,
Ти ж у нас одна!

М. Сингаївський

7-й студент:

Україно,
Ти – сонце весняне,
Моя рідна, моя золота...
Твої древні задумані храми,
Старовинні чудесні міста –
Ніби в казці, де час зупинився,
Щоб усе, що було, пригадати:
Тихі співи і танці вогнисті,
Щебетання в садку біля хати,
І тумани, і роси краплисті,
І героїв славетних життя, -
І мале босоноге дитя,
Що біжить радо з піснею в поле
І сміється, хоч ніженьки коле!..

Я. Черняк

8-й студент:

Живи, Україно, живи для краси,
Для сили, для правди, для волі!..
Шуми, Україно, як рідні ліси,
Як вітер в широкому полі.
До суду тебе не скують ланцюги,
І руки не скрутять ворожі:
Стоять твої вірні сини навкруги
З шаблями в руках на сторожі.
Стоять, присягають тобі на шаблях
І жити, і вмерти з тобою,
І прапори рідні в кривавих боях
Ніколи не вкрити ганьбою!

О. Олесь

Ведуча 3:

Кожна країна світу обов'язково має свої символи. Кольори символів давали народу любов до природи, яку він бачив сам у жовтому і лазуровому кольорі: золотистий степ, синє небо, синє море, ріки з жовтим очеретом і рудими скелями. Символами України є чисте небо – символ миру та пшеничне поле – символ достатку.

Символіка – своєрідна візитна картка країна, вона ніби представляє її, підтверджує своє існування. З глибини віків дійшла до нас ось така легенда. Жила собі жінка. І мала вона трьох синів. Сини зростали чесними, сміливими, дуже любили свою неньку і готові були віддати за неї своє життя. Виросли сини і розійшлися по світах, прославляючи свою матір. Найстаршому мати подарувала на згадку про себе золоту корону з трьома промінцями. Корона зігрівала людей, вела вперед. За цю трипроменеву корону люди дали першому синові ім'я Тризуб. Середньому сину дала в дорогу блакитно-жовтий одяг. Сміливий і сильний син був середній, і прославив свою матір добрими звичаями вчинками. Люди запам'ятали його і назвали Прапором.

А найменший син отримав у дарунок від матері соловейків голос. І де б

він не був, усюди лунала його дзвінка урочиста пісня, за цей голос і величний спів люди дали йому ім'я Гімн. Так і донині по всьому світу золотий тризуб, синьо-жовтий прапор і урочистий гімн прославляють рідну неньку-Україну.

9-й студент:

ПРАПОР

Синій, як море, як день, золотий –
З неба і сонця наш прапор ясний.
Рідний наш прапор високо несім!
Хай він, уславлений, квітне усім!
Гляньте, на ньому волошки цвітуть,
Гляньте, жита в ньому золото ллють.
З жита й волошок наш прапор ясний.
З неба і сонця, як день весняний.

О. Олесь

10-й студент:

ПІД РІДНИМ ПРАПОРОМ

Стань під прапор синьо-жовтий –
Стяг відважних прабатьків,
Доторкнися позолоти
Запорозьких козаків,
Доторкнися голубизни
Патріотів-воjakів.
Стань під прапором Вітчизни
Серед гордих юнаків.
І засяє над тобою
Найдорожче із клейнод,
Шануватимеш з любов'ю
Рідну армію і флот,
Будеш гордим за чесноти
Героїчних прабатьків.

Стань під прапор синьо-жовтий
Запорозьких козаків.

11-й студент:

ГЕРБ

Наш герб – тризуб,
Це воля, слава й сила;
Наш герб – тризуб.
Недоля нас косила,
Та ми зросли, ми є,
Ми завжди будем,
Добро і пісню несемо
Ми людям.

Н. Поклад

12-й студент:

ТРИЗУБ

Наш герб – тризуб. У ньому сила
Отця небесного і сина.
Уважно придивись до нього –
На Духа схожий він Святого,
Що голубом злетів з небес
І у людських серцях воскрес.
Тризуб, немов сім'я єдина,
Де тато, мама і дитина
Живуть у мирі і любові
На Україні вольній, новій.

В. Паронова

13-й студент:

КРАЇНА МОЯ – УКРАЇНА

Мої нескінченні дороги
Сплелися, мов доля моя,

Я знову вернув до порога,
Де батьківська рідна земля.
Країно моя – Україно,
Ще пращурів пам'ять жива,
Знайома тут кожна стежина,
І сонце мене зігрива.
Хай пісня твоя, Україно,
Злітає, як птах у блакить,
А мова твоя солов'їна
У кожній оселі звучить.
Піду у садочок вишневий,
Послухаю спів солов'я,
Там ранок зустріну рожевий,
Тобі я вклонюся, земля.

Ф. Пантов

14-й студент:

МОЯ УКРАЇНА

На росах, на водах,
На всіх переходах
Курличеш мені в журавлиних ключах,
Моя Україно,
Родима країно,
Ясні небеса в материнських очах.
Я чую твій голос,
Пшеничний твій колос
У душу мені засіває зерно.
Моя Україно,
Колиско-калино,
Пізнати тебе мені щастя дано.
З тобою розлука –

Гірка моя мука,
Печаль журавля без гнізда в чужині.
Моя Україно,
Білявко-хатино,
З твого вікна світить доля мені.

М. Ткач

15-й студент:

МОЯ УКРАЇНА

На світі багато чудових країн,
Мені наймиліша, найкраща країна,
Яка піднялася, мов Фенікс, з руїн,
Безсмертна моя Україна.
Ти з давніх віків непокірна була
І волю свою боронила невпинно.
Нарешті збулося – її здобула
Звитяжна моя Україна.
На землях твоїх неозорих степів
Живе працювита і чесна родина,
Хвилюється колосом стиглих хлібів
Моя золота Україна.
В садах і дібровах в вечірні часи
Чарує нас пісня дзвінка солов'їна
І чути співочі дівчат голоси, -
Пісенна моя Україна.
Тепер ще не легко живеться тобі,
Є в тому, мабуть, особлива причина.
Та все подолає в тяжкій боротьбі
Незламна моя Україна.
Квітуй, мов калина, на плесах вод,
Будь в дружбі і праці міцна та єдина.

Хай буде щасливим твій вільний народ,
Прекрасна моя Україно!

М. Верещака

16-й студент:

УСЕ МОЄ, ВСЕ ЗВЕТЬСЯ УКРАЇНА

Буває, часом спіпну від краси.
Спинюсь, не тямлю, що воно за диво, —
оці степи, це небо, ці ліси,
усе так гарно, чисто, незрадливо,
усе як є — дорога, явори,
усе моє, все зветься — Україна.
Така краса, висока і нетлінна,
що хоч спинись і з Богом говори.

Ліна Костенко

Ведуча 4:

Великі і складні завдання покладаються сьогодні на кожного громадянина України, а громадяни України — це ти і я, це люди, які постійно живуть в Україні і є патріотами своєї держави.

17-й студент:

Заніс рідний вітер у серце зернину,
І чисте колосся з душі проросло.
Лише Батьківщина, лише Україна
Покладе надію мені на чоло.
Ідуть місяці і роки без упину,
Й немало сплигло вже тієї води.
Лише Батьківщина, лише Україна
Залишиться в серці моїм назавжди.
За волю стоятиму я до загину
І прапор Шевченка онукам віддам.

Лише Батьківщина, лише Україна
Світитиме вічно прийдешнім вікам.
Не згасне народ, що по вільній стежині
Ітиме до щастя, тепла й доброти.
Лише Батьківщина, лише Україна
Всіх нас приведе до святої мети!

18-й студент:

Любіть Україну, як сонце, любіть

Любіть Україну, як сонце, любіть,
як вітер, і трави, і води...
В годину щасливу і в радості мить,
любіть у годину негоди.
Любіть Україну у сні й наяву,
вишневу свою Україну,
красу її, вічно живу і нову,
і мову її солов'їну.
Між братніх народів, мов садом рясним,
сіяє вона над віками...
Любіть Україну всім серцем своїм
і всіми своїми ділами.
Для нас вона в світі єдина, одна
в просторів солодкому чарі...
Вона у зірках, і у вербах вона,
і в кожному серця ударі,
у квітці, в пташині, в електровогнях,
у пісні у кожній, у думі,
в дитячий усмішці, в дівочих очах
і в стягів багряному шумі...
Як та купина, що горить — не згора,
живе у стежках, у дібровах,

у зойках гудків, і у хвилях Дніпра,
і в хмарах отих пурпурових,
в грому канонад, що розвіяли в прах
чужинців в зелених мундирах,
в багнетах, що в тьмі пробивали нам шлях
до весен і світлих, і щирих.
Юначе! Хай буде для неї твій сміх,
і сльози, і все до загину...
Не можна любити народів других,
коли ти не любиш Вкраїну!..
Дівчино! Як небо її голубе,
люби її кожную хвилину.
Коханий любить не захоче тебе,
коли ти не любиш Вкраїну...
Любїть у трудї, у коханнї, у бою,
як пісню, що лине зорею...
Всім серцем любїть Україну свою –
і вічні ми будемо з нею.

Ведуча 5:

Рідна моя земля – це наша Україна, з її славною героїчною історією, але й трагічною долею. Нам, українцям, всім серцем потрібно любити й гордитися своєю найпрекраснішою матір'ю.

Звучить пісня «Єдина Україна»

Л. М. Деркач,

кандидат філологічних наук,

викладач кафедри словесни дисциплін

УКРАЇНСЬКА РУКОПИСНА КНИГА – ДЖЕРЕЛО ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ НАРОДУ

Обладнання: мультимедійна дошка, факсимільні видання таких рукописних пам'яток: «Остромирове Євангеліє», «Луцьке Євангеліє», «Луцький Псалтир», «Пересопницьке Євангеліє».

Викладач. 6 листопада 1997 року Президент України підписав Указ про відзначення щорічно 9 листопада в день вшанування пам'яті Преподобного Нестора Літописця Дня української писемності та мови.

Ось уже 17 років цей день спонукає нас задуматися – як глибоко сягає духовне коріння українців, що безпосередньо пов'язане з нашою писемністю та книгописанням. І на сьогоднішньому виховному занятті – «Українська рукописна книга – джерело духовної культури народу» – ми спробуємо розкрити велич і неоціненність української рукописної книги, її значення в історії національної культури.

Проблема з'ясування походження рукописного слова має для кожного народу принципове значення, оскільки йдеться про стан розвитку культури цього народу, його роль у загальноцивілізаційному поступі людства. Час з'яви писемних пам'яток – це час, коли народ заявляє про себе як про культурне об'єднання. Надто ж це важливо для українців. Адже сама історія української книги як головного чинника культури в умовах багатолітньої бездержавності нації дає багато матеріалу для роздумів на тему про непереможність культурних прагнень народу, що пробудився до свідомого національного життя.

Різні народи витоки книготворення шукають у стародавні часи виникнення письма й алфавітів певних цивілізацій і народів. Прообразом

перших рукописних книг можна вважати ті тексти, що були написані на табличках із випаленої глини, на бамбукових дощечках, висушеному пальмовому листі, на папірусі, пергаменті, навіть на кістках тварин.

Якими ж були найдавніші пам'ятки писемності?

Студент 1. Прагнення залишити на землі слід своїх думок, заповітів спонукало людей до винайдення письма. Найдавнішою формою письма було малюнкове письмо, яке називають піктографічним.

Пізніше малюнки починають символізувати окремі слова і поняття. Так виникає ідеографічне письмо. Згодом воно видозмінюється і окремий знак починає характеризувати окремі звуки мови. Це поклало початок фонетичному письму, а відтак початкові азбук.

Форми найдавніших книг постійно змінювалися, залежно від рівня культури певного народу. Зовнішній вигляд книги теж не був таким, яким ми традиційно уявляємо. Перші книги, що дійшли до нас, – це таблички із випаленої глини, шкіряні та шовкові сувої; зв'язані шкіряним шнурком бамбукові сторінки-дощечки; тексти, написані на папірусі.

Наприклад, у давній Ассирії існувала дивовижна *«глиняна бібліотека»* її правителя *Ашшурбанапала*, віднайдена в середині XIX ст. На одному місці виявлено понад 22 тис. глиняних табличок, помережаних клинописними знаками. Час їх виготовлення – IX–VII ст. до н. е. Розшифровані вченими тексти стосувалися наукової, релігійної, медичної, міфологічної тематики. Кілька плиток-сторінок зберігається у Паризькому національному музеї Луврі.

Єгиптяни для збереження письма застосували інший матеріал – папірус. Саме на ньому створено найбільше стародавніх книг. Перші тексти на папірусі з'явилися у III тис. до н. е. Такі пам'ятки, яким майже 5 тис. років, зберігаються в музеях Каїра (Єгипет) і Туріна (Італія).

У давньому Китаї найпоширенішими були в'язанки бамбукових дощечок, скріплених шкіряним шнурком у верхній частині. На них писали спеціальним чорним лаком, виготовленим із соку деревини. Одна з таких книг-в'язанок – філософські твори китайського історика Сим Цяня. В історії давньої китайської книги відома своєрідна *вулична бібліотека*, створена наприкінці II ст. до н. е., – це ряд кам'яних плит, на яких методом гравіювання відтворено тексти давньокитайського мислителя Конфуція.

На території сучасної Індії народи, що заселяли береги річки Інд, рукописні твори виготовляли на пальмовому листі, на керамічних плитах методом трафаретного тиснення ще з XVII ст. до н. е.

На землях Палестини та Ізраїлю книги виникли більш як II тис. рр. тому. Найбільша слава випала на долю знаменитих *Кумранських рукописів*, написаних квадратним єврейським письмом. Їх було випадково віднайдено 1947 р. на колишньому дні Мертвого моря в одній з печер Палестинської пустелі Айн Фехша, поблизу міста Єрихон, неподалік руїн давнього поселення Хірбет Кумран (звідси й назва). Випадкову причетність до цієї пам'ятки мав малолітній пастушок-бедуїн, який, цілячись камінням у великий глечик, що виднівся в отворі печери, розбив його і натрапив на шкіряний сувій. Виявляється, ці сувої 2 тис. років зберігали таїну семи давньоєврейських біблійних книг – однієї з перших редакцій канонічної Біблії.

Виникнення перших рукописних книг на теренах Європи пов'язане з Грецією та Римом і сягає VII ст. до н. е. Перші рукописні книги Греції – папірусні сувої. Написані грецькою мовою.

Загалом двома найбільш поширеними формами стародавніх книг були сувої та кодекси. Сувій – згорнутий довкола круглої основи матеріал, який використовували для написання текстів (шкіра, шовк, папірус, пізніше – папір). Середня довжина сувою не перевищувала 10 м. Кодекс – форма стародавньої

книги зі скріплених разом папірусних, або пергаментних, паперових аркушів чи тоненьких дощечок.

Викладач. Сталося так, що протягом тривалого часу, передусім із причин політичних, тема походження українського письма перебувала під особливо пильним контролем. Спочатку – чиновників Російської імперії, а згодом – і радянської. Історія українців часто писалася не вітчизняними вченими. До того ж, поза межами України, здебільшого в Петербурзі й Москві.

Тому й нині, на жаль, існує два протилежні підходи щодо визначення часових меж виникнення писемності і книготворення. З одного боку – радянська концепція, відповідно до якої українська писемність і мова розвивалися як відгалуження російської мови у XIV ст. із так званого спільнослов'янського стовбура.

З іншого боку – є концепції Івана Огієнка, Миколи Тимошика, Якіма Запасака, інших дослідників, які стверджують, що наша писемність з'явилася не в XIV ст. і навіть не після хрещення Русі, коли з Візантії та Болгарії прийшли на Русь богослужбові книги, а значно раніше. Адже в багатьох місцях, де колись селилися наші пращури, особливо і Північному Причорномор'ї, археологи не раз знаходили на кам'яних плитах, нагробках, амфорах давні написи.

Це і є попередники давніх українських книг.

Студент 2. Українська книга як невід'ємний складник світової культури має особливо непросту історію. З одного боку, давня українська рукописна книга позначена беззаперечним авторитетом і славою в усьому цивілізованому світі, а з іншого – вкрай несприятливими обставинами розвитку і збереження.

Пояснити наявність значної кількості “білих плям” у цій справі можна кількома причинами. По-перше, книги, створені з такого делікатного матеріалу як пергамент, папірус, папір, гинули від пожеж, повеней, спустошливих набігів чужинців. Сюди ж варто додати й усі ті випадки вилучення та знищення

писаного й друкованого українського слова з політичних мотивів. По-друге, кращі витвори культурної спадщини стародавньої України-Руси постійно вивозилися за її межі й більше сюди ніколи не поверталися.

Книжкова справа будь-якого народу не виникала спонтанно. Цей процес зароджувався і розвивався повільно, потрібні були відповідні обставини й умови.

Нові гіпотези й відкриття, зроблені вітчизняними і зарубіжними дослідниками, спростовують радянський міф про те, що витoki рукописної справи, запроваджені нашими пращурами на праукраїнських землях, слід вивчати лише з початку XI ст., тобто з часу після офіційного прийняття і поширення християнства в Київській Русі.

Аргументами щодо існування на українських теренах рукописної справи задовго до запровадження князем Володимиром християнства є:

- піктографічні тексти в гротах святилища “Кам’яна Могила” на Запоріжжі;
- не визнана за радянських часів “Велесова книга”;
- давньоукраїнські книги, показані місіонеру Кирилу у Херсонесі 860 р.;
- реконструйована рукописна пам’ятка IX ст. “Літопис Аскольда”.

Студент 3. На південних теренах України неподалік від Мелітополя є дивовижний пам’ятник природи і людської цивілізації – *Кам’яна Могила* – Державний історико-археологічний музей-заповідник. Світову славу цьому кам’яному острову принесло недавнє відкриття тут археологами неповторної колекції написів на кам’яних плитах, захованих у великих печерах і гротах. Час написання текстів датується VII– III тис. до Різдва Христового. Таких печер і гротів виявлено понад 60 і в них віднайдено близько 150 текстів, виведених піктографічним письмом. За свідченням учених, йдеться про світову сенсацію – відкриття унікального в історії святилища-архіву першої в світі держави

Аратти, яка була створена в цьому регіоні сучасної України близько 6200 р. до Різдва Христового і з якої власне почалася історія людської цивілізації.

Ще одним доказом існування книжкової справи на теренах України дохристиянського періоду є пам'ятка – *“Велесова книга”*.

Неповторність книги полягає в тому, що вона написана на дерев'яних дощечках, розміри яких нагадують величину глиняних табличок бібліотеки Ашшурбанапала. Текст на дощечках випалювався гострим предметом, а потім покривався спеціальним розчином, щоб не псувалися дерев'яні пластини. Для рівності рядків упоперек кожної дощечки проведено паралельні заглиблення-лінійки. Букви вирівнено відповідно до цих лінійок верхніми частинами. Текст на дошках-сторінках написано з обох боків. Поля подекуди проілюстровано малюнками – зображення тварин – бика, вівці, собаки, а також сонця.

Цю пам'ятку випадково знайшов 1919 р. на Слобожанщині офіцер російської армії Алі Ізенбек. Він взяв цю пам'ятку української культури в далекі емігрантські світи. Учені-емігранти здійснюють копії текстів, ретельно їх досліджують, публікують фрагменти текстів у наукових журналах. Однак, після смерті власника слобожанські дощечки безслідно зникають. Тому офіційна радянська наука виносить Велесовій книзі однозначний вердикт – підробка XIX ст. Звичайно, на таких висновки вплинули ідеологічні фактори – визнання Велесової книги змусило б переосмислити теорію виникнення російської та української писемності на користь останньої.

Час написання книги – IX ст. Цей неповторний збірник переказів про язичницькі уявлення давніх українців, про першовитоки нашої культури, записано алфавітом ранньої кирилиці ще до прийняття християнства на праукраїнських землях. Він спонукає до переосмислення витоків української історії культури в цілому.

Назва книги не є випадковою, адже Велес (Волос) серед давньоукраїнських язичницьких племен вважався богом достатку, худоби, торгівлі. Ім'я його часто згадується на дерев'яних сторінках книги.

Дохристиянською історіографічною пам'яткою України-Руси (883 р.) є *Літопис Аскольда*. Із цього твору, виданого М. Брайчевським, ми довідуємося про походи Аскольда на Візантію та перші договори з греками, про великі діяння Аскольда у сфері політики, економіки, культури й релігії.

Викладач. Дослідник М. Брайчевський на основі текстологічних досліджень зробив такі висновки про розвиток писемності на теренах України:

1. Творення рукописних текстів на різних матеріалах (кам'яних стелах, дереві, пергаменті) “чертами й ризами” (тобто за посередництвом піктографічного письма). 2. Потім – використання суміші літер власного, грецького і латинського алфавіту (тобто алфавіту “без устороєнія”. 3. І нарешті – впровадження виробленої Кирилом і Мефодієм слов'янської абетки (спочатку глаголиці, потім – кирилиці).

Власне, найдавніші українські рукописні книги у формі кодексів написані вже кирилицею.

До творців рукописних книг у кожного народу віддавна формувалося побожне ставлення. Адже творення манускрипту – процес копіткий і довготривалий. Зазвичай справою створення і переписування книг займалися люди високоосвічені, творчі, талановиті, які водночас мали бути і перекладачами, і редакторами, і коректорами, і писарями, і художниками, а нерідко – і письменниками. Водночас вони так побожно ставилися до її величності книги, що не вважали за необхідне зазначати в рукописі власне ім'я.

Студент 4. Історія зберегла і вимоги до тих людей, які своїм життєвим призначенням вибрали створення книг. Зокрема, в одному з найголовніших

залів Книжкового Святилища Єрусалиму знаходиться текст із правилами, що їх мали дотримуватися єврейські талмудисти. Ось деякі з них:

1. Синагогальний згорток має бути написаний на шкірах чистих тварин.
2. На кожному шматку пергаменту має знаходитись певна кількість стовпчиків, постійна по всьому рукопису.
3. Довжина кожного стовпчика не повинна бути меншою 48 і більшою 60 рядків. Кожний рядок повинен мати 30 букв.
4. Всі слова в рукописі мають розміщуватися по лінійці, і якщо три слова написані нерівно, то рукопис вважається непридатним.
5. Чорнило має бути лише чорним, а не червоним, зеленим, чи якогось іншого кольору, і виготовленим згідно з певним рецептом.
6. Переписувач не повинен ні найменшою мірою відходити від оригіналу.
7. Жодного слова, жодної літери, навіть йоти не можна писати по пам'яті, без того, щоб не дивитися на рукопис оригіналу.
8. Між будь-якими двома приголосними має залишатися пробіл, рівний товщині волосинки або нитки.
9. Між будь-якими двома абзацами має залишатися пробіл шириною в дев'ять приголосних. А між книгами – шириною в три рядки.
10. Переписувач повинен працювати лише в традиційному єврейському одязі, вимивши своє тіло. Не починати писати імені Бога, не вмокнучи щойно перо в чорнило...
17. Якщо цар звернеться до нього, коли він пише ім'я Боже, то писар не повинен звертати на нього жодної уваги.

18. Згортки, в яких не виконані ці правила, повинні або закопуватися в землю, або спалюватися, або передаватися в школи для використання лише для навчальних цілей.

Коли ретельно порівняти кожен із десятків тисяч рядків, заголовних заставок, кожен із сотень тисяч друкованих літер, виданих у різні роки текстів Святого Письма мовою якогось одного народу, складається враження, що саме всіх цих вимог давньоєврейських талмудистів свято дотримувалися ті, хто виконував свою місію творення таких книжкових шедеврів. Не випадково Біблія, яка писалася, переписувалася й перекладалася впродовж 1700 років представниками більш ніж шістдесяти поколінь різних народів світу, не зазнала жодних змістових відхилень від оригіналу.

Викладач. Дослідники історії Київської Русі, оглядаючи книжкову справу цього періоду, зазвичай починають її від Ярослава Мудрого. Київський князь Ярослав не випадково увійшов в історію під прізвиськом Мудрий, бо в основу своєї виваженої політики взяв не загарбницькі війни з близькими і далекими сусідами, а прагнення порозумітися й породичатися з ними.

Ярослав Мудрий хотів подивувати світ високим на той час рівнем писемності й культури свого народу, для чого створив при дворі, у приміщеннях Святої Софії, знамениту школу переписувачів книжок із своєї і чужих мов. Ходять легенди, що бібліотека Ярослава Мудрого була найбільшою в Європі й містила сотні шедеврів вітчизняного й зарубіжного літописання. За свідченням того ж Якіма Запаса, великокняжий скрипторій, з якого вийшли найцінніші пам'ятки давньоукраїнського рукописного мистецтва, налічував більш як 950 томів. Серед них такі шедеври як Реймське Євангеліє, Остромирове Євангеліє, Ізборники Святослава.

Зважаючи на високий рівень текстового й художнього виконання давньоукраїнських рукописних книг, можна припустити, що справа ця на початку мала здебільшого індивідуальний характер.

Парадоксально, але більшість цього духовного надбання українського народу в різний час була привласнена іншими державами і сьогодні знаходиться поза межами України. Скажімо, із тринадцяти відомих пам'яток книжкового мистецтва XI століття в київських книгосховищах зберігається лише одна – *Миссал або глаголичні листи*.

А серед вивезених від нас – такі шедеври як *Остромирове Євангеліє* (1056), *Ізборник Святослава* (1073), *Ізборник 1076 року*, *мініатюри Трірського Псалтиря* (1078), *Реймське Євангеліє* і *Чуднівський Псалтир* (перша пол. XI ст.), *Туровське Євангеліє*, *Слово Григорія Богослова* (друга пол. XI ст.), *Сінайський патерик* і *Типографський устав* (кінець XI ст.). Цей ряд можна продовжувати.

Найбільше перших українських рукописних і друкованих книг перебуває сьогодні в російських книгосховищах – бібліотеці Академії наук Росії, Російській державній бібліотеці, Державному історичному музеї Росії. Звичайно ж, в інтерпретації російських учених вони завжди аналізувалися й аналізуються як досягнення російської культури.

Студент 5. До періоду XI – поч. XII ст. належать немало – 13 пам'яток книжкового мистецтва, написаних мовою Київської Русі, що має спільні риси з українською:

Остромирове Євангеліє (1056–1057);

Ізборник Святослава (1073); Ізборник 1076 р.;

Мініатюри Трірського Псалтиря (1078–1087);

Архангельське Євангеліє (1092);

Реймське Євангеліє (кирилична частина) і Чудовський Псалтир (перша пол. XI ст.);

Туровське Євангеліє, Пандекти Антіоха і Слова Григорія Богослова (друга пол. XI ст.);

Сінайський Патерик, Повчання Кирила Ієрусалимського і Типографський Устав (кін. XI – поч. XII ст.). книжкової культури.

За своїми мистецькими, мовними, літературними ознаками ці пам'ятки не рівноцінні, однак всі вони мають надзвичайно велику вартість для вивчення початкового періоду вітчизняної книжкової культури.

Які ж вони – наші витoki духовної культури?

Студент 6. Найдавнішою датованою рукописною і найвизначнішою за мистецьким оздобленням пам'яткою є *Остромирове Євангеліє*. Слід зауважити, що серед збережених до наших днів датованих пам'яток південних і західних слов'ян немає рукопису, який передував би Остромировому Євангелію.

Студент демонструє книгу, передає для перегляду в зал.

Цей великоформатний, на добротному пергаменті кодекс виготовлено за неповних 7 місяців (21 жовтня 1056 – 12 травня 1057 рр.) писарем Григорієм (дияконом) на замовлення новгородського посадника Остромира-Йосифа. Написано й оздоблено книгу в Київському великокняжому скрипторії. Незважаючи на мінливість долі, рукопис дійшов до наших днів, однак зберігається у фондах Російської національної бібліотеки.

Остромирове Євангеліє привертає увагу багатьох істориків культури, мови і літератури. Невідомий каліграф, очевидно, не був фаховим писарем і тому не досконало знав церковнослов'янську мову, тому багато слів мають давньоукраїнські форми. Книга написана уставним письмом строгого вертикального накреслення. Історики української мови вважають, що в Остромировому Євангелії відбито і такі мовні особливості, які згодом стали характерними для мови української народності.

Студент 1. Другий точно датований манускрипт давньоруського книжкового мистецтва – *Ізборник Святослава 1073 р.* Рукопис створено в Києві, про що свідчить зміст приписки, мова й художнє оздоблення.

За змістом текст Ізборника – це своєрідна Богословська енциклопедія, у якій читач міг знайти відповіді на питання, які його цікавили. Понад 400 статей

кодексу присвячено тлумаченню малозрозумілих слів та уривків Святого письма. Ученими досліджено художні особливості цього рукопису. Зображення знаків Зодіаку виконано безпосередньо на пергаменті, без ґрунту, тому дослідники називають це «першим руським рисунком».

Наступний рукопис київського скрипторію – *Ізборник 1076 р.* Це скромно оздоблена невеликого формату книга, написана гарним уставним почерком двома переписувачами. *Ізборник 1076 р.* важливий насамперед як пам'ятка давньоруської мови, зокрема в ній чітко простежуються елементи південноруської говірки, що згодом лягли в основу формування української мови. За змістом це – збірка статей, присвячених релігійно-моральним настановам християнину. Відкривається *Ізборник* Статтею про корись і меті читання книг: *“Добро єсть, братіє, почитання книжне... Не скласти бо корабель без гвіздки, так і праведним не можна бути без почитання книжного... Красота воїна – оружжя, кораблеві — вітрила, так само як праведнику – почитання книжне”*...

Архангельське Євангеліє 1092 р. – останній точно датований рукопис із найдавніших пам'яток писемності південноруського регіону, збережених до нашого часу. Ця пам'ятка стала джерелом вивчення не тільки давньоруської мови в цілому, а й говірки, що стала основою формування української мови. *Архангельське Євангеліє* виготовлене для повсякденного вжитку в рядовій церкві. Воно невеликого формату (1/4 аркуша), має скромне оздоблення без застосування золота і дорогих фарб (4 заставки, ініціали, кінцівка). Книгу переписано кількома писарями і три з них вказали своє ім'я – Мічка, Завид і священник Петро.

Викладач. Найбільш цікавою є, напевно, доля такої рукописної пам'ятки як *Реймське Євангеліє*, що називається за місцем зберігання – місто Реймс у Франції.

Цей маловідомий в історії книжковий раритет створено у першій пол. XI ст. і тоді ж вивезений з України назавжди. Але нині нам належить не стільки шкодувати за ним, скільки пишатися. Адже книга ця, написана тогочасною мовою княжого Києва у дворі Ярослава Мудрого, стала, як це не дивно, однією з найцінніших духовних реліквій... французького народу. На ній присягалися французькі королі, цілуючи її сторінки у пам'ятний день своєї коронації. Книга ця неодноразово зникала з Франції, а згодом знову поверталася туди вже в дописаному іншою мовою вигляді. Це книга, про яку написано багато наукових досліджень, але, на превеликий жаль, іноземними, а не українськими авторами. Це книга, яку найбільше цитують за кордоном у контексті історії Європи, зокрема історії Франції, де її ще називають коронаційною. А має вона до української історії найбезпосередніше відношення. Бо пов'язана з іменами Ярослава Мудрого і його доньки Анни.

Ще за радянських часів пройшов на екранах кінотеатрів фільм про сиву київську давнину. Називався він “Анна Ярославна – королева Франції”. У цьому фільмі є один промовистий епізод – після урочистого прийому високоповажного посольства з далекої Франції на чолі з єпископом, Ярослав Мудрий дає останні розпорядження щодо посагу своїй наймолодшій доньці Анні, яка має виїжджати до далекої Франції як майбутня дружина французького престолонаслідника.

Пропонуємо цей епізод.

(Перегляд уривка з фільму «Анна Ярославна – королева Франції»).

Згадуване Ярославом Євангеліє, оздоблене коштовним камінням, – це і є та книга, що згодом матиме назву Реймське Євангеліє.

Про цю унікальну пам'ятку в нашій вітчизняній історичній літературі написано надто скупо. Одна з найголовніших причин – віддаленість її від України, а тому малодоступність для дослідників. Однак віднайдено цікаві

свідчення про непросту долю цієї книги і значення її не лише для французів, а й для українців.

Студент 2. Анна Ярославна привезла подаровану батьком книгу до невідомої їй Франції 1049 року. Це давньоукраїнське Євангеліє, як засвідчують зарубіжні дослідники, було написане таки в Києві спеціально для Анни, бо її ім'я вказане в самому рукописі. І написане, до речі, з одним *н* – Ана. Саме так підписувалася згодом Анна Ярославна, ставши королевою Франції, на всіх важливих документах.

На цій книзі донька Ярослава Мудрого присягалася, ставши незабаром королевою Франції – улюбленою королевою невідомих досі їй французів. І, хто зна, може це з її доброї легкої руки, покладеної в урочистий момент коронації на сторінки батькової книги, наступні королі Франції започаткували цю традицію – присягу на вірність своєму народові, засвідчену на привезеному з Києва Євангелії. Принаймні, цей ритуал зафіксований у королівських хроніках від 1512 до 1774 року.

Після смерті Анни Ярославни київське Євангеліє якийсь час зберігалось в королівських палатах. Та ось майбутній король Чехії Карл IV у XIV ст. вивозить цю реліквію до Праги і дарує книгу одному з монастирів. Її переписує празький монах, додаючи в замітці, що автор першої частини Євангелія – Святий Прокіп. Друга частина книги була дописана тогочасною чеською мовою. Із кінця XVIII ст. книга назавжди прописується в Реймській бібліотеці Карнежі.

У різний час відомі у світі знаменитості, передусім державні діячі, приїжджаючи до Франції, прагнули якщо не потримати в руках, то бодай подивитися на цю легендарну книгу. Свідчення цього – ряд написів, залишених на сторінках книги різними іменитими особами. Перший напис зроблено 1717 р. віце-канцлером російського царя Петра I, який зазначив, що Євангеліє

написане їхньою мовою. Також книгу оглядали 1902 р. болгарський принц Фердинанд і російський цар Микола II та його дружина Олександра.

Приблизно в цей же час давньоукраїнський текст Реймського Євангелія був перекладений латинською мовою.

Викладач. Державотворчу і культурно-освітню традицію Київської Русі від початку XII ст. продовжує *Галицько-Волинське князівство (демонструє зображення карти з позначенням меж князівства)*. Центр вітчизняного книготворення формується на західноукраїнських землях, оскільки вони зазнали менше лиха від ординських завойовників. Більшість збережених пам'яток XII–XIII ст. походять із Волині та Галичини. Зокрема, на цих землях у XIII ст. було створено знаменитий *Галицько-Волинський літопис* – один із найвизначніших творів Давньої Русі, що дійшов до наших днів в Іпатіївському списку початку XV ст.

Осередками книгописання на галицько-волинській землі були Холм, Перемишль, Львів, а особливо Володимир-Волинський. Розвиток книжкової справи на Волині пов'язаний з іменем волинського князя Володимира Васильковича, який був великим книжником і багатьом містам свого та інших князівств дарував ікони та книги з коштовними оправами, виготовлені у власному скрипторії.

Студент 3. До наших днів дійшов один з найцінніших текстів – *Галицьке Євангеліє* 1144 р. – рукопис обсягом 228 аркушів, створений у містечку Крилосі поблизу Галича. Неповторність цієї пам'ятки полягає в тому, що її творці першими серед східнослов'янських книжників не просто скопіювали сторінки із попереднього рукопису, а фактично виконали значну упорядницьку роботу: весь текст вони згрупували в окремі чотири частини, за приналежністю його до авторів – євангелістів Матвія, Марка, Луки та Іоанна. На жаль, ця пам'ятка давньої української рукописної справи тепер за кордоном – вона була вивезена з Галича в середині XVII ст. і зберігається нині в одному з московських музеїв.

Рукописи другої пол. XIII ст. – *Галицьке та Євсевієве Євангелія* – з'явилися в період правління галицького князя Льва Даниловича. Обидва Євангелія створено священиками, які водночас із виконанням своїх прямих обов'язків займалися переписуванням книг.

І, нарешті, не можна залишити поза увагою пам'ятку мініатюрного живопису XIII ст. – *Волинське Євангеліє* апракос (тобто для щоденних богослужб), що приваблює увагу дослідників небуденністю художнього оздоблення, виразними лінгвістичними ознаками. Мова рукопису свідчить про саме галицько-волинське походження книги. Волинське Євангеліє та ікона Волинської Богоматері (шедевр кін. XIII ст.) належать не тільки до унікальних мистецьких реліквій волинської землі, а й до вагомих здобутків середньовічної світової культури.

Викладач. Нещодавно на Волині було видано тисячу примірників факсимільної копії унікальних рукописів нашого краю – *Луцького Псалтиря XIV ст.* (рукопис зберігається у Флоренції) та *Луцького Євангелія XIV ст.*, яке збереглося до нашого часу в Російській державній бібліотеці Москви. Термін «Луцьке Євангеліє» увійшов у науковий обіг завдяки тому, що саме Євангеліє було написано в Спаському Красносельському чоловічому монастирі поблизу Луцька, у якому довгий час і зберігалось.

У Псалтирі зазначено, що створив його «піп Іван» в останній рік князювання Любарта. Пам'ятка цікава тим, що, крім псалмів Давидових, містить молитви, складені автором книги.

Викладач демонструє пам'ятки, передає їх у зал студентам.

Унікальність Луцького Євангелія – в колориті української мови середини XIV ст., а також в оригінальності: майже 400 мальованих заголовних літер-ініціалів. Книга якнайкраще показує характерні для галицько-волинської книгописної школи графічні особливості.

Студент 4. Вершиною українського рукописного мистецтва сер. XVI ст. є *Пересопницьке Євангеліє*. Вперше в історії східнослов'янського книгописання традиційний релігійний текст перекладено із церковнослов'янської мови на мову «просту», близьку до тогочасної народної. Пересопницьке Євангеліє має точну дату і місце створення. Робота над книгою розпочалася 15 серпня 1556 р. монастирі села Двірець на Хмельниччині, завершилася 29 серпня 1561 р. в Пересопницькому Пречистенському монастирі.

Перекладачем Святого Письма мовою свого народу був архімандрит Пересопницького монастиря Григорій – високоосвічена на той час людина, яка володіла кількома мовами. Про це чітко зазначено в післямові до цієї книги.

Студент демонструє пам'ятку, передає її у зал.

Текст складається з чотирьох послідовно розміщених Євангелій – від Матвія, Марка, Луки, Іоанна. Обсяг – 960 пергаментних сторінок, обкладинка – обрамлені в зелений оксамит дубові дошки.

Особлива художня вартість видання – мініатюри, заставки, ініціали, які по праву можна вважати гордістю українського Ренесансу.

Ця книга має неабияке значення в мовному аспекті. Вона є наочним свідком активного вживання української мови в нашій церкві вже в середині XVI ст., на чому з ідеологічних міркувань раніше не наголошувалося.

Словникові, граматичні і синтаксичні особливості видання дають підстави говорити про високий рівень розвиненості народної мови на ту пору і про активне використання її у книжковому стилі.

Мова цієї книги дуже наближена до простої народної, лише з певним домішкою церковнослов'янських і польських слів. Наприклад, ряд суто українських слів з Євангелія від Луки: аби, аж поки, але, бо, будувати, ворог, глек, година, громадити, дах, докучати, досить, жадати, забороняти,

засоромитися, копа, криниця, лічба, мовити, мусимо, надто, нехай, ніколи, отожд, пекло, позичати та ін.

Нині Євангеліє зберігається в Центральній науковій бібліотеці ім. В.Вернадського НАН України. У новітній українській історії започатковано традицію присягати на цій книзі новообраним президентам Української держави.

Викладач. Початок писемності – особлива віха в історії кожного народу, в історії його культури. Мова і писемність є факторами, що утворюють культуру. Якщо у людей відібрати можливість говорити рідною мовою, то це буде найважчим ударом по рідній культурі. Якщо в людини відібрати книги рідною мовою, то вона втратить найважливіші скарби своєї культури.

Давні рукописні книги є видатними пам'ятками української мови та високохудожнього оформлення.

У різних країнах, зокрема в сучасному Китаї, свято беруть традиції стародавнього книгописання. Зокрема, про його витoki йдеться у шкільних підручниках; а на початку вже нашого тисячоліття одне із шанхайських видавництв видало фототипне представлення в одній колекції зібраних у всі часи бамбукових табличок (бл.100) – попередників видавничої справи, створених протягом 475–221 рр. до н. е.

В Ізраїлі безцінні знахідки з дна Мертвого моря посіли найголовніше місце в спеціально створеному для цього музеї з промовистою назвою – *Книжкове Святилище*. Варто зауважити, що ізраїльські вчені, дослідивши лексичні особливості пам'яток на зразок Кумранських рукописів, запропонували урядові взяти їх за основу змін до сучасного правопису державної мови. І хоч повернення до першовитоків ускладнило вивчення і без того складного івриту, ізраїльських кнесет погодився з думкою дослідників, подавши гідний приклад шанобливого ставлення до результатів культурного творення пращурів.

В Україні також є музеї книги та друкарства – у Львові, Києві, найближче – Музей книги в Острозі. В експозиціях представлено цікаві рукописні та друковані пам'ятки. Зараз ми запрошуємо всіх на віртуальну екскурсію до Державного музею книги і друкарства України в Києві.

(Перегляд фільму про експонати музею).

Можна з певністю говорити, що ми маємо славу традицію книготворення в Україні. Однак, вона ще й сьогодні не поцінована належно. Замість оригінальних текстів Х–ХІ ст. ми маємо в музеях книг муляжі давніх рукописів або факсимільні видання рукописних книг.

А чи будуть повернуті в Україну наші рукописні пам'ятки?

Це залежить і від наших знань та прагнень.

Гадаю, що знаннями ми від сьогодні озброєні.

Під час проведення виховної години демонструємо презентацію, в якій представлено зображення усіх згадуваних пам'яток писемного мистецтва.

Використані джерела

1. Ковальчук Г. Рукописні книги та стародруки : навч. посіб. / Г.Ковальчук. – К : Нац. б-ка ім. В. І. Вернадського, 2011. – 100 с.
2. Запаско Я. Пам'ятки книжкового мистецтва: Українська рукописна книга / Я. Запаско. – Л. : Світ, 1995. – 490 с.
3. Тимошик М. Історія видавничої справи : підручник / М. Тимошик. – К.: Наша культура і наука, 2003. – 496 с.
4. Огієнко І. Історія українського друкарства [упоряд., передм. і прим. М.Тимошика]. / І. Огієнко. – К. : Наша культура і наука, 2007. – 536 с.
5. Запаско Я. Ошатність української рукописної книги / Я. Запаско. – Л. : Фенікс, 1998. – 136 с.
6. Запаско Я. Початки українського друкарства / Я. Запаско, О. Мацюк, В.Стасенко. – Л. : Центр Європи, 2000. – 222 с.
7. Ісаєвич Я. Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми / Я.Ісаєвич. – Л. : Ін-т українознавства, 2002. – 520 с.

Нарихнюк Н.Ю.

спеціаліст «другої категорії»,

викладач математики

НІХТО НЕ ЗАБУТИЙ, НІЩО НЕ ЗАБУТЕ...

Мета: поглибити знання студентів про період Великої Вітчизняної війни; розвивати мислення, пам'ять, увагу, вміння висловлювати свою думку; виховувати розуміння цінності людського життя, величі солдатського подвигу, а також почуття патріотизму, повагу до захисників Вітчизни: солдатів Радянської Армії, партизанів, підпільників.

Обладнання: плакат із написом назви заходу, художня література, фотознімки, грамзапис, ілюстрації, макет вічного вогню, свічка.

Міжпредметні зв'язки: історія, українська література.

Хід заняття

(Звучить стук серця, на його фоні – голос декламатора. У кінці вірша, поступово наростаючи, звучить мелодія)

Студент 1:

Ніхто не забутий... На попіл ніхто не згорів!
Солдатські портрети на вишитих крилах пливуть...
І доки є пам'ять в людей і серця в матерів,
Доти й сини, що спіткнулись об кулі, живуть.
(п а у з а)

Ніхто не забутий! На попіл ніхто не згорів!..

Виходять ведучі.

Ведучий 1

Минають роки, відлітаючи у вічність... Все далі і далі відходять від нас грізні і важкі роки Другої світової війни, але не згасає пам'ять про тих, хто

ціною власного життя захистив нашу країну від гітлерівської агресії. «Ніхто не забутий, і ніщо не забуте!..».

Ведучий 2

Минули дні і роки пролетіли,
А дня того забудь ніхто не міг.
Тут навіть сосни з горя посивіли,
Тут навіть камінь плаче край доріг.

Ведучий 3

Хіба ж забудеш, як палили хати?
Гойдались мертві у страшній петлі,
І на шляху валялися хлоп'ята,
Багнетами прибиті до землі.

Ведучий 1

Хіба ж забудеш, як сліпого діда
В звірячій злобі витягли крізь дим.
До танків прив'язали людодіди
І розірвали надвоє живим.

Ведучий 2

Травень... Це місяць буяння садів, місяць по-літньому теплих ночей і нескінченних солов'їних пісень... А ще це місяць, коли змовкли останні постріли гармат, настала тиша і прийшов довгожданий, вистражданий, оплачений дорогою ціною мир. «Ніхто не забутий і ніщо не забуте!..»

Ведучий 3

Сьогодні ми усі віддаємо дань пам'яті тим, хто загинув на фронтах Другої світової війни та приносимо слова вдячності тим, хто залишився живим. **«Ніхто не забутий, і ніщо не забуте!..»**

(Відеосюжет про початок війни)

Ведучий 1

Перемога! Тече ріка часу... Дорогу ціну заплатив український народ за участь у найстрашнішій за всю історію війні 1941-1945 років. Рідіють ряди ветеранів, але не зникає з пам'яті людської, не йде у забуття великий подвиг і велика трагедія нашого народу – його битва, його перемога над коричневою чумою.

Ведучий 2

Можна по-різному ставитися до подій Великої Вітчизняної війни, по-різному її називати, але хіба можна забути тих воїнів, хто віддав своє життя заради щастя інших? Пам'ять людська повинна жити і лишати прийдешнім поколінням ці сторінки історії.

Студент 2

Ми – не діти війни
Лихоліття страшного не знали.
Із книжок про війну, про запеклі бої ми читали.

Студент 3

Ми – не діти війни
Ми дітьми її тьми не були.
Ми у мирі і щасті,
У тиші зросли.

Студент 4

Але пам'ять про те,
Що накоїла чорна війна,
В дні травневі щорічно
В душі ожива!

Ведучий 3

Ми й наші батьки народилися в мирний час, і про це страшне слово «війна» ще недавно знали лише з книжок, кінофільмів та спогадів літніх людей. Тому усвідомлюємо, яке то велике щастя – мати над головою мирне, сонячне небо!

(Тихенько звучить у записі пісня «Священная война».)

Ведучий 1

А у тому далекому 41-му році, коли наші дідусь і бабуса були такими, як ми, маленькими дітьми, тихого червневого ранку фашистські літаки почали скидати на міста і села перші смертоносні бомби.

(На фоні пісні «Священная война» ведуча продовжує)

Ведучий 2

Так почалася Велика Вітчизняна війна, яка тривала довгих чотири роки. На захист країни піднявся весь народ.

(Презентація про фронт і тил, тема з к/ф «Ліквідація»)

Ведучий 3

На окупованій землі німецько-фашистські загарбники встановили так званий «новий порядок». Його суть визначалася основними цілями війни – ліквідацією суспільного і державного устрою, винищуванням більшої частини населення та перетворенням решти на рабів, грабежем матеріальних цінностей, колонізацією.

Ведучий 2

Кожен міг бути заарештований з незначного приводу, підданий тортурам, розстріляний або повішений. Постійними були масові розстріли заручників, знищення мирних громадян, людей похилого віку, дітей. Найбільш працездатну частину населення вивозили на каторжні роботи до Німеччини. Вся Європа була забудована концтаборами, де людей знищували, знущались, проводили жорстокі медичні дослідження.

Ведучий 3

Якщо вам коли-небудь захочеться уявити пекло, то, повірте, воно має саме такий вигляд.

(Презентація про концтабори)

Ведучий 1

Незабаром після звільнення білоруського міста Ліозно в 1944 році при розборі цегельної кладки зруйнованої печі в одному з будинків був знайдений маленький жовтий конверт, прошитий нитками. У нім виявився лист білоруської дівчинки Каті Сусаніної, що потрапила в рабство до гітлерівського поміщика. Доведена до відчаю, в день свого 15-річчя вона вирішила покінчити життя самогубством. Перед смертю написала останній лист батьку. На конверті стола адреса: «Діюча армія. Польова пошта №... Сусаніну Петру». На іншій стороні олівцем написані слова: «Дорогий дядечко або тітонька, хто знайде цей захований від німців лист, благаю вас, опустіть відразу в поштову скриньку. Мій труп вже висітиме на мотузку». Номер польової пошти, написаний на конверті, застарілий, і лист не міг попасти адресатові, але воно дійшло до серця всіх людей. Опубліковано в газеті «Комсомольська правда» 27 травня 1944 року.

Студент 5 *(Читає листа, написаного дитиною з німецького концтабору).*

«Березень, 12, 1943 рік, Ліозно»

Дорогий, добрий татусю!

Пишу я тобі листа з німецької неволі. Коли ти, татусю, будеш читати цього листа, мене в живих не буде. І моє прохання до тебе, батьку: покарай німецьких кровопивць. Це заповіт твоєї помираючої доні. Кілька слів про маму. Коли повернешся, маму не шукай, її розстріляли німці. Коли допитувалися про тебе, офіцер бив її нагайкою по обличчю. Мама не витерпіла і гордо сказала: «Ви не злякаєте мене побоями. Я впевнена, що чоловік повернеться назад і викине вас, підлих загарбників, звідси геть». І офіцер вистрелив мамі в обличчя... Татусю, мені сьогодні виповнилося 15 років, і якщо б зараз ти

зустрів мене, то не впізнав би свою доньку. Я стала дуже худенька, очі запали, коси мені постригли наголо, руки висохли, схожі на граблі. Коли я кашляю, з рота йде кров – мені відбили легені... Я рабиня німецького барона, працюю у німця Шарлена прачкою, перу білизну, мию підлогу. Працюю дуже багато, а їм два рази на день в кориті разом з свинями. Живу я в сараї, де дрова, в кімнату мені заходити не можна. Два рази я втікала від господарів, але мене знаходив їхній двірник. Тоді сам барон зривав з мене сукню і бив ногами. Я втрачала свідомість. Потім на мене виливали відро води і кидали в підвал. Тільки смерть врятує мене від жорстоких побоїв. Не хочу більше мучитися рабинєю у проклятих, жорстоких німців... Тату, відомсти за маму і за мене. Прощавай, добрий татусю, йду помирати... Твоя доня. ”

Ведучий 3

Ці істинні дитячі гіркі спогади лишилися нам на сторінках книг, але ми повинні пам'ятати гіркі сторінки наших ровесників, життя яких забрала війна...

А скільки матерів, сестер, коханих чекали і не дочекалися своїх синів, чоловіків, братів. У народі недаремно кажуть, що час не владний над материнським горем. І скільки б не минуло років і десятиліть від того недільного ранку, коли пролунало страшне слово «війна», вони не принесуть спокою матерям, діти яких віддали найдорожче – життя у боротьбі з фашистськими загарбниками.

Ведучий 1

Війна торкнулася кожної сім'ї, війна в одну мить змінила життя мільйонів людей, перекреслила їх мрії, забрала юність, щасливе дитинство. Воювала вся країна – від малого до великого. Воювали чоловіки, діти, жінки.

Кажуть, що війна не для жінок, але війна мала й жіноче обличчя.

(Тихо звучить пісня «Синий платочек»)

Ведуча 2

Давайте звернемо увагу на цю невелику виставку з сімейних архівів, альбомів. Як добре, що в наших родинах живе пам'ять, зберігається в цих простих, але дорогих серцю фотознімках. Всім дівчатам, що пройшли дорогами війни – низький уклін, а квіти ми кладемо до їх ніг.

Ведуча 3

А ми послухаємо історію, яка стосується нашої теми «Жінки на війні».

Марія... Символічне ім'я, ім'я любові і смирення, великого милосердя і страждання... Топольняк Марія. В неповних 17 літ, зумівши приписати собі рік, добровільно пішла в армію, а потім і на фронт. Всі чотири роки на війні вона – санінструктор, медсестра військових госпіталів; пройшла всі міста Німеччини у званні старшина. Подяки, нагороди, медалі, орден Червоної зірки – ось такі нагороди отримала ця жінка.

Ведуча 1

Сімейні архіви, альбоми, дорогі серцю речі рідних, а ще...листи. Листи, надіслані з фронту. Тема солдатських листів була особливо трепетною в піснях і віршах воєнних років... Йшли з фронту довгождані солдатські трикутнички – жива історія війни.

Ведуча 2

Поклонімося ж тим, хто поліг у бою,
Хто покрив землю рідну собою,
Поклонімося всім, хто впав у бою,
Хто відстояв нашу свободу.

Р А З О М:

Це потрібно не мертвим,
Це потрібно живим.

Ведуча 3

Хвилина мовчання...
Вона більше нам розкаже,
Ніж тисячі, а чи мільйони слів...

Ведуча 1

Про подвиг безіменний всього не вимовить словами,
Лиш тільки серце може розказати,
Але воно, на жаль, не має мови,
Лиш має біль...

Ведуча 2

Дозвольте мені запалити свічу та вшанувати хвилиною мовчання воїнів,
які віддали найдорожче – життя у боротьбі з фашистськими загарбниками.
Хвилина мовчання...

(Звучить хронометр).

Ведуча 3

Вже весни не вперше травною прикрили
Відмітки війни, навіть цятки малі.
Лиш братські могили, лиш братські могили
Болять, не стихаючи, рідній землі.

Ведуча 1

Когось не діждались, хто рідний і милий,
І в пам'ять обпалену біль заповза,
Воєнні могили, високі могили –
Завжди біля вас материнська сльоза.

Ведуча 2

Ота сльоза ніколи не зітреться,
Що в правді нашій і чужій вині...
Лишила Батьківщина біля серця
Своїх синів, загиблих на війні.

Ведуча 3

Сльоза зорі стоїть над обеліском,
Сховавши клопоти людські і сни.

Сьогодні треба поклонитись низько
Усім, усім, хто не прийшов з війни.

(Звучить пісня у виконанні студентів «Димить туман»)

Ведуча 1

Чимало свят дарує нам весна,
Як в рідний дім повернення з дороги.
Та є найбільш хвилюючим для нас
Дев'яте травня – свято Перемоги.

Ведуча 2

Це свято не затьмариться в віках.
В цей день нестимуть люди завжди квіти,
Не обміліє пам'яті ріка –
В серцях нащадків завжди буде жити!

Ведуча 3

Дрогі наші ветерани Великої Вітчизняної війни!
Так довго ви чекали перемоги,
Бажаючи углядіть край війни,
Але в диму губилися дороги,
І додалося у Вас на скронях сивини.

Ведуча 1

У водовороті смерті дні і ночі довгі
Із ворогом ви сходились в штики,
Від гнівної засніженої Волги,
Від Сталінграда – шлях був нелегкий.

(Студентка читає присягу)

Присяга біля пам'ятника

Схиляємось ми шанобливо в задумі,

Тужливо шумлять осоки з боків,
І чується голос в зеленому шумі:
Бережіть і шануйте могили батьків.

Присягнемо, сини, біля братських могил
Іменем сонця, Вітчизни іменем
Клятву складаєм, клятву синівську
Героям загиблیم.

Те, що батьки dospівать не встигли,
Ми dospіваєм!

Те, що батьки збудувать не встигли,
Ми добудуєм!

Своїм життям, своєю працею, навчанням
вшановувати світлу пам'ять героїв клянемося!

Всі: Клянемося! Клянемося! Клянемося!

(Студенти кладуть квіти до пам'ятника)

Ведуча 2

Любі наші ветерани!
Та ви пройшли... Здригалися колони
Похмурого рейхстагу в димній млі.
Коли над ним злетів стяг червоний –
Ясніш одразу стало на землі!

Ведуча 3

Пам'ятаймо, друзі, цих людей довіку,
Тих, хто повернувся й хто поліг в боях.
Тож поклонімося низько до землі їм,
І квітами устелимо їх тернистий шлях.

Ведуча 1

Хочемо зібрати всі квіти землі й покласти їх до ніг ветеранів і подякувати за той подвиг, який дав надію на мирне життя та на світле майбутнє. Нехай же білим голубом лине у вись глибока сердечна вдячність тим, хто дарував нам щастя відчувати мирний, щасливий весняний подих Перемоги.

Зі святом усіх нас! Хай же весна 1945 року йде і несе світлу радість на своїх крилах - радість Перемоги!

(Презентація про солдатів і парад Перемоги, тема з к/ф «Офіцери»).

Остапюк Олена Онуфріївна,
викладач кафедри словесних дисциплін,
кандидат філологічних наук

ВОНИ БОРОЛИСЯ ЗА НАС...

Вечір пам'яті, присвячений річниці Революції гідності

Мета. Сформувати у студентів знання про історію Революції гідності. Ознайомити з біографією героїв Небесної сотні. Виховувати почуття патріотизму, любові до Батьківщини та її історії.

Обладнання. Екран, проектор, мікрофони, прапори, плакат, книги, свічки.

Ведучий 1 Кожна людина з великою любов'ю і душевним трепетом згадує те місце, де вона народилася, де промайнуло її дитинство, дитинство з дивосвітом-казкою, з материнською ласкою у затишній батьківській оселі. То родинне вогнище, маленька батьківщина кожної людини. То її велике «Я», з якого починається людина, родина, батьківщина і вся наша велична й неповторна у світі Україна.

Ведучий 2 Багата славетними іменами та подіями й українська історія. Нашими національними символами є прадавні першокнязі київські та їхні нащадки, славні козацькі гетьмани, кошові й полководці; і борці незламної волі, які стали символом нашої боротьби за незалежність – Степан Бандера та Роман Шухевич.

Ведучий 3

*Я так її, я так люблю
мою Україну убогу,
що проклену святого Бога,
за неї душу погублю! (Т.Шевченко)*

Ведучий 4 Мільйони українців віддали свої життя за власну націю і державу. Захисники нашої Вітчизни поклали душу і тіло на вівтар свободи своєї країни і ми про це повинні завжди пам'ятати. Нас убивали, нищили голодоморами, вивозили до Сибіру, саджали по тюрмах. Але українська нація –

нескорена і вільна! Сьогодні знову на наших очах з'являються сотні, тисячі нових імен Героїв України, які щодня борються за нашу землю, за волю, за Україну, за нас з вами...

Ведучий 5. *Вони боролися за нас,
Не тільки ветерани,
Щоб був в країні нашій лад
Стояли на майдані.
Їх всіх і били й катували,
Й погрозами лякали.
Та цього владі було мало -
Найкращих повбивали.*

Ведучий 6. Ще рік тому ніхто з нас не міг подумати, що просте людське бажання жити вільно у своїй країні обернеться важкою, довготривалою боротьбою, ознаменованою пізніше як «Революція Гідності».

Ведучий 1. Події трьох місяців Майдану перетворилися у справжню національну стихію, в якій передався найтонший подих душі нашого народу. Пробудилася приспана роками національна свідомість людей. Гідність, відданість та патріотизм засяяли новими гранями, стали своєрідним поштовхом для переосмислення глибокої суті людського буття.

Ведучий 2. Сьогодні ми з вами повертаємось до хронології тих подій, які стали поштовхом до народження нового Громадянського суспільства

Ведучий 3 *21 листопада 2013 року* Кабінет Міністрів України вирішив призупинити процес підготовки до підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським союзом. Обурені таким рішенням українці стали самоорганізовуватися через соціальні мережі. На майдан Незалежності у Києві прийшли журналісти, громадські активісти, опозиційні політичні лідери.

Ввечері стали з'являтися також міліція та посилені загони «Беркуту».

Ведучий 4 На мітинги вийшли у Донецьку, Івано-Франківську, Луцьку, Харкові, Хмельницькому та Ужгороді.

Ведучий 5 У ніч з 21 на 22 листопада у Києві на Майдані Незалежності лишалася частина активістів. Міліція перешкоджала спробі активістів встановити намети, через що відбулися сутички. Увечері відбувся мітинг, на який зібралося близько 5 тисяч людей.

«Євромайдани» відбулися також в Одесі, Вінниці, Миколаєві, Донецьку, Кривому Розі, Сумах, Харкові та Чернівцях.

Ведучий 6 Ранок 23 листопада у Києві на Майдані Незалежності розпочався зі штовханини з міліцією, яка намагалася відтіснити мітингувальників для встановлення новорічної ялинки.

А в інтернеті стала з'являтися інформація про те, що Партія регіонів та «Український вибір» шукають молодих хлопців спортивної статури для здійснення провокацій проти євромайданівців за грошову винагороду.

Ведучий 1 24 листопада 2013 року більше 100 тисяч протестувальників зібралися в центрі Києва на мітинг «За Європейську Україну!»

20-тисячний мітинг розпочався у *Львові*. Люди зібралися також у *Дніпропетровську, Донецьку, Луганську, Одесі та Харкові.*

Ведучий 2 Українська національна спільнота поза межами наших земель, відчуваючи духовний зв'язок з Україною, висловила нам свою підтримку. Діаспора українців влаштовує «Євромайдани» у *Великобританії, Італії, Канаді, Німеччині, Норвегії, Польщі, США, Франції, Чехії* та інших країнах...

В якому б куточку Землі не жив би Українець, ніщо не зможе зламати той дух, ту жагу до свободи, які генетично закладені у його душі.

Ведучий 3 26 листопада студенти Києво-Могилянської академії у кількості близько 1500 людей вирушили колоною до КНУ імені Тараса Шевченка, де об'єдналися зі студентами цього вишу і разом рушили на Майдан Незалежності.

Ведучий 4 27 листопада відбувся попереджувальний студентський страйк. Декілька колон учасників, що сформувалися біля Київського національного університету імені Шевченка, Київського політехнічного

університету та Києво-Могилянської академії обійшли повз десятки вишів Києва, закликаючи студентів виходити на страйк.

Читець

Студентський Майдан

*Ти - студент, ти знаєш сам свої потреби, -
Більше сонця, вічна воля, ціле небо.
Теплі речі, кава, чай, багато року
І крізь тернії дорога у Європу.*

*Вийди, сонце, із-за парти на майдани,
Ти історію пиши, зніми кайдани.
І твори своє майбутнє так, щоб далі
Жити добре, жити гордо, без печалі!*

*Не зламують нас продажні деканати,
Нас не можна покорити, роз'єднати,
Не заперти у трубі, що йде до сходу,
Проти волі і без дозволу народу.*

*Не зупинять нас міліція і "Беркут"
В нас ідея, а ідеї не померти!
Все навколо полетіло шкереберть.
І лунає над майданом - "Банду геть!"*

(автор: Ольга Дунебабіна)

Ведучий 5 Понад 15 тисяч студентів із 12 університетів вирушили з Майдану Незалежності до Адміністрації Президента – вручити звернення з вимогою підписати Угоду про асоціацію з ЄС.

Ведучий 6 29 листопада 2013 року Президент Янукович провалив підписання Угоди Асоціації з ЄС на саміті Східного партнерства у Вільнюсі. Увечері на Євромайдані відбувся великий мітинг, на якому оголошують вимогу про імпічмент Президенту

Ведучий 1 У ніч проти 30 листопада українська влада силами спецпідрозділу «Беркут» по-звірячому «зачистила» ЄвроМайдан у Києві. Близько 4 години ранку, коли на Майдані Незалежності залишалося до 400 протестувальників, площу оточили озброєні бійці та силою витіснили людей.

Під час розгону мітингувальників бійці «Беркуту» застосовували вибухові пакети, били людей кийками, скидали активістів на землю та давили ногами. За півгодини бійці повністю оточили площу, витіснивши учасників Євромайдану та пропустивши комунальників нібито для встановлення Новорічної ялинки. У соціальних мережах цю ялинку охрестили *Кривавою ялинкою* та закликали не святкувати біля неї та не кататися на ковзанці, «яку заливають на крові мітингувальників».

Ведучий 2 Внаслідок розгону було травмовано десятки протестувальників. Частина людей, що втекла від силовиків, заховалась у Михайлівському золотоверхому монастирі. Кияни, збігаючись на тривожний дзвін, несуть ліки та їжу для постраждалих. Удень на Михайлівській площі зібрався стихійний кількатисячний мітинг.

А українська влада зняла з себе відповідальність за розгін Майдану.

Читець 2

*Україно, ніч була студена,
На Майдані спала дітвора
І мовчала правдомовна сцена,
І дрімала ватра край Дніпра.*

*І тоді, мов армія Батия,
"Беркутів" нахлинула орда.
Вчув Донецьк і вчула Коломия
Крик дітей із Києва: - біда!*

*Беркутівці б'ють, як окупанти,
Ні, не так - ти маски з них зірви!-
Б'ють, як слуги панівної банди,
Як хахли - приспінники Москви!*

*Україно, мати моя вічна,
Не дивися: б'ють по голові,
Щоб твоя ялинка новорічна
На крові стояла, на крові!*

Беркутіці б'ють! Киї гумові.

*Кров твоєї дітвори тече,
Кров на твоїй пісні й твоїй мові -
Не впади! Схопися за плече*

*Україно, пам'яте сувора,
Не забудь же хлопців і дівчат,
Що заснули на майдані вчора,
І співали, як збудив їх кат. (автор:Дмитро Павличко)*

Ведучий 3 1 грудня 2013 року на майдани і вулиці Києва вийшли, за різними оцінками, від 500 тисяч до 1 млн. протестувальників. Суспільство було схвильоване розгоном мирних демонстрантів на Майдані Незалежності напередодні, 30 листопада.

І поки на головній площі збиралися сотні тисяч людей, на вулиці Банковій біля будівлі Адміністрації Президента починалося протистояння.

Своєю жорстокістю всіх знову вразили бійці “Беркуту”, котрі без будь-якого попередження почали атаку на демонстрантів, б’ючи всіх і все на своєму шляху. Зокрема, жертвами насильства стало кілька десятків журналістів, за словами яких, їх били навмисне, незважаючи на наявність журналістських посвідчень і також з ціллю пошкодити або відібрати камери.

Ведучий 4. Українцю, поглянь, там побили жінок!

Глянь, вже люди ховаються в храмі!
Де таке ще траплялось, коли це було
Аж в такому нестерпному стані?..

Ведучий 5. Так чинили лиш варвари, злісні хани,

Лиш від них люди в церкві ховались.
А сьогодні - це власні привладні пани
Вже над нами так само знущались!"

Ведучий 6. Вставай, Україно, вставай,

Виходь на дорогу свободи,
Де грає широкий Дунай,
Де ждуть європейські народи.

Вставай та кайдани порви,
Дай познак, ясніший від грому,
Що ти не рабиня Москви,
Й рабою не будеш нікому.

Ведучий 1 4 грудня прихильники Партії регіонів встановили перед будівлею Верховної Ради шість великих наметів. В акції беруть участь близько 2 тисяч осіб. Табір отримав назви «Тітушбург» та «вольєр з тітушками».

Ведучий 2 6 грудня Президент України Янукович підписав стратегічну угоду з Росією, яка включає в себе зобов'язання про приєднання до Митного союзу.

Ведучий 3 8 грудня в Києві відбулось Народне Віче, в якому взяли участь, за різними оцінками, понад мільйон людей. В урядовому кварталі міста почали зводити барикади.

Ведучий 4 Цього ж дня в Києві на бульварі Шевченка був знесений пам'ятник Леніну.

Ведучий 5 9 грудня загони кримського спецназу "Тигр" та внутрішніх військ оточили урядовий квартал і майдан Незалежності. Опівдні проти мітингувальників почали розгортати водомети, підігнали автозаки, перекрили метро в центрі міста.

Між барикадами ЄвроМайдану та силовиками стали священики.

Ведучий 6

Стогне, Майдан...

Сипле снігом здивований грудень,

Хлопці! Для чого Пустили ви в хід кулаки?

Тут, на майдані, Зібрались не звірі, а люди,

Мирні кияни, студенти, а не вояки.

Ведучий 1 11 грудня усю ніч відбувався штурм Євромайдану «Беркутом». Озброєні бійці йшли на людей, в яких була лише гідність і віра... Дзвони Михайлівського собору розривалися... На заклик про допомогу до

Майдану вночі почали масово підходити кияни. О 9-й ранку автобуси з «Беркутом» заблокували вхід до КМДА і правоохоронці пішли на штурм. Однак мітингувальники відстояли будівлю.

Увечері, під час зустрічі з представниками ЄС США Віктор Янукович заявив, що *влада діятиме виключно в рамках закону і **ніколи** не вживатиме сили проти мирних зібрань.*

Ведучий 2 15 грудня на Євромайдані у Києві відбувся «День гідності», третє Народне віче. Зібралось до 300 тисяч людей. Майдан забороняє Януковичу підписувати будь-які угоди з президентом Росії Володимиром Путіним.

Ведучий 3 25 грудня вночі по дорозі додому була жорстоко побита журналістка, активістка Євромайдану Тетяна Чорновол, що збурило нову хвилю протесту.

Ведучий 4 Це вже не був просто мітинг. В центрі Києва народилася окрема країна. «Країна мрії»... Тисячі людей змінили теплий дім і оселилися на Майдані. Разом з димом багать вдихали дух свободи, а разом з ним і дух спротиву. З кожним днем все більше людей починали просинатися, вставати з колін, руйнувати рабську психологію у своїх головах. Починали усвідомлювати справжню суть Євромайдану.

Ведучий 5 ЄвроМайдан – це коли люди відстоюють не політика, а саме свої інтереси, майбутнє, ідею.

Ведучий 6 ЄвроМайдан – це коли десятки тисяч людей знявши шапки й поклавши руку на серце, співають державний гімн на головній площі країни о четвертій ранку при десяти градусному морозі з ліхтариками в руках.

Ведучий 1 ЄвроМайдан – це коли студенти найпрестижніших ВНЗ колять дрова, будують барикади, стоять на чатах, розносять їжу та надають першу медичну допомогу.

Ведучий 2 ЄвроМайдан – це коли три покоління біля вогнища знаходять нескінченну кількість тем для розмови. Це коли всі гуртом моляться про одне і

те ж, не змовляючись - від школярів до бабусь. І неважливо, якою мовою ти спілкуєшся - адже Схід і Захід разом.

Ведучий 3 ЄвроМайдан - це коли саме ТИ відстоюєш свою свободу на барикадах. ЄвроМайдан - це ти.

Читець 3

*Прости нам дурним, Україно,
що спали так довго в зневірі.
Забули, що сила людини –
у гідності, єдності й вірі...*

*Здавали потроху моральність
занадто заниженим курсом.
Не встигли збагнути як стали
вже просто людським ми ресурсом.*

*Прокинувшись, всі ми здригнулись
від того, що ми допустили,
щоб ніччю нас «слуги народу»
безкарно й безжалісно били.*

*Всім Києвом вийшли кричати,
що ми не раби в своїх хаті.
Та вирішив «батько», що мало,
попало по спині дитяті.*

*Ти чуєш Михайлівські дзвони?
То душі дітей твоїх плачуть!
Благають братів у погонах
спинити ту бійню звірячу.*

*Дай Бог нам і духу і сили,
у єдності разом здолати
всіх тих, хто сьогодні цинічно,
кидає невинних за ґрати.*

*Вставай, Україно, не бійся!
Сміливість – то зброя бійця.*

Сьогодні ми знову згадали -

Ми Є! Разом ми до кінця! (автор: Марина Швигар)

Ведучий 4 29 грудня громадське об'єднання «Автомайдан» здійснило масштабні автомобільні марші до маєтків можновладців: Януковича, Пшонки, Захарченка, Медведчука. В цих маршах взяли участь від 3 до 5 тисяч автомобілів.

Ведучий 5 1 січня 2014 року понад 500 тисяч українців зустріли Новий рік на майдані Незалежності в Києві. Апогеєм свята стало натхненне виконання всім Майданом гімну України, яке почалося в перші секунди Нового року.

(відео виконання гімну на Майдані 1.01 2014

<https://www.youtube.com/watch?v=PAXEgaDH8bs>)

Ведучий 6 5 січня 2014 року відбувся масштабний мітинг на Майдані Незалежності. Колона Автомайдану знову поїхала на Межигір'я.

В цей же день на ЄвроМайдан вийшли Донецьк, Дніпропетровськ, Харків та Одеса. Про Євромайдан говорила вся країна, вся Європа, весь світ. Євромайдан з кожним днем об'єднував все більше і більше людей.

Ведучий 1 16 січня 2014 року Верховна Рада, з порушенням правових норм, без обговорення у режимі «ручного голосування» прийняла «диктаторські закони», за якими учасникам протестів чи мітингів світило 15 років арешту, від 3-х до 10-ти – тим, хто чинив опір міліції, або ж просто не відчиняв двері свого помешкання правоохоронцям. За рух у колонах більше п'яти автомобілів, за носіння камуфляжної форми, захисних масок і шоломів людину могли заарештувати до кількох років.

Наступного дня Президент підписав ці закони.

Ведучий 2 19 січня на Майдані відбулося дев'яте Народне віче, де зібралося понад 100 тисяч людей. Лідери опозиції проігнорували народні настрої, що вимагали від них активних дій супроти «диктаторських законів», через які всі протестуючі потрапляли в розряд «екстремістів-терористів».

Ведучий 3 Після звернення одного з лідерів Автомайдану Сергія Коби мітингувальники вирушили ходою до вулиці Грушевського. Але співробітники МВС відмовилися пропустити мітингувальників до будівлі Верховної Ради,

після чого почалася «штовханина», яка переросла в активні сутички. Протестуючі мали намір заблокувати парламент, щоб депутати скасували закони, прийняті 16 січня. У ході протистояння активісти підпалили кілька автобусів «Беркуту», проти мітингувальників застосували кийки і сльозогінний газ, у відповідь полетіла бруківка та коктейлі Молотова. Почалася активна фаза революції.

Під час протистояння на вулиці Грушевського за п'ять годин постраждало близько сотні осіб з обох сторін. У потерпілих діагностовано закриті черепно-мозкові травми, переломи, удари і отруєння невідомими речовинами.

Читець 4

МАМО, Я - ЕКСТРЕМІСТ !

Нас вчора травили газом,

Та я не боявся впасти –

у мене тепер є вісь.

Мамо, я - екстреміст!

Бо брат мій, що прагнув волі,

Стояв на морозі голим,

та поглядом линув ввись.

Мамо, я - екстреміст,

Вдихаю дими Майдану,

Життя своє, Богом дане,

гартую під кулі свист.

Мамо, я - екстреміст,

І шля'ху назад не буде,

Бо в моїх пробитих грудях гуркоче,

мов грім - "Борись!".

Мамо, я - екстреміст,

Я кров'ю скропив землицю,

Вірю - мені проститься завтра, а чи колись.

Мамо, я - екстреміст,

Я вже не боюся смерті.

Війна потребує жертви...

Рідна моя, молись !!!

(автор: Наталія Крісман)

Ведучий 4 20 січня Всю ніч і день тривали сутички на Грушевського. Вперше протестувальники підпалили шини, застосували проти «Беркуту» тактику димової завіси. З'явилися катапульти для метання бруківки і коктейлів Молотова.

Ведучий 5 21 січня у зіткненнях на вулиці Грушевського за добу постраждали близько півтори тисячі протестувальників.

А надвечір Микола Азаров заявив про готовність влади застосувати силу до демонстрантів.

Ведучий 6 22 січня 2014 р. у центрі столиці горіли шини і будинки. Під час вранішньої атаки «Беркуту» були вбиті вогнепальною зброєю Сергій Нігоян та Михайло Жизневський. В околицях села Гнідин Бориспільського району Київської області зі слідами тортур знайдено тіло львів'янина Юрія Вербицького. У День соборності України за вільну й соборну Україну загинули вірменин, білорус та українець

Ведучий 1 *Перші жертви Майдану:*

Ведучий 2 *Сергій Нігоян*, 20-річний студент, вірменин за походженням. Батьки переїхали в Україну, рятуючись від війни у Великому Карабаху. Народився у селі Березнуватівка на Дніпропетровщині. На Майдан поїхав після побиття студентів.

Ведучий 3 *Михайло Жизневський*, 25 років, білорус за походженням. Родом з Гомеля. Виїхав в Україну у 17-річному віці, рятуючись від переслідувань за виступи проти режиму. Активно відгукнувся на протестні акції у столиці України, був охоронцем Майдану.

Ведучий 4 *Юрій Вербицький*, 51 рік, українець, львів'янин. Кандидат фізико-математичних наук, працював у Інституті геофізики. Був викрадений з Олександрівської лікарні 21 січня та закатований в лісі.

Читець 5

*Мені наснилось, що вони зустрілись
Убитий в Крутах й вірменин Сергій.*

*В саду едемськім на травичці всілись:
"За що тебе? " "За Україну, друже мій. "
"Ти знаєш і мене за неї вбили,
Та це було вже років майже сто.
Тоді померли ми, щоб ви нам жили.
А вас вбивають... Вас тепер за що?"
"Ти пам'ятаєш, друже. Звісно, пам'ятаєш,
Як біло-біло в нас цвітуть сади.
І ти цей запах н'єш. І ти його вдихаєш ...
Я б все віддав, щоб хоч на мить туди."
"А я ще ввечері узяв дівча за руку
Й тихенько так до серця притулив.
Тоді не знав, що Бог уже розлуку
Навіки на землі нам присудив.
Під Крутами стояли ми стіною.
В очах не страх, а злість до ворогів.
Більшовики готовились до бою,
Я йшов на смерть... а жити так хотів."
"Мені твій попіл стукав, брате, в груди.
Я вірменин, а теж Вкраїни - син.
Не мав у серці й крапельки облуди,
За те й убив мене проклятий поганин."
... Мені наснилось, що вони зустрілись.
Убитий в Крутах й бородач Сергій.
В саду едемськім на травичці всілись:
"За Україну нас вбивають, брате мій."*

(автор:Оксана Максимішин-Корабель)

Ведучий 5 23 січня Кабінет Міністрів розширив кількість спецзасобів, дозволених для використання правоохоронцями. АвтоМайдан заявляє про зникнення одного зі своїх лідерів Дмитра Булатова.

Ведучий 6 В цей же день в Інтернеті з'являється відео, на якому кілька тітушок знущаються над козаком 4-ї сотні самооборони Михайлом Гаврилюком.

Ведучий 1 24 січня вночі мітингувальники захопили будівлю Міністерства аграрної політики України, що знаходиться на Хрещатику.

Понад сотня жінок пройшла перед строєм Внутрішніх військ на вулиці Грушевського з проханням не виконувати злочинні накази проти українського народу.

Під вечір на вулиці Грушевського «Беркут» відкрив вогонь гумовими кулями по протестувальниках – поранили одного з активістів. Тимчасове перемир'я припинилося. Бої тривали до глибокої ночі.

Ведучий 2 25 січня по всій Україні відбуваються масові протести. Мітингувальники захопили держадміністрації у 8-ми областях: Київській, Житомирській, Хмельницькій, Рівненській, Тернопільській, Чернівецькій, Івано-Франківській, Львівській. В облозі ОДА знаходяться на Закарпатті та Волині. Водночас протести на підтримку ЄвроМайдану відбуваються й в інших обласних центрах.

Ведучий 3 30 січня знайшовся зниклий лідер АвтоМайдану Дмитро Булатов в с. Вишеньки під Києвом. На тілі видно сліди тортур.

Ведучий 4 Станом на 2 лютого 2014 року ув'язненими залишаються 116 учасників, безслідно зникло 36 активістів. За час акцій протесту жертвами репресій стало 1739 людей.

Активісти Майдану формують загони Самооборони в десяти областях країни.

Ведучий 5 18 лютого 2014 року о 10:00 розпочалася занонсована опозицією мирна хода громадян до Верховної ради. Основна вимога – відставка Януковича та призначення дострокових президентських виборів. Колону неозброєних мирних громадян супроводжують бійці Самооборони. Близько 11:00 в Маріїнському парку на розі вулиць Інститутської та Шовковичної розпочався жорсткий розгін колони демонстрантів «Беркутом».

Ведучий 5 Троє вбитих, сотні важко поранених. Силовики неприкрито використовують вогнепальну зброю.

Ведучий 6 У той же час на сусідній вулиці відбулася сутичка між Євромайданівцями і «тітушками». «Беркут» прорвався до Європейської площі, захопив Жовтневий палац та Український Дім.

З 16-ї години рух метро було повністю зупинено, аби протестувальники не прибували на площу. Близько 17 години міліція відтіснила і тушоків до Жовтневого палацу поблизу майдану Незалежності, де розпочали атаку проти учасників акції протесту.

Ведучий 1 Важко поранених відтягували ближче до жилих будинків, ховали у напівпідвальних приміщеннях та під'їздах. Багатьох забирали до квартир мешканці Києва. Інколи активісти медичної служби просто закривали поранених собою, надіючись, що в лікарів не стрілятимуть... За свідченням очевидців у Маріїнському парку було вбито більше 30 людей... куди зникли їхні тіла – невідомо. За анонімними свідченнями активістів тіла палили або топили у Дніпрі...

Ведучий 2 Близько 20:00 почалася «антитерористична операція» та зачистка Майдану. Силовики використовують БТРи для прориву барикад. Працюють водомети. Від Будинку профспілок і до будівлі Консерваторії через увесь Майдан тягнеться вогняна стіна. О 23:30 силовики повністю вимкнули світло на майдані. «Беркут» і внутрішні війська підійшли впритул до барикад на Майдані Незалежності. Активісти Майдану закликали усіх посилено молитись, на площі знаходяться чимало жінок та дітей, їх намагаються безпечно евакуювати. Церкви без упину б'ють у дзвони, звучать молитви і з головної сцени Майдану.

Ведучий 3 опівночі «Беркут» підпалює Будинок профспілок, з якого поспіхом рятують поранених. Загони Самооборони відступають до Михайлівського монастиря. На Майдані лишаються кияни, стоячи в шеренгах, невпинно підтримують вогонь, в якому палять усе, що підносять до барикад. Всю ніч палає вогняна стіна та Будинок профспілок.

Близько 5-ї ранку «Беркут» зупиняє атаку, сили полишають і протестувальників. Чому в ту ніч силовики не «дотиснули» Майдан і дотепер залишається загадкою.

Кількість жертв, які згоріли живцем в Будинку профспілок сягнула до 50 людей

Ведучий 4 19 лютого 2014 року Майдан Незалежності являє собою суцільне згарище, страшну руїну...

Після бурхливої ночі люди розгрібали згарище будинку Профспілок та укріплювали барикади. Попри блокпости на дорогах, до Києва масово приїжджають активісти із західних областей України. Паралельно влада звозить автобуси і тітушок.

Ведучий 5 Опівдні на Майдані відновилося протистояння.

Станом на 15:30 МОЗ повідомило про 26 загиблих. Очевидці називають значно більшу цифру. Міліція масово вивозить із лікарень поранених активістів для допиту

Читець 6

*Мам, сьогодні їду на Майдан,
Якщо не повернуся, мене вбили,
Та знаєш, мам, я буду там не сам,
Там люди, у яких багато сили,
Не плач, я мушу бути там де всі,
Грудьми стояти перед лютим звіром,
А знаєш мам, я вдячний є тобі,
І ти пишайся завжди своїм сином.
Візьму щита, піду поміж людей,
І я прикрию їх, від куль отих проклятих,
Вже знаєш мам, дістало до грудей,
Як з вилами там брат іде на брата.
Я їду, бо це є моя земля,
Я народився тут, і тут я і загину,
Ми вільні, і ми любимо життя,
Та віддамо його за вільну Україну*

(автор: Мирослава Якимчук)

Ведучий 6 20 лютого 2014 року – чорний четвер в історії незалежної України.

Ведучий 1 Після трьох місяців протестів країна завмерла в очікуванні і непевності. Майдан був відрізаний від цілого світу. Близько 8-ї ранку попри оголошене нібито перемир'я починається черговий етап антитерористичної операції.

Ведучий 2 «Беркут» атакує з боку Консерваторії. Мітингувальники, які підходять з Київради, Мінагрополітики – зустрічають атаку бруківкою та коктейлями Молотова. Аж раптом «Беркут» починає відступати у бік Інститутської. Кількадесят відчайдухів погнали силовиків угору і... потрапили в пастку. Як тільки протестувальники озброєні лише (!!!) дерев'яними щитами та кийками, опиняються у зоні обстрілу снайперів і притаєних у Жовтневому палаці автоматників, починається страшна бійня. Протестуючих розстрілюють з усіх сторін.

Ведучий 3 На Майдані працюють професійні снайпери.

Попри стрілянину, майданівці вперто йшли вперед. Під кулі. Перші лави падали, за ними з'явилися нові... і нові... і нові... За кілька годин у центрі європейського міста було розстріляно півсотні людей.

Ведучий 4 Кров летіє рікою. Розстріл триває від 9:00 до 13:00, хоча снайпери ще майже годину лишаються на своїх місцях. Кадри цієї розправи облетіли і шокували весь світ...

(Відео розстрілу)

<https://www.youtube.com/watch?v=Lt4z67V-0fM>

<http://namaidani.com/social/videos/video/1-krovavij-rozstril-lyudej-na-majdani-v-ukrajini-20-02-2014-nebesna-sotnya-18?groupid=1>

Ведучий 5 З 18 по 21 лютого на Інститутській, Майдані, Грушевського і урядовому кварталі загинуло до ста осіб. Згодом цей трагічний список збільшився. Бо від травм в лікарнях померло ще як мінімум десяток. Зі слів Ольги Богомолець, снайпери не залишали лікарям жодного шансу, щоб врятувати людей. Цілили в серце, в легені, очі та в мозок.

"За один день 18 лютого на Майдані було 1500 поранених, 450 із них — тяжко поранені, і 25 вбиті. А 20 —го лютого —понад тисячу поранених, а вбитих було вже понад 70..."

Ведучий 6 Наступного дня лідери опозиції ще збирались на перемовини з Віктором Януковичом... Однак після заяви одного з сотників Євромайдану Володимира Парасюка, який заявив про готовність людей піти зі зброєю на

Верховну Раду, Віктор Янукович ганебно втік з країни, прихопивши із собою мільярди нагробованих скарбів.

Ведучий 1 А Україна потонула в чорних днях, в днях жалоби і скорботи за своїми кращими синами...

В останню путь їх відправляли з Майдану. Ридали матері, голосили жінки, плакали навіть чоловіки. Плакала вся Україна...

Читець 7

*Не плач моя мамо, не плач, моя рідна.
Хоч в хату я вже не зайду.
Я з неба до тебе всім серцем прилину
І витру гірку сльозу.*

*Я знаю, миленька, ти плачеш за мною.
Я знаю, що в серці пече.
Голубко, не плач, бо й твоєю сльозою
До мене життя не прийде.*

*Бо куля у скроні – некуча-некуча
Одна ще у серці болить
Ще бачу Вкраїну - квітуча-квітуча
Вдихну ще повітря на мить.*

*Вдихну ще повітря, і сотню побачу
Ви, хлопці, не плачте, пусте...
Ви, вибачте, очі уже закриваю.
Вже небо вгорі мене жде.*

*Зусюди лунає «Герой не вмирає!»
Домівка чекає мене.
Мене моя сотня у землю спускає.
На землю матуся паде.....*

*Не плачте, рідненькі, до Бога я лину
Вже сотня Небесна там жде
Вона Україну в лихую годину
Аж самих небес збереже! (автор: Марія Барабаш)*

Ведучий 2 Нині усіх їх називають Небесною сотнею. Офіційно тих, хто до неї входить 108. Найстаршому було 83 роки, наймолодшому лише 17. Від куль і кийків убивць загинули три жінки – матері, які народили і виховали дітей... Без батьків залишилися діти, без чоловіків вагітні дружини, без дітей – сотні батьків...Залишилися недописані дипломні роботи і кандидатські дисертації, недобудовані будинки і нерозквітлі сади, недоціловані кохані, недораховані зорі у небесах, і над усім цим вічним і високим світом – гірка материнська сльоза...

(пісня «Мамо, не плач»)

Читець 8

*Не плач за мною, мамо, я – герой
Стояв я гордо, коли снайпер той
Стріляв у голову й таранив груди –
Тоді не думав я – «а що ж з тобою буде?»...
Не плач за мною, рідна, не лий сліз,
Пишайся мною, бо я патріотом вирів,
Ти, мамо, лиш за мене помолись,
І не вини себе – у цьому я, напевно, винен..
Я винен, що любив свою країну,
Я винен, що хотів здобути волю...
Але я не хотів стояти на колінах,
Пробач за стільки завданого болю...
Не плач за мною, мамо, я у Бога,
Бо кожен, хто загинув за Вкраїну йде до Нього
Я вже не повернуся, мамо, але знай –
Я стану ангелом і боронитиму свій край....*

(автор: Зоряна Лимаренко)

Ведучий 3 Герої Небесної сотні – не звичайні люди, а обрані, бо відстояли найдорожче, що дав Господь людині, – життя ціною свого життя. Читаючи про них у соцмережах, розумієш: це активні світлі люди. Вони своїм способом життя вже міняли світ на краще. Серед них були прекрасні сім'янини, добрі господарі, надійні годувальники, майстри – золоті руки, які вже збудували свої садиби, народили дітей і понад усе любили Україну.

Ведучий 4 Красиві чоловіки в розквіті сил часто лишали рідних і коханих та їхали на заробітки в Європу, але завжди поверталися, бо знали, що країни, кращої за Батьківщину, немає. За неї й вийшли на Майдан.

Ведучий 5 А юнаки Небесної сотні (наймолодшому 17 років) – це мрійники, інтелектуали, що активно листувалися в соцмережах з усім світом, бували за кордоном, любили мандрувати Україною й мали реальні проекти та плани вже на сьогодні, вже нині.

Читець 9

*Хлопчина вірив, що колись, одного ранку,
Відкривши очі, він відчує повну волю.
Але та куля, в день зимовий, на світанку,
Перехопила подих та змінила долю.
Хлопчина вірив, що колись, одного дня,
Розкаже син йому, як любить Батьківщину.
Хіба він знав, що борючись за це щодня,
Все доведеться відпустити в мить єдину.
Так. Той хлопчина, він не знав тоді,
Що нелюд пострілом прицільним забере життя.
І браття хлопця, українці, у біді,
Заплачуть, відпустивши тіло в небуття.
Небесна сотня. Прапор. Чорна стрічка.
І сльози, бо ти, хлопче, словом вже не з нами.
Але в думках ти поруч, і не згасне свічка,
І линуть буде "Слава Україні!" над ланами.*

Ведучий 6 Три дні Україна була у жалобі. Три дні Майданом лунали молитви за спочилих героїв, так звану Небесну сотню. Три дні люди нескінченним потоком приходили прощатись з загиблими, не стримуючи сльози.

«Герої не вмирають!», – ці слова були на вустах у кожного, хто за вихідні прийшов на Майдан, аби вшанувати бійців Небесної сотні. У метро, у транспорті, просто вулицями йшли люди з червоними трояндами, гвоздиками та першими весняними тюльпанами. Кожен схиляв голову перед жертвами протесту і не стримував гірких сліз. Стіни барикад, стела та фото загиблих біля наметів тонули в квітах.

Ведучий 1 Українські Ангели загинули за правду, свободу, незалежність своєї держави, і ціною жертвності показали, що наш український дух є незламним, а народ – нескореним. Ці декілька місяців назавжди переписали сторінки історії України.

*У нашій пам'яті Ви назавжди лишились,
Історія одна, і Ви - її частина.
Ви тільки знайте, браття, ми за Вас молились,
І молимося: за Вами - ненька Україна!*

*Вже не повернеться додому той хлопчина,
Що його вчора тільки мати відпустила,
Поцілувала, тихо мовивши: "Іди, дитино,
За щастя України, бо вона - єдина".*

*Казала мати берегти себе. Але даремно,
Бо хлопець був готовий йти безстрашно,
Аби лише країна, котру так кохав страшенно,
Не стала на коліна, а боролася відважно*

Ведучий 2 Їх назвали *Небесною сотнею* – українців, які загинули в Києві на Майдані, вулицях Грушевського та Інститутській. Гинули за честь, за волю, за право бути Українцем і за свою Батьківщину. Героїчна сотня, зробивши перший крок, журавлиним ключем полинула у вирій вічності, ставши нашими Ангелами-Охоронцями на небі.

*А сотню вже зустріли небеса..
Летіли легко, хоч Майдан ридав..
І з кров'ю перемішана сльоза....
А батько сина ще не відпускав..*

*Й заплакав Бог, побачивши загін--
Спереду--сотник , молодий, вродливий,
І юний хлопчик в касці голубій ,
І вчитель літній--сивий-сивий..*

*І рани їхні вже їм не болять..
Жовто-блакитний стяг поклав їм тіло..*

*Як крила ангела, злітаючи назад,
Небесна сотня в вирій полетіла...*

(автор: Людмила Максимлюк)

Ведучий 3 “Небесна сотня – дійсно герої України. Вони завжди були в меншості, без такої зброї, як у “Беркута”, і без будь-якої підтримки влади. Але вони не здавались. І боролись. Боролись до останнього подиху. Вони боролись за надію. Надію на краще майбутнє, за щастя їх близьких. Кожен свідомий громадянин України має пам’ятати шляхетний вчинок Небесної сотні. Адже вони віддали свої життя за нас, і ми маємо бути гідні цієї величезної страшної жертви. Не зрадьмо їх!

НЕ ЗРАДЖУЙ

*Не зраджуй героїв, не зраджуй країну,
Не зраджуй, бо іншої в тебе нема,
Вставай і борись за свою Батьківщину,
Твоя Батьківщина – це твоє життя.*

*Це твоїх нащадків свобода і воля,
Це прадідів наших священна земля,
Твоя Україна у світі – єдина,
Цінуй те, що має країна твоя.*

*Борись та виборюй святу незалежність,
Борись за майбутнє країни життя,
За рідненьку мову її солов’їну,
За те, що здобула країна твоя.*

*Цінуй кожен день, кожен крок України,
Цінуй, як цінуєш ти власне життя,
Цінуй те, що ти є «Укроп» України,
Цінуй те, що маєш, ніж те, що нема.*

(автор: Олександр Кобиляков)

Пам’ятаймо, що кожного дня сьогодні гинуть молоді, юні, мужні захисники, справжні патріоти, гинуть наші Герої, Герої України. Щодня і щоночі, щохвилини і щосекунди молимося за них. Молимося за Україну!

*Звучить молитва «Україно, молюся за тебе» (автор:
В.О.Забаштанський)*

*Україно, молюся за тебе,
Як за матір гріховно-святу,
За блакить твого вічного неба
І за ниву твою золоту.*

*Україно, молюся за славу,
За твою непокору століть,
За столицю твою златоглаву,
Що по груди в тополях стоїть.*

*Україно, молюся за мову,
За божественну мову твою,
І за вроди твою калинову,
Від якої добрішим стаю.*

*Україно, молюся за пам'ять
Убієнних за волю синів
І за тих, що у душах запалють
Пломінь правди, щоб край заяснів.*

*Україно, лише в милосерді
Час єднання синів настає.
То нічого, що ми не безсмертні,
За безсмертя молюся твоє.*

*Отче наш, у Твоїм часоплині
Все минає - ридай, не ридай.
Прости, Боже, гріхи Україні
І надалі грішити не дай.*

СЛАВА УКРАЇНІ! ГЕРОЯМ СЛАВА!

Список використаних джерел:

1. Небесна сотня: книга-реквієм [меморіальне видання] / упор. Р. Савчак.
– Львів, 2014. – 56 с.

2. Небесна сотня: книга-реквієм / упор. О. Трибушина, І. Соломко – Харків : «Фоліо», 2014. – 205 с.
3. Небесна сотня: антологія майданівських віршів / упорядкув., передмова Л. Воронюк. – Чернівці: «Букрек», 2014. – 400с.
4. Мухарський А. Майдан. Революція духу [Мистецько-культурологічний проект]. – Київ: Наш Формат, 2014. – 304 с.
5. <http://nebesna.pravda.com.ua>
6. <https://www.facebook.com/knygarekviem>
7. <http://nebesnasotnya.com.ua>
8. <http://nebesnasotnya.com>
9. <http://euromaidansos.org>

II. СЦЕНАРІЙ МУЗИЧНО-МИСТЕЦЬКИХ ВИХОВНИХ ЗАХОДІВ

Зарицька А. А.

Кругляченко А. Ю.

СЦЕНАРІЙ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ "AVE MARIA"

Допоки музика звучить,
Несуть нас крила лебедині,
Душа немов у всесвіт лине,
Допоки музика звучить!
Такого сплеску в музиці і слові,
Вогню такого не передаси нічим
Крім музики, сестри любові
Криниці невичерпної краси..
Допоки музика звучить
В твоєму серці як звучала,
Живі, живі твої начала
Співа душа твоя не спить...

Доброго дня! Ми вітаємо всіх, хто зібрався в цьому залі, на це чудове свято вокальної класичної музики. В концерті прозвучать вокальні твори зарубіжних та українських композиторів від початку 18 століття і до наших днів, що стали шедеврами світової класики у виконанні молоді, талановитої співачки, студентки 4-го курсу – Серветник Софії.

Зараз прозвучить арія Орфея з опери Глюка "Орфей та Еврідіка". Це одна зі ста міфологічних опер, написаних композитором. Прем'єра відбулася 240 років назад у Відні. В основі лібрето міф про віддане кохання Орфея, що долає всі труднощі і перепони. щоб бути разом з коханою Еврідікою.

(Звучить арія).

Арієтта Caro mio ben, що в перекладі означає "О милий мій", написана неаполітанським композитором 18 століття - Джордані Джузеппе. Слова цього твору, незважаючи на те, що вони дуже прості, ніколи не стануть банальними, тому що це слова про справжнє кохання. (Звучить арія).

Журлива та схвильована пісня циганки Азучени з опери " Трубадур" Джузеппе Верді. Бажанням помсти та гіркотою втрати пронизана розповідь циганки. (Звучить арія).

Найкращі композитори світу писали ці невеликі твори, але жодного слухача вони не залишали байдужими. Я думаю, що так буде і сьогодні, адже зараз прозвучать дивовижні та неосяжні, чаруючі та натхненні, ніжні та пристрасні - романси.

Муз. Н. Римского-Корсакова, сл. А. Майкова " О чем в тиши ночей"

Муз. О. Даргомыжский "Оделась туманом Гренада".

З далекого краю

Лелеки летіли,

Та в одного лелеченьки

Крилонька зомліли.

Висушила силу

Чужина проклята,

Візьміть мене, лелеченьки,

На свої крилята.

Ніч накрила очі

Мені молодому,

Несіть мене, лелеченьки,

Мертвого додому.

(Грає камерний ансамбль музичної школи №1) .

А зараз Софія Серветник виконає Хабанеру Джоржа Бізе з опери "Кармен". Хабанера – запальний іспанський народний танець. Циганка Кармен співає і танцює, зваблюючи всіх навкруги, а перш за все солдата Хосе, що їй сподобався. Кармен починає словами: "У любви как у пташки крилья" – це попередження: адже її кохання непостійне...

(Звучить Хабанера з вокальним ансамблем студентів).

Аве Марія

В вишині почуй мої благання

Діво, зійди в ці скелі кам'яні

І серця дивнії бажання

Як квіти ніжні на весні

Між диких скель відчути дай

Схились до мене, Діво-мати,

Моїх благань не відкидай

Аве Марія

Адажіо Альбіоні – без оголошення

Жанр мюзикла втав популярним ще на початку минулого століття і не виходить з моди до цього часу. Сюжет Ендрю Ллойда Уебера розповідає про талановиту співачку Крістіну, яка стає музою таємничого потворного генія. Партію Крістини блискуче виконувала дружина Уебера Сара Брайтмен, а в партії Фантома прославилися Майкл Кроуфорд та Пол Стенлі. "Призрак опери" став брендом музичного театру в усьому світі.

(Звучить дует Крістини і Фантома).

"Через красу – до людяності" – наголошував відомий педагог Василь Сухомлинський. Ми сьогодні доторкнулися до краси в музиці і почуттях. І хочеться вірити, що після цієї зустрічі ми станемо добрішими, розкриємо зір душі, відчуємо красу навколишнього світу і людей, які нас оточують. Ми

сподіваємось, що наш концерт залишиться у вашій пам'яті і кожна нова зустріч з класичною музикою стане для вас справжнім світлом, значною та хвилюючою подією.

До нових зустрічей!

Хомярчук А. П.

викладач - методист

Луцького педагогічного коледжу,

куратор групи

ЛІТЕРАТУРНО – МУЗИЧНЕ СВЯТО «ВЕСНЯНИЙ РОЗМАЙ»

Звучить мелодія. Слайди презентації по тексту.

Читець 1. Весна! Весна! Яке це й справді диво!

Тепленький вітер, синь ясних небес!

По всій землі так радісно, красиво,

І прибавляється щодень чудес...

То квітка, то листочок визирає,

То промінець на водах заіскрить...

Барвистий жук і бджілка закружляє...

Все до життя і радості спішить.

Гніздо пташина звити поспішає,

Над квітами метелики летять.

А сонце ніжно землю зігріває,

І роси вранці срібно задзвенять...

Така краса барвиста, неймовірна,

А в чистім небі синь і благодать.

І кожна квітка ніжна і чарівна...

Пташки із півдня все летять, летять...

Весна — пора чарівна, дивовижна —

Здіймаються найвищі почуття.

Вона красива, надзвичайно ніжна,

Пробуджує всю землю до життя.

Пісня про весну.

Читець 2. Не можу я натішитись весною,
Намилуватися безмежною красою.
В убранстві ніжнім кружиться Земля,
В чарівній казці гори, ліс, поля!
Щодень весна новини нам несе,
Заполонилось квітами усе.
Милує гама колірنا наш зір —
Нема нічого кращого, повір,
Як ніжні квіти в ранішній росі,
Як сонце, що встає в усій красі.
І світанкова пісенька з лісів —
Той неповторний, величальний спів,
Що славить сонце, землю, небеса...
Повсюди радість, щастя і краса.
І аромат живильний кличе у ліси
Напитися цілющої роси,
Відкрити серденько для щастя й доброти...
То ж до весни прислухайся і ти.
Наповнись звуками і аромат вдихни,
Прийми привіт чарівної весни.

Танець «Веснянка». Виходить весна.

Весна. Люблю цю землю рідну і чарівну,
Люблю це небо й сонечко святе.
І хмарку в небі білу, ніжну, дивну,

І ліс, і поле, й збіжжя золоте.

Люблю красу, що в кожному листочку

І в кожній квітці, в блискітках роси.

І спів пташок у молодім гайочку...

Захоплююсь й щаслива від краси.

Усе мені приносить насолоду,

Все радує і сили додає.

І тишу люблю, і свободу,

І все, що у житті моєму є.

Душа красою сповнена по вінця,

То ж оспівати хочеться усе.

Життя підносить іноді гостинця

І щастя, й радість для людей несе

В земній красі, що серденько милує,

У формах, звуках, в кольорі бринить.

І надихає, радує, дивує...

То ж хочеться співати і любить.

Читець 1. Виходьте, дівчата, весну-красну прославляти. Будем весну забавляти
і весняночки співати.

Дівчата виконують веснянку.

Читець 4. За уявленнями наших предків весну приносили на крилах птахи. 30 березня, коли святкували Теплого Олексі, наші предки одягались у святкове вбрання, випікали обрядове печиво – воронків, голубів, а діти, співаючи, носили їх по селу, провіщаючи і закликаючи весну.

Читець 2. Колись давно, як святкували гаївки, дівчата варили горщик каші, виносили на вулицю, закопували під вербою і прибивали кілочками.

Закопали горщик каші,
Ще й кілочками прибили,
Щоб на нашу вулицю
Парубки ходили.

Виходять хлопці з солом'яними пташками на гілці.

Хлопець. Завітали ми на свято, весну з вами прославляти,

Птахів з вирію стрічати, жайворонками пригощати.

Відео – кліп свята зустрічі весни, виготовлення печива жайворонків.

Гостей пригощають печивом – жайворонками.

Читець 3. Традиції народу — це велике диво,

Яке струмить з глибин у майбуття.

Їх знаючи, народ іде щасливо

І впевнено у непросте життя.

В традиціях живе душа народу,

Великий зміст закладений у них.

Народ наш любить й береже природу

Та рідну пісню і веселий сміх.

І щире слово, й жарти іскрометні,

Легенду й казку, що в душі пливе.

І пам'ятає подвиги безсмертні,

А добра слава у віках живе.

Традицій у народу є багато,

Бо довго ми живемо на землі.

І нам їх треба добре пам'ятати,

Запам'ятати, поки ми малі.

Й нести з глибин віків у день прийдешній,
Бо без минулого немає майбуття.
Щоб в правді й вірі, в доброті сердечній
Творити нам історію життя.
Щоб й далі рідну землю нам любити,
Поля і гори та вишневий цвіт.
У волі й славі на землі цій жити
І українцями іти у світ.

Читець 1. За добрими традиціями молодь весною збиралась на вулиці і влаштовувала традиційні весняні ігри. Вибирали наймоторнішу дівчину – Ягілочку, прихорошували її вербовими котиками, хрещатим барвінком, водили хороводи.

Виконують хоровод, співають веснянку.

Ягілочка. Дівчаточка - верб'яточка, радьмося,
Та й виходьмо на травицю – граймося.
Та й виходьмо на травицю в добрий час,
Немає таких забав, як у нас.

Хоровод «Весняні ігри». Виносять ляльку з сіна. Обтанцьовують, прикрашаючи квітами, стрічками, вінком.

Весняні забави: конкурси, змагання.

Між конкурсами музичні номери

Народна пісня, дума чи романс
У душу ллється і заповоняє.
Та заворожує, чаклує нас,
І в саме серце раптом проникає.
Сльоза накотиться, не зупинить...

Десь винирне з душі неждано.
Услід за піснею душа летить...
А серце рветься невблаганно.
Так солодко тоді душа щемить,
А музика, мов хвиля, нагортає.
Струна чарівна в серці забринить
І ні для чого місця більш немає...
А хвиля музики несе удаль.
В ній розчинитись хочеться й летіти.
У музиці життя, любов, печаль,
Й душа стає, немов тендітні квіти.
Народна пісня... Не страшний їй час!
У ній звучання рідні й позитивні...
Вона живе у кожному із нас,
Мабуть-таки, на генетичнім рівні.

Фінал

Презентація згідно тексту.

Читець 5. На що не глянь на цій святій землі —
Кругом поезія і музика лунає.
Краса висока душу обіймає.
Вона в траві, у квітці, у гіллі.
Постій тихенько, прикипи душею
До ніжних звуків, світлої краси.
Ти нерозривний з рідною землею
І диво це у серденьку неси

Усе життя, бо це твоя країна,
Вітчизна мила, це твоя Земля!
Найкраща в світі, рідна Україна
До твого серця щиро промовля.

Читець 6. Якщо ми хочемо здорові бути

Й щасливі на землі цій кожна мить.

То мусимо всі істину збагнути:

Нам позитивно в світі треба жить.

Налаштуватись на активну хвилю,

І людям добру усмішку нести.

З любов'ю торувати кожна милу,

Упевнено з добром і миром йти.

І позитив в душі своїй плекати,

Терпимість, гумор мати при собі.

Й не можна лишнє язиком плескати,

Й не треба бути сірим у юрбі.

А жити гарно, весело і світло,

Душа хай щиро сонцем променить,

Щоб ваше серце від любові квітло.

З гармонією в серденьку живіть.

Пісня « Будьте здорові »

Толочко Р.М.

викладач Луцького педагогічного коледжу,
вчитель музики та співів з методикою викладання

Степанюк І.В.

викладач ритміки та хореографія

СЦЕНАРІЙ ВЕЛИКОДНЬОГО СВЯТА У 4 КЛАСІ

Ведуча

Христос Воскрес! Усе радіє,
Сміється сонечко з небес,
Прозора річечка леліє –
Христос Воскрес!
Христос Воскрес!
В траві фіалочки зітхають
І пролісок тремтить увесь,
Розквітла яблунька аж сяє –
Христос Воскрес!
Христос Воскрес!
Дзвенять пташки у полі, в лісі;
І дзвін співає до небес,
Де білі хмарки розплилися –
Христос Воскрес!

1-й учень. В цих словах втілена Вселенська любов, загальнолюдська Радість, Божя сила, правда і глибока віра. В християнському світі, на передодні пасхи, згідно канонічним правилам церкви, припадає великий піст. В цей час ми прагнемо очиститись душевно й тілесно. Всі наші думи і помисли з сумом і жалем спрямовані до Христа, до Його страдницького, тернистого шляху.

З воскресінням Христовим воскресає і оживає природа. Земля звільняється з холодних обіймів зими, сонце піднімається вгору, обдаровує нас материнською ласкою, любов'ю і теплом, наповнює життєдайною енергією.

2-й учень. Тиждень перед Великоднем- особливий . Так,четвер має бути чистим-цього дня християни згадують Тайну вечерю,перед якою Ісус Христос омив ноги апостолам. Ми маємо подбати про своє духовне очищення . А ще приносимо до дому з храму страсну свічку. Наші пращури малювали її вогнем хрест біля кожного кута хати, а потім тримали біля образу. Запалювали цю свічку під час сильної негоди й вірили, що страсний вогонь захистить від нещасть. Раніше до Великого четверга прийнято було все поприбирати і помити,тому хати були вже побілені і помазані, рушники випрані,вікна виблискували на сонці. Також прибирали на цвинтарях та викидали усе зайве , але нині через велику зайнятість люди ще й у четвер працюють. Головне, щоб до кінця дня в оселях вже було чисте. А ще саме у четвер та суботу пекли паски.

3-й учень. У п'ятницю ми згадуємо про смерть Ісуса, про те , як Він приніс себе в жертву заради нашого спасіння. У храмах відбувається обряд винесення плащаниці, що символізує поховання Христа. Це дуже скорботний день для християн. Тому раніше протягом усього року в п'ятницю не можна було пекти хліб. Цього дня суворий піст.

4-й учень. .Субота - час спокою. Саме в суботу відправляють вечірню з літургією Василя Великого, під час якої священники переодягаються з темних риз у світлі на знак воскресіння Христового. Раніше людей хрестили лише кілька разів на рік. Згідно з традицією, хрещення відбувалось на Різдво, Богоявлення, в Лазареву та Велику суботи, і хрестили людей саме під час літургії.

А після обіду вже починають освячувати паски. Це робиться з практичних міркувань, щоб всі парафіяни встигли це зробити. Цього дня ще доробляли все, що не встигли.

1-й учень. Воскресіння Христове - основа християнської віри,тому відзначають його дуже піднесено 3 дні. В неділю з вишуканими гімнами утрені та надзвичайно урочистою літургією, після якої освячується паска , крашанки, ковбаса, сир, масло, хрін, сіль- кожна з цих страв має своє символічне значення.

З понеділка розпочинається Світлий тиждень. Раніше протягом цих 7 днів всі новохрещені ходили в білих одежах. Під час цього тижня піст в середу та п'ятницю скасовується. Понеділок називають "обливаним", бо за звичаєм у цей день, вийшовши з церкви, всі намагались жартома облити одне одного водою - "щоб здоров'я прибувало".

Виконується пісня " Кошик на Великдень"(разом весь клас)

Ведуча

Розмалюю писанку, розмалюю,
Гривастого коника намалюю.
Розмалюю писанку,розмалюю,
Соловейка-любчика намалюю.
Розмалюю писанку,розмалюю,
Різьблену сопілоньку намалюю.
А сопілка буде грати,
Соловейко щебетати,
А гривастий кониченько
Славно танцювати.

На мультимедійній дошці слайди з зображеннями розпису писанок.

Під час демонстрації кожного слайду :

1-й учень. Ще з часів трипільської культури на території України було знайдено глиняні яйця, інкрустовані насінням. Із сивої давнини яйцеві приписували силу забирати від хворого недугу. Таке яйце потім закопували глибоко в землю. Розписані орнаментами яйця мали здатність перетворюватися на обереги. Нового значення набуває червона крашанка з приходом християнства. Вона, як пам'ять про страждання Ісуса, коли, здійснюючи свій хресний шлях, у нього кидали не тільки камінням, але й яйцями, які миттєво забарвлювались святою кров'ю Спасителя. Чи не тому в традиції наших християнських обрядів увійшло посвячення крашанок і писанок, а свячене яйце споживали за столом найпершим. Досі вважається, що шкаралупу з освячених

яєць не можна викидати- їх закопують під деревами, кущами у садку, на городі - на добрий врожай.

Здавна вважалося, що коли виписана сира писанка наприкінці тріскалася в руці, то жовток з білком не можна було випити самому, чи навіть згодувати собаці. Така писанка, забравши від писанкарки якусь недугу, мала бути обов'язково закопана глибоко в землю.

2-й учень. Наші бабусі чітко знали, кому і яку писанку дарувати. Так молодятм дарували писанку-крапанку. Усіяна кольоровими крапочками ,як зернятами вона ставала символом плодovitості молодої пари. Сімейне щастя оберігають писанки, писані "хрестом"-одним з наймогутніших небесних і земних символів. Вертикальна лінія хреста-духовна, активна, чоловіча- знак вогню. Горизонтальна -зелена, пасивна, жіноча-знак води. Коли вони перетинаються, народжується третя сила-сила любові, життя, творення. Таку писанку виписували на сирому яйці, яке потім видували, писанку зберігали як оберіг сім'ї, під образами.

Людині, яка має слабе здоров'я , подаруйте писанку з рибкою на синьому полі. Таку писанку дарують з побажанням швидкого одужання.

Листя дуба на писанці символізує чоловічу силу- її вішають, або кладуть на столик біля ліжка голови сім'ї. Писанки з жовтими сонечками на коричневому тлі дарують дітям, щоб швидко росли, щоб душа була як сонце. Сонце на писанці можуть символізувати і шести, і восьмипроменеві розетки й зірки. Таку писанку підвішують в дитячій кімнаті біля ліжечка.

3-й учень. Старим людям дарують писанки з небесним мостом. Щодо барв, то кожна також має свій зміст. Червоне тло писанки означає радість, кохання, надію на одруження. Жовтий - урожай, прибуток. Блакитний- здоров'я, зелений-зростання духовне, творче. Біло-чорна писанка - повага до пам'яті роду. Чорний колір- символ води, червоний- вогню.

А найголовніше - писанку завжди треба писати з молитвою,чистими намірами, легким серцем. Багато хто пише писанки після сповіді і причастя.

Прадавні знаки- це обереги і заклинання. Тому, як застерігають писанкарі, їх не можна викомбінувати довільно. Алегоричний зміст розпису має точно відповідати його призначенню. Тоді писанка стане оберегом .

Виконується пісня "Великоднє свято"(разом весь клас).

На мультимедійній дошці демонстрація слайдів з зображенням країн: Греція, Фінляндія, Польща, Австралія, Швеція, Німеччина, Америка. Під час демонстрації слайдів зі сцени подаємо інформацію, про святкування Великодня у цих країнах.

Ведуча. Завжди цікаво дізнатись, як люди в інших частинах земної кулі святкують Великдень. Ми навіть можемо запозичити традиції, що сподобались, для свого великоднього свята. А чому б і ні?

У **Греції** Великодню передують Масниця й 40-денний піст, під час якого греки печуть прісний хліб лагана. Страсна п'ятниця- день жалоби. У цей день великим гріхом вважається працювати з молотком і цвяхами. Православні у цей день їдять тільки суп з кунжутом і сочевицю з оцтом. У суботу відбувається найурочистіша великодня служба, під час якої всі запалюють свічки в повній темряві від єдиної палаючої свічі й передають вогонь від однієї свічі до іншої. Рівно опівночі, коли священники вимовляють "ХРИСТОС АНЕСТИ", що означає "ХРИСТОС ВОСКРЕС", свічки змінюються на петарди і феєрверки, і в ці хвилини вся Греція сповнюється радісними криками . Так починається Великдень.

Святковий стіл господарки готують не один день. Так ,у Великий вівторок традиційно печуть солодке фігурне печиво-кулурак'я, а в четвер красять яйця.

Крім фарбованих яєць, символом Великодня є паски, названі чуреки. Після обіду починаються вуличні торжества, пісні і танці.

1-й учень. Фінляндія . Задовго до Великодня фінські діти висаджують у невеликі горщики насіння жита. До Великодня зелені пагінці вже сходять, вносячи у дім відчуття весни й тепла, що наближаються..Крім ніжної зеленої травички будинки прикрашають гілочками верби, берези, живими тюльпанами.

Найстаршою великодньою фінською стравою є мяммі-це солодкий житній пиріг із солодом, підсмажений до темно-коричневого кольору. Мяммі печеться на слабкому вогні в картонних коробках, що нагадують берестяні кошики. Великодній фінський стіл прикрашають традиційна паска із сиру й

вершків, великодній пудинг, фарбовані й шоколадні яйця, блюда з баранини.

2-й учень. Польща. До польських великодніх звичаїв належать обливання водою, зустріч весни, биття в жарт молодими гілочками верби. У давній Польщі існував звичай дорікати в цей день незаміжніх молодих жінок і холостяків у тому, що вони не уклали шлюб у під час карнавалу й залишилися неодруженими. Священнослужителі в костелах кропили святою водою пироги, яйця, хрін, ковбасу, сіль, вогонь і воду. Ще до недавня існував звичай святкування на 5 день після Великодня - "Весняних дідів". У цей день люди відвідували цвинтарі, де влаштовували трапези на могилах близьких, символічно ділячись з ними святковою їжею.

У великодній недільний ранок на гарно вбраному столі з'являються різні ковбасні вироби, макові штруделі, а посередині випечений з борошна агнець-на згадку про воскресіння Ісуса Христа. У Страсну суботу паску несли разом з писанками-фарбованими яйцями, м'ясом і хроном у костел для освячення. Господині змагалися-чия ж паска найкраща, і ретельно зберігали рецепт її приготування. У неділю кожен член родини і свійські тварини отримували шматок паски-усі крім кота.

3-й учень. Австралія. Тут популярні крашанки з шоколаду або цукру. Ще тут крашанки люблять робити у формі кролика. За традицією великоднє меню австралійців складається із смаженої баранини, яловичини, або курчати. На десерт подають традиційну австралійську солодку великодню страву-торт з безе, прикрашений фруктами.

4-й учень. Швеція. У Швеції Великдень не так гучно святкують, як Різдво, але в школах його починають відзначати ще за тиждень до настання. Жителі цієї країни прикрашають свої будинки великодніми квітниками жовтого,

зеленого і білого кольорів. У будинках всюди ставлять жовтих курчат в обрамленні кольорового ошатного пір'я. Крашанки вони роблять з картону, а в середину кожного яйця кладуть по великій цукерці.

1-й учень. Німеччина. Ніхто в Німеччині не повинен працювати ні в п'ятницю, ні в суботу, що передують Великодню. А в суботній вечір у різних населених пунктах цієї країни влаштовують велике багаття. Це дуже популярний захід, і багато людей приходять подивитись на нього - на символ кінця зими й згоряння всіх поганих почуттів. Вранці у Великодню неділю кожна родина проводить час разом за сніданком. Батьки напередодні ховають кошик з солодощами, крашанками, та подарунками. Після сніданку говорять: "Великодній зайчик сховав від вас кошики, ви повинні їх знайти". Діти шукають їх по всьому будинку, і це дуже весело. Після обіду родини йдуть у гості до друзів і родичів.

2-й учень. Америка. У Великодню неділю американські родини обов'язково йдуть до церкви на службу. Служба супроводжується колективним співом на честь цієї події. Традиційний великодній обід складається із шинки з ананасами, картоплі, фруктового салату й овочів. Діти одержують кошики від "великоднього зайчика", у яких лежать крашанки й багато шоколадних цукерок. В Америці дуже популярна великодня гра: катання яєць по похилому газону. Діти змагаються, хто далі й без зупинки зможе прокотити яйце. Найвеселіші змагання відбуваються у Великодню неділю на газоні біля Білого Дому у Вашингтоні. Сотні дітей приходять зі своїми великодніми кошиками, наповненими яскраво розфарбованими яйцями, і катають їх униз по галявині біля президентського палацу.

Ведуча

Великдень святкує вся земля!

З Великоднем!

Христос Воскрес-відлуння йде землею,

До неба й світла линемо душею.

І мимоволі в цей святковий час

Високі ідеали кличуть нас.
Добро творити, іншим помагати,
Традиції народні зберігати,
Уміти слухати, любити і прощати,
Як, врешті ,кожного колись учила мати.
Як той узір на рушнику,як свічка,
Як писанка -наука мами вічна:
Здобутки там, де щирість, доброта
Де людяність- це істина свята.
І хай чудесний настрій в кожен дім
Ввійде із паскою і запанує в нім.
В розмовах дружніх, в пісні хай поллється,
Хай нам і в будні, і в свята ведеться.
Щоб мир у кожному серці панував
Щоб всім Великдень радість дарув.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гнатюк А. Воскресний символ життя / А. Гнатюк // Луцький замок. – 2008. – № 17. – С. 12.
2. Клід І. О. На Великдень сонце грає / Клід І. О. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – С.1-20.
3. Павлик Л. Нарешті Великдень / Павлик Л. // Експрес. –2009. – 16-23 квітня. – С. 3.
4. Толочко Р. М.,ТолочкоМ. А.Методичні рекомендації щодо використання аудіозбірки «Співає хор Центру християнського виховання дітей та молоді м. Луцька» / Р. М. Толочко, М. А. Толочко. –Луцьк.– 2010. – С.8-10.

Богдан З. П.,

викладач народознавства
та фортепіано, куратор групи

Ябковська С. П.,

викладач бандури та постановки голосу,
керівник ансамблю бандуристів

«Струни серця»

УКЛІН ТОБІ, ТАРАСЕ!

Творчий вечір ансамблю бандуристів «Струни серця»

та окремих виконавців колективу

Захід присвячено 200-річчю від дня народження Т.Г. Шевченка

Мета заходу: ознайомити студентів із особливою сторінкою музичної культури - народними піснями на тексти Т. Г. Шевченка та донести інформацію про існування зовсім нового жанрово-тематичного відгалуження — фольклорної Шевченкіани.

Ведуча - З.П. Богдан:

Що за диво та бандуро, що за диво
Грає так, неначе трави золоті,
блискавицею душа її правдива
Вибухає у небесній висоті.

Ой бандуро, стоголоса пісне бурі -
Ви послухайте, послухайте її!
Як співає зачарована бандуро, -
Замовкають у дібровах солов'ї.

І.Гайденко «Дзигаря» - ВИК. ансамбль бандуристів «Струни серця».

Ведуча:

Україна – це земля наших батьків, дідів і прадідів. Це край, де здавна звучить кобзарська пісня та Шевченкове слово!

Минають літа молодії,
Минула доля, а надія
В неволі знову за своє,
Зо мною знову лихо діє
І серцю завдає.
А може, ще добро побачу?
І, може, лихо переплачу?
Води Дніпрової нап'юсь,
На тебе, друже, подивлюсь?
І, може, в тихій твоїй хаті
Я буду знову розмовляти
З Тобою, друже мій. Боюсь!
Боюся сам себе спитати,
Чи се колись подіється?
Чи може, вже з неба...
Подивлюсь на Україну,
Подивлюсь на тебе.

Біографію Т. Г. Шевченка розповідає студентка 4 курсу відділення «Музичне виховання» **Маматова Зінаїда:**

Тарас Григорович Шевченко народився 9 березня 1814 року в кріпацькій сім'ї. Коли йому минав 9 рік, від тяжкої праці й злиднів померла матір Тараса, а на дванадцятому році його життя і батько. Останній перед смертю промовив пророчі слова: «Синові Тарасові спадщини ніякої не оставляю, бо він буде неабиякою людиною...»

Тарас іде у школу дяка Богорського. За дрібні гроші, що перепали йому від читання псалмів і молитов над покійними Тарас купував папір, робив книжечку і вписував у неї пісні – вірші, свої і Григорія Сковороди. Замість навчання малярству, Тарас змушений працювати на панській кухні, а потім козачком у панських покоях поміщика Енгельгардта, який віддає свого кріпака на навчання викладачеві Віденського університету – портретисту Яну Рустему.

У 1831 році разом із паном Тарас покидає рідні місця і прибуває до Петербурга. Тут Шевченко зустрів земляка художника Івана Сошенка, який познайомив його з демократично налаштованими діячами культури - Брюлловим та Жуковським. Побачивши в Шевченка рідкісний талант до літературної і художньої творчості, вони викупили його в 1838 році з кріпацької неволі за 2500 рублів, і в 24 роки він отримує свободу. З 1838 по 1845 рік Шевченко навчався у Петербурзькій Академії мистецтв. Після її закінчення повертається в Україну, де вступає в Кирило-Мефодієвське братство і до арешту і заслання працює в археографічній комісії.

Останні роки життя Тарас Григоровича позначені великими досягненнями в літературі, живопису, графіці. В його роботах простежується прагнення підкреслити гармонійну сутність людини, виявити її моральну і фізичну досконалість. Взимку 1860–61 років стан здоров'я Тараса Григоровича, підірваного засланням, різко погіршився. А 10 березня 1861 року він помер...

Похований Т.Г. Шевченко був на Смоленському цвинтарі в Петербурзі. Та, за Тарасовим заповітом 10 травня того ж року його прах перезахований в Україні на найвищому схилі Чернечої гори над Дніпром у Каневі. Поетові, пророкові, генію планетарного масштабу та співцеві України виповнилося рівно 47 років, з яких 24 він був кріпаком, 10 на засланні, близько 4-х під наглядом поліції.

Ведуча: Т.Г. Шевченко «Доля»

Ти не лукавила зо мною,

Ти другом, братом і сестрою
Сіромі стала. Ти взяла
Мене, маленького, за руку
І в школу хлопця одвела
До п'яного дяка в науку.

— Учися, серденько, колись
З нас будуть люди, — ти сказала.
А я й послухав, і учивсь,
І вивчився. А ти збрехала.

Які з нас люди? Та дарма!
Ми не лукавили з тобою,
Ми просто йшли; у нас нема
Зерна неправди за собою.

Ходімо ж, доленько моя!
Мій друже вбогий, нелукавий!
Ходімо даліше, даліше слава,
А слава — заповідь моя.

Звучить дума у виконанні студентки 4 курсу відділення «Музичне виховання» Крук О. «Ой ти степ, мій степ».

Ведуча: Ми чуємо тебе, Кобзарю, крізь століття,
І голос твій нам душі окриля,
Встає в новій красі, здобувши лихоліття,
Твоя, Тарасе звільнена земля.
У росяні вінки заплетені суцвіття

До ніг тобі, титане, кладемо.

Ми чуємо тебе, Кобзарю, крізь століття,

Тебе своїм сучасником звемо.

У виконанні викладача постановки голосу **Чайки В.А.** звучить романс С.Рахманінова на текст Т.Г.Шевченка «Полюбила я», концертмейстер **Т. Юсупова.**

Тарасу Григоровичу Шевченку присвячується: «Гей, Тарасе» у виконанні викладача бандури та постановки голосу **С.П. Ябковської.**

У виконанні дуету бандуристів - студентів 2 муз. **Гуменюк О. та Нікітчук К.** звучить пісня О. Вільгуцької «**Кобзарева дума**».

Про витоки кобзарського мистецтва розповідає студентка 4 курсу В. Лейбик: Початки кобзарства сягають у глибину віків. Історичні пам'ятки свідчать, що вже у докиєвську епоху у східних слов'ян були кобзоподібні музичні інструменти. Кобзарство, як специфічне музичне явище зумовлене історичними умовами. Принагідно зазначено: кобза і бандура - різновиди одного і того ж струнного інструменту.

Звучить пісня на слова Т.Г. Шевченка «Бандуристе, орле сизий» у виконанні студентки 4 курсу Токарської О.

Про Остапа Вересая розповідає студентка 2 курсу О. Москалюк :

Одним з найвидатніших кобзарів 19 століття був Остап Вересай. Преса захоплено оцінювала виступи сліпого музиканта, генія кобзарського мистецтва: «Це справжній чародій, що захоче, те і з тобою зробить. Звелить плакати – ридатимеш безутішно, звелить сміятися – реготатимеш до болю в животі». Пантелеймон Куліш розповів про Вересая Тарасові Шевченку, який глибоко перейнявся його творчістю і долею, та присвятив Вересаю збірку своїх віршів, назвавши її «Кобзарем». 1860 року послав Вересаєві гроші та свого «Кобзаря» з підписом: «Брату Остапу від Т.Г. Шевченка».

Студентка 2 курсу *Гуменюк Л.*: Уривок із поеми Т.Г. Шевченка «Лебеди».

Студентка 21 муз. *Попковська А.* виконує романс на слова Т.Г.Шевченка «Зоре моя, вечірняя»

***Дацюк О.* студентка 1 муз. Читає уривок із поеми «Лічу в неволі»**

Лічу в неволі дні і ночі
І лік забуваю.
О Господи, як-то тяжко
Тії дні минають.
А літа пливуть меж ними,
Пливуть собі стиха, Забирають за собою
І добро і лихо!
Забирають, не вертають
Ніколи нічого!
І не благай, бо пропаде
Молитва за Богом.
І четвертий рік минає
Тихенько, поволі,
І четверту починаю
Книжечку в неволі
Мережати, — змережаю
Кров'ю та сльозами
Моє горе на чужині,
Бо горе словами
Не розкажеться нікому
Ніколи, ніколи,
Нігде на світі! Нема слов

В далекій неволі!
Немає слов, немає сльоз,
Немає нічого.
Нема навіть кругом тебе
Великого Бога!
Нема на що подивитись,
З ким поговорити.
Жить не хочеться на світі,
А сам мусиш жити.
Мушу, мушу, а для чого?
Щоб не губить душу?
Не варт вона того жалю.
Ось для чого мушу
Жить на світі, волочити
В неволі кайдани!
Може, ще я подивлюся
На мою Україну...

Ведуча: Народні пісні на тексти Т. Г. Шевченка - це особлива сторінка музичної культури. Вона обіймає усі сторони мистецького життя: концертне виконання, фольклорні традиції, побутовий спів, сферу свят та урочистостей, бо відповідає без винятку потребам і смакам простого народу. Одним з кращих зразків пісенно-романсового стилю є **пісня «Летить галка через балку», яку виконує Гуменюк О.**

О. Москалюк, студентка 2 муз. декламує віри «Він був легенда»:

Він був легенда, як притча
І слава витала над ним.
Але ж бо, хоч повен величчя

Для нас він лишився земним.
Бив не годинник і не дзвіниця,
Билося серце. Пора Кобзарю поклониться
Людина живе не хлібом одним,
Людина живе і поклоном земним.
Дзвени бандуронька, дзвени
Грім кобзарєвої струни!

У виконанні студентки 4-муз. Токарської О. звучить «Дума» М. Дремлюги для бандури.

О. Гуменюк уривок із поеми «Сон».

Ведуча: Жоден поет не співається у народі так широко, як Т.Г. Шевченко. І хоча великий Кобзар і не стилізував свої поезії під фольклор, та за кількістю віршів, що стали народними піснями, Шевченку у світовій літературі немає рівних. У збірнику «Пісні великого Кобзаря» вміщено сто пісень на тексти Шевченка, а з варіантами ж їх відомо - кілька сот.

Оксенюк Н. студентка 2муз. читає вірш «Заграла кобза»

У виконанні викладача постановки голосу **Павлюк Н.М.** звучить українська народна пісня на слова Т.Г. Шевченка «Од села до села» у супроводі **ансамблю бандуристів «Струни серця».**

Студентка 4-муз. Лейбик В. декламує уривок із поезії «Лілея»:

«За що мене, як росла я,
Люде не любили?
За що мене, як виросла,
Молодую вбили?
За що вони тепер мене
В палатах вітають,
Царівною називають,

Очей не спускають
З мого цвіту? Дивуються,
Не знають, де діти!
Скажи мені, мій братику,
Королевий Цвіте!»
«Я не знаю, моя сестро».
І Цвіт Королевий
Схилив свою головоньку
Червоно-рожеву
До білого пониклого
Личенька Лілеї.
І заплакала Лілея
Росою-сльозою...
Заплакала і сказала:
«Брате мій, з тобою
Ми давно вже кохаємось,
А я й не сказала,
Як була я людиною,
Як я мордувалась...
...Я не знала, що байстря я,
Що його дитина.
Пан поїхав десь далеко,
А мене покинув.
І прокляли його люде,
Будинок спалили...
А мене, не знаю за що,
Убити не вбили,
Тільки мої довгі коси

Остригли, накрили
Острижену ганчіркою.
Та ще й реготались.
Жиди навіть нечистії
На мене плювали.
Отаке-то, мій братику,
Було мені в світі.
Молодого, короткого
Не дали дожити
Люде віку. Я умерла
Зимою під тином,
А весною процвіла я
Цвітом при долині,
Цвітом білим, як сніг, білим!
Аж гай звеселила...

Ябковська С.П. читає вірш «З тобою, бандуро».

«Над Дніпровою Сагою» - українська народна пісня на слова **Т.Г. Шевченка** у виконанні ансамблю бандуристів «Струни серця».

Ведуча:

Народна пісня – голос невмирущий,
душі людської вічне відкриття.
Вона назавжди, як і хліб насущний
тримає й береже наше життя.
Линь, пісне в світ, злітай в блакить.
Життя – така коротка мить,
у безконечності віків - лунає хай бентежний спів.

Ансамбль бандуристів «У перетику ходила», музика народна, слова **Т.Г.Шевченка**.

Ведуча:

Благослови нас, днино благовісна
У праці, у навчанні, день при дні
Наснаги й сили хай додасть нам пісня,
Що в спадок перейшла нам з давнини.
І про шляхи круті, про міць орлину
Й веселу вдачу, й стежку край воріт.
Про рідний край, про милу Україну
Про нашу душу й невмирущий рід.

Музика і слова О. Смика: «Маленька батьківщина» - виконує ансамбль бандуристів **«Струни серця»**, керівник **Ябковська С.П.**

Ведуча: Дякуємо за увагу! Мирного Вам неба, творчих злетів та Божого благословіння! До нових зустрічей!

Список використаних джерел

1. Грица М.С. Українська народно-поетична творчість. –К., 1983р.
2. Іваницький А. Українська народна музична творчість. – К.: Музична Україна, 1990.
3. Правдюк О.Українські народні пісні, 1991р.
4. Українські народні пісні. – К., 2005.

Горобець Т. В.,
викладач фортепіано
Мазурок І. В.,
викладач фортепіано,
Шкоба В. А.,
викладач диригування

МУЗИЧНІ ЗАНЯТТЯ
В ДОШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ,
ВИДИ МУЗИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Лекція-концерт на допомогу студентам-практикантам
відділення «Музичне виховання»

Показ слайду №1

Ведуча: Розпочинаємо лекцію-концерт. *Музичні заняття* є основною формою навчання в дошкільних навчальних закладах (ДНЗ). Їх побудова ґрунтується на загальних завданнях музичного виховання, викладених у програмі.

Як правило, музичні заняття складаються з **трьох компонентів**:

І. Вступ. *Музично-ритмічні вправи.* Мета — налаштувати дитину на заняття, розвивати навички основних і танцювальних рухів, які будуть використані в танцях, хороводах.

ІІ. Основна частина. *Слухання музики.* Мета — навчити дитину вслухатися в звучання мелодії й акомпанементу, що створюють художньо-музичний образ, і емоційно на нього реагувати.

Підспівування і спів. Мета — розвивати вокальні навички дитини, вчити чисто та без напруги в голосі інтонувати мелодію, а також починати і закінчувати спів разом з вихователем.

Музично-дидактичні ігри, спрямовані на знайомство з дитячими музичними інструментами, розвиток пам'яті і уяви, музично-сенсорних здібностей.

III. Завершальна частина. Гра або танець. Мета — подарувати дитині емоційну насолоду та радість, формувати інтерес до музичних занять.

Існують такі **види музичних занять, як:** типові, тематичні, домінантні, комплексні й інтегровані.

На заняттях використовуються колективні та індивідуальні, наочні та ігрові методи навчання, здійснюється індивідуально-диференційований підхід з урахуванням можливостей і особливостей кожної дитини.

Отже, вибір методичних прийомів при роботі над різними видами музичної діяльності дошкільнят залежить не лише від етапу розучування твору, а й від фізично-психологічних особливостей дітей різних вікових груп.

На занятті необхідно у чіткій послідовності забезпечити взаємодію усіх видів музичної діяльності.

Пріоритетними *завданнями* музичних занять у першій молодшій (від 2 до 3,5 років) та другій молодшій (від 3,5 до 4 років) групах є розвиток уміння вслухатися в музику, запам'ятовувати і емоційно реагувати на неї, пов'язувати рухи з музикою в музично-ритмічних рухах. Музичні заняття проводяться двічі на тиждень, *тривають 15 хвилин*. Дана форма навчання в садках включає такі види музичної діяльності, як: *слухання, спів, музично-ритмічна й ігрова діяльність*.

У середній групі (від 4 до 5 років) діти вже мають достатній музичний досвід, завдяки якому починають активно включатися в різні види музичної діяльності: слухання, спів, музично-ритмічні рухи, гра на дитячих музичних інструментах і творчість. Перед дошкільнятами цієї групи ставлять складніші завдання, які вимагають зосередженості й усвідомленості дій, хоча до якоїсь міри зберігається ігровий і розважальний характер навчання. Дітям надається можливість самостійно шукати виразні засоби передачі художнього образу. *Заняття у середній групі проводяться двічі на тиждень по 20 хвилин*.

Діти старшої групи (від 5 до 6 років) з великим інтересом ставляться до занять. У кожної дитини є свій улюблений вид діяльності, їх інтереси вже мають стійкий характер. Основна увага приділяється формуванню уміння

сприймати та порівнювати різні музичні твори, подальшому розвитку музичних здібностей. Зміст занять ускладнюється: розширюється репертуар і зростають вимоги до якості виконання завдань. *Тривалість заняття складає 25 хвилин.* Виділяються наступні етапи: *слухання музики, виконання (пісні, рухи, гра на дитячих музичних інструментах), творча діяльність.*

Показ слайду № 2

Музично-ритмічні рухи

Ведуча: До музично-ритмічних рухів належать рух дітей під марш, ігри, танці. Під час даного виду музичної діяльності використовуються такі жанри, як марші, вальси, польки.

У молодшій групі педагог звертає увагу дітей на те, що починати рухатися потрібно з початком звучання музики, а закінчувати — з її закінченням; навчає виразно виконувати рухи, відчувати контрастність звучання музики і відповідно до неї змінювати рухи. Після того, як діти засвоять рухи танцю, зміст і дії в грі, їм надається самостійність (дорослий допомагає тільки тим, хто потребує).

У даній групі заняття музично-ритмічними рухами спрямовані на розвиток почуття ритму, музичних здібностей, емоційної реакції на музику. Дитина цього віку вже здатна звертати увагу на узгодженість рухів рук і ніг під час ходьби, бігу, танцю.

Під час розучування музично-ритмічних рухів у першій та другій молодших групах музичний керівник використовує різні методичні прийоми:

1. Виразне виконання музики.
2. Наочний показ окремих танцювальних рухів.
3. Пояснення того, як слід виконувати ритмічну вправу.
4. Показ рухів дітьми або вихователем.
5. Використання образних порівнянь (йдемо, як солдати, стрибаємо, як зайчики, літаємо, як пташки), які допомагають дітям передавати характер руху.

На заняттях і під час святкових заходів не слід використовувати аудіо записи (бажано танцювати під «живу» музику).

До кінця року діти молодших груп вже розрізняють голосне і тихе звучання музики; емоційно реагують на її різнохарактерний виклад (веселий, сумний).

Ведуча: А зараз послухайте «Марш» Юрія Щуровського у виконанні

Показ слайду № 3

Ведуча: Пропонуємо подивитися фрагмент музичного заняття в ДНЗ №25 «Малятко».

Показ кліпу № 1

Ведуча: *Марш* (італ. *marcia*, фр. *marche*, дослівно — ходіння, рух) — музичний жанр, мелодія, що має енергійний, чіткий ритм і такт, призначений для супроводження пересування людей в чіткому, синхронному темпі. Марш, як правило, витриманий в розмірах 2/4, 4/4 і 6/8. Його відрізняють характерні ритмічні малюнки, які походять від барабанного бою і фанфарних сигналів. Для маршу характерні гострі пунктирні ритми, синкопи, контрасти уривчастого і плавного руху. В маршовій мелодиці широко застосовуються рухи по звуках тризвуку («фанфарні» інтонації), яскраві скачки (від V до I ступеня ладу).

Ведуча: А зараз послухайте «Марш» О. Гречанінова у виконанні

Показ слайду № 4

Ведуча: Пропонуємо послухати «Марш» Л. Грубера у виконанні ...

Показ слайду № 5

Ведуча: Діти середньої групи вже можуть проявляти самостійність при виконанні танців, ігор і вправ: починати рухи після вступу, змінювати їх залежно від форми, динаміки (голосно — тихо), регістру (високий — низький); виконувати рухи злагоджено, дотримуючись заданого темпу; передавати ігрові й танцювальні художні образи; рухатися по колу.

На заняттях даної вікової групи активно використовуються ігрові методи і прийоми, які допомагають звернути увагу дитини на характер музики, домогтися виразнішого і емоційнішого виконання. Використання яскравої атрибутики (кульок, квітів, віночків, стрічок, хусточок тощо) сприяє підвищенню якості руху, доповнює емоційний настрій.

Навчаючи музично-ритмічним рухам, слід здійснювати індивідуально-диференційований підхід до дітей. Це дозволяє врахувати можливості кожної дитини, надавати допомогу слабким і соромливим.

Показ слайду № 6

Ведуча: А зараз подивіться «Марш» А. Юрека у виконанні дошкільнят та

Показ кліпу № 2

Ведуча: Навчання ритміці в старшій групі спрямоване на розвиток музичного сприйняття, прагнення рухатися відповідно до характеру музики, форми твору; формування любові до танцювальних і ритмічних рухів (навчання умінню рухатися легко й пластично, отримуючи від цього задоволення).

Заняття традиційно містять вправи для засвоєння: елементів рухів танцю, гімнастики, бігу, кроку, підскоків, ігор, хороводів, танців, танцювальної та ігрової творчості. В процесі розучування вправ слід стежити за поставою, координацією рухів рук і ніг, взаємозв'язком рухів з музикою, пластичністю, чіткістю і легкістю рухів.

При виборі *методичних прийомів* слід орієнтуватися на можливості дітей та особливості кожного твору.

Для активізації творчих проявів в програму включене інсценування пісень, ігор, хороводів, яке вимагає від дитини уміння виразно рухатися, танцювати, зображувати дії героя (зайченяти, котика і т. д.). Участь в інсценуваннях дозволяє дітям легко включатися в образний простір твору і сприяє прояву ними творчості. В цілях його розвитку використовуються творчі завдання, які сприяють продумуванню комбінацій танцювальних рухів (зобразити хитру лисицю, сердитого вовка, страшного ведмедя тощо).

Послухайте «Марш» Н. Левітіна у виконанні

Показ слайду № 7

Показ слайду № 8

Показ слайду № 9

Ведуча: Полька є швидким, живим середньоевропейським танцем, а також жанром танцювальної музики. Цей жанр виник в середині 19 століття в Богемії, і з того часу став популярним народним танцем. Полька — це чеський народний танець. Адже назва танцю походить від слова «кулька», «полька», що по-чеськи означає половинка. Музичний розмір польки — 2/4, тобто половина. Танцюють його на півкроку.

Пропонуємо подивитися фрагмент виконання «Польки» М. Адамова у виконанні дошкільнят і

Показ кліпу № 3

Ведуча: Послухайте «Польку» Л. Саульського у виконанні...

Показ слайду № 10

Ведуча: Послухайте «Польку» Ю. Чічкова у виконанні ...

Показ слайду № 11

Ведуча: А. Гладковський «Маленька танцівниця». Виконує ...

Показ слайду № 13

Ведуча: Вальс виник на рубежі 18 та 19 століть. Його прародичами називають австрійський народний танець *лендлер* і провансальський танець *вольта*. Обидва танці — парні і танцювались під музику в розмірі $\frac{3}{4}$. Вольт, змішавшись з лендлером, отримав новий характер — широкі, ковзаючі і плавні рухи та отримав нову назву — вальс (від німецького слова *walzen'* — крутитись).

Ведуча: Послухайте “Маленький вальс” А. Коломійця у виконанні ...

Сприйняття музики

Показ слайду № 14

Ведуча: Студент-практикант, розвиваючи інтерес до музики дітей 1 молодшої групи, перед кожним виконанням твору повинен:

- розповідати про те, що він виконуватиме, про що розповідається в творі;
- створювати невимушену обстановку під час слухання;
- привчати дітей до того, що кожен музичний твір має назву і характерне звучання.

Ефективність сприйняття музичного твору (пісні, інструментального) та формування інтересу до сприйняття музики і стійкої уваги залежать від:

- якісного виконання музичного твору;
- вмілого застосування наочного матеріалу (іграшок, малюнків, ілюстрацій, репродукцій тощо) та заохочення малят щодо самостійного його підбору ;
- ефективного проведення бесід, що відповідають психолого-фізіологічним можливостям дошкільнят кожної конкретної групи;
- вдалого показу рухів та дій, характерних для жанру та образу обраного твору;
- застосування рядків із поетичних творів;
- використання співставлення різних музичних інструментів;
- якщо це пісня — розкриття змісту словесного тексту.
- вміння поставити посильні і здійснимі завдання перед дітьми.

У першій половині року діти краще сприймають вокальні твори завдяки тому, що в них поєднуються яскрава музична основа художнього образу, художнє слово.

Дуже дієвим є *метод контрастних зіставлень*, який дозволяє використовувати твори з однією назвою, але що створюють різні художні образи; одного жанру і різних жанрів, що поєднують спів і інструментальний супровід.

Особливим видом слухання музики є *оповідання з музичними ілюстраціями*. Методика проведення такого виду слухання припускає, як

правило, роботу зі знайомими творами, але іноді можна включати і нові, але не більш одного-двох.

Студент-практикант спочатку надає словесний опис образу, а потім демонструє музичний твір, обов'язково включаючи завдання на активізацію музичної пам'яті, уяви і музичної творчості. Цей вид слухання музики проводиться як розвага або на початку заняття, коли дитина ще не стомлена і яскраво сприймає те, що відбувається.

Ведуча: Пропонуємо подивитися фрагмент слухання музики на музичному занятті.

Показ кліпу № 4

Ведуча: Дошкільнят 2 молодшої групи слід залучати до порівняння музичних творів спочатку з різко контрастним характером, потім — з менш яскраво вираженим. При цьому необхідно підказувати відповідні епітети для їх характеристики.

Перше прослуховування — це знайомство з твором і його естетичне сприйняття в цілому. Друге і третє — це сприйняття музичного твору з детальнішим обговоренням характеру і змісту, виконання найбільш яскравих фрагментів. На наступних заняттях діти, як правило, вже впізнають твір за вступом і окремими фрагментами.

Діти середньої групи виявляють значно більшу цікавість до інструментальної музики. Вони розрізняють не лише характер твору, а й його жанр (танець, марш, пісня), починають висловлювати своє ставлення до нього.

В цей час слід широко використовувати музично-дидактичні ігри («Буратіно», «Упізнай пісню по ритму», «Подумай і дізнайся»). Методика їх розучування має свою специфіку: спочатку діти слухають твір, звертаючи увагу на виражальні засоби; потім запам'ятовують мелодію, під яку діятимуть; на останньому етапі за допомогою вихователя включаються в гру і потім грають самостійно.

Ведуча: У виконанні ... послушайте п'єску зі слухання музики «Півень танцює» А. Крайнюченко.

Показ слайду № 15

Ведуча: Самуїл Майкапар «Роздум». Виконує ...

Показ слайду № 16

Ведуча: У виконанні ... послушайте дитячу п'єску «Верхи на конячці» О. Гречанінова.

Показ слайду № 17

Ведуча: У старшій групі слухання музики рекомендовано проводити за трьома пізнавальними напрямками:

1. Знайомство із жанрами, характером музики: дітям пропонують слухати твори контрастного характеру, що допомагає їм зрозуміти різноманітність почуттів, виражених у музиці.

2. Знайомство з особливостями твору: дітей учать розуміти, що музика завжди передає і виражає почуття, настрій, переживання людини. Педагог і діти спільно прагнуть розповісти про сенс твору.

3. Знайомство із засобами музичної виразності, основними і супутніми художніми засобами, які допомагають дитині усвідомити й сприйняти твір в цілому.

Цілісне сприйняття твору залишається одним із основних методів роботи: це дає педагогові можливість учити дітей диференційованому сприйняттю музики, тобто показувати, як поступово розвивається музично-художній образ, яким його бачив і відчував композитор в процесі творчості.

Ведуча: С. Майкапар «У садочку». Виконує ...

Показ слайду № 18

Ведуча: «Балетна сценка» Віктора Косенка прозвучить у виконанні ...

Показ слайду № 19

Ведуча: Юрій Шинкаренко «Гра в ковбоїв». Виконує ...

Показ слайду № 20

Підспівування і спів.

Показ слайду № 21

Ведуча: Будучи яскравою і образною формою музичної діяльності, спів сприяє поглибленню уявлень дітей про навколишню дійсність. Це найбільш доступний для дітей вид музичної діяльності, що розвиває уміння сприймати музику, а також музичні здібності в цілому.

Пісні для дітей **першої молодшої групи** мають бути:

- цікавими за змістом;
- простими за побудовою мелодій;
- легкими за текстом;
- з короткими фразами, що повторюються.

Етапи вивчення пісні:

- виразний показ у виконанні студента-практиканта (музичного керівника);
- розучування тексту пісні;
- підспівування усієї пісні до кінця, незважаючи на помилки;
- досягнення дружного співу по фрагментах;
- вивчення мелодії з дітьми без супроводу.

При розучуванні пісні використовуються різні *методичні прийоми*: пояснення, показ, гра, заохочення похвалою тощо.

Ведуча: Пропонуємо подивитися фрагмент розспівування.

Показ кліпу № 5

Ведуча: *Перший етап* розучування пісні включає вступне слово педагога, художній показ, бесіду і повторний показ.

Другий етап — власне розучування. Він починається зі співу разом з педагогом. Спочатку краще заспівати пісню один-два рази від початку до кінця без інструментальної підтримки. Потім починається розучування мелодії по фразах. Темп виконання фраз має забезпечувати нормальне співоцьке дихання.

На *третьому етапі* відбувається робота над виразністю співу, і перед педагогом стоїть завдання активізувати дітей. Для цього використовується спів

усією групою, індивідуально і у підгрупах у супроводі фортепіано або без нього.

Ведуча: Подивимося два фрагменти вивчення пісні «Про бабусю» з малятами садочка № 25.

Показ кліпу № 6

Показ кліпу № 7

У другій молодшій групі дитина вже намагається співати природним голосом, без напруги, правильно передавати мелодію в діапазоні мі — сі.

Етапи вивчення пісні:

— виразний показ пісні;

— уточнення характеру та змісту пісні (вказівки педагога). Вказівки можуть бути образні (звернені до дитячого мислення, емоцій) і прямі (спрямовані на розуміння дітьми вимог педагога);

— розспіви;

— розучування тексту пісні.

Розспіви використовуються з метою вироблення вокальних навичок (умінь чистого інтонування, взяття дихання) та дикційно-артикуляційного розвитку дошкільнят.

Ведуча: Пропонуємо подивитися фрагмент вивчення пісні «Дід Мороз» муз. Аркадія Філіпенка, сл. Тетяни Волгіної у виконанні дошкільнят і

Показ кліпу № 8

Ведуча: У молодшій групі застосовується комплекс *методичних прийомів*, які доповнюють один одного: підкреслено чіткий початок виконання пісні; дотримання ритму співу; виділення важких для вимови слів та інтонаційних зворотів; чітке виконання кінців музичних фраз тощо.

Вивчається пісня сидячи (діти сидять прямо на стільці, притулившись до спинки; не нахиляючи корпус і голову вперед). Стоячи діти співають вже вивчені пісні.

Пропонуємо послухати у виконанні дошкільнят пісню «Осінь», слова і музика Юрія Михайленка (фрагмент).

Показ кліпу № 9

Ведуча: Для того, щоб розвивати дитячий голос, *репертуар* повинен відповідати наступним вимогам: ясність будови ладу мелодії; доступність тексту для певного віку дітей, відповідність мелодії їх голосовим можливостям. При цьому не потрібно квапитися з розширенням діапазону пісенного репертуару.

Ведуча: Слова і музика В. Синяєвої «Золотий килимок». Виконує ...

Показ слайду № 24

Ведуча: Діти *середньої групи* вже можуть співати виразно, брати дихання між фразами, вимовляти слова правильно і ясно; співати злагоджено, починати і закінчувати разом, чисто співати мелодію.

У цьому віці голосовий діапазон дітей сягає сексти (від «до» до «ля» першої октави).

Необхідно розвивати дитячу пісенну творчість за допомогою завдань: «Заспівай власну колискову», «Доспівай пісеньку», «Поклич подругу або друга», «Питання і відповіді» і тому подібне.

Ведуча: Музика А. Філіпенка, слова М. Познаньської «Ялинка». Виконує

Показ слайду № 25

Діти *старшої групи*, які мають музичний слух і голос, вже можуть співати, чисто інтонуючи мелодію. Першоосновою вокального виховання є наслідувальний спів, тому дитині треба показувати хороші зразки співу, продовжувати учити слухати, повторювати почуте; порівнювати свій спів з оригіналом і виправляти недоліки.

Спів студента-практиканта має відповідати високим вимогам з точки зору вокальної техніки, чистоти інтонації, виразності, образності. Кожен вокальний

зразок звучить багаторазово і в різноманітних варіантах, тобто в різній тональності, різних темпах, у виконанні педагога і добре співаючих дітей.

Вокальний зразок може звучати в двох варіантах: з музичною підтримкою (із супроводом або підспівуванням) або без неї. Постійне виконання пісні з супроводом заважає розвитку слуху дітей. Музична підтримка повинна звучати, не заглушаючи співу самої дитини.

Особлива увага приділяється роботі над співоцьким диханням, яке має бути спокійним, безшумним, регулюватися музичними фразами, не розриваючи слова.

З метою вироблення дихання слід використовувати ігрові вправи: понюхай квіточку; зроби видих, ніби гасити свічку; хто довше гуде.

Найбільш природний діапазон для дітей старшого віку сягає квінти («ре» — «сі» першої октави).

Ведуча: У виконанні ... послушайте пісню «Дощик». Обробка Т. Шутенко.

Показ слайду № 26

Ведуча: *Перший етап* розучування пісні включає вступне слово педагога, художній показ, бесіду і повторний показ. Цей етап завершується колективним виконанням пісні.

Другий етап — власне розучування. Він починається із співу разом з педагогом. Спочатку краще заспівати пісню один-два рази від початку до кінця без фортепіанної підтримки. Потім починається розучування мелодії по фразах. Темп виконання фраз має забезпечувати нормальне співоцьке дихання.

При розучуванні добре використовувати наступні прийоми: педагог доручає дітям виконання однієї фрази, а сам співає усю пісню; розподіл окремих фраз між декількома виконавцями.

На *третьому етапі* відбувається робота над виразністю співу, і перед педагогом стоїть завдання активізувати дітей. Для цього використовується спів

усією групою, індивідуально і у підгрупах у супроводі фортепіано або без нього.

Ведуча: Музика Василя Верховинця, слова народні «У дзбаночку молочко». Виконує ...

Показ слайду № 27

Ігрові вправи та музично-дидактичні ігри

Показ слайду № 28

Ведуча: Діти першої молодшої групи, граючись, із задоволенням виконують ролі птахів, тварин, передаючи особливості їх звичок.

Для розширення сюжету гри слід використовувати *музичний супровід*. Дошкільнята, вслуховуючись в музику, в цьому віці при допомозі дорослого здатні передавати особливості її характеру. Перед проведенням гри з метою уточнення її змісту використовується музично-руховий показ дій. Передавати художній образ дітей навчають поступово. Якщо у них щось не виходить, можна відпрацьовувати ці моменти за допомогою спеціальних тематичних вправ.

Новими для дітей є побудова в коло і рух по ньому. Навички, необхідні для цього, будуть сформовані згодом. Поки ж йдеться про те, що дітей починають привчати робити таку побудову.

Показ слайду № 29

Ведуча: Передавати художній образ дітей навчають поступово. Новими для дітей є побудова в коло і рух по ньому.

Представляємо вашій увазі фрагмент розучування рухів гри з дошкільнятами.

Показ кліпу № 10

Ведуча: Подивіться фрагмент проведення гри студенткою-практиканткою Юлією Турич.

Показ кліпу № 11

Показ слайду № 30

Ведуча: У другій молодшій групі ігри ширше, ніж раніше, використовуються з метою розвитку музичного слуху і сенсорних здібностей. Студент-практикант знайомить і розучує гру з дітьми, а потім вихователь досконало вивчає її з дошкільнятами. На останньому етапі діти вже можуть гратися самостійно, проявляючи ініціативу, а дорослий сприяє тому, щоб гра увійшла до їх повсякденного життя.

Представляємо вашій увазі фрагмент виконання таночка дошкільнятами та практиканткою Анастасією Нам'ясенко.

Показ кліпу № 12

Показ слайду № 31

Ведуча: *Музично-дидактичні* ігри сприяють розвитку сенсорних здібностей дітей середньої групи, стимулюють їх на прослуховування твору, пізнавання, порівняння або виокремлення виразних музичних засобів (висота звучання, тембр, динаміка, ритм). В середньому за рік розучується 10—12 ігор, при цьому кожна з них розучується як на заняттях, так і поза ними. Після того, як гра вивчена дошкільнятами, вона переноситься в самостійну музичну діяльність дітей.

Подивіться фрагмент проведення гри студенткою-практиканткою Юлією Турич.

Показ кліпу № 13

Показ слайду № 32

Ведуча: *Дидактична гра* в старшій групі спрямована на розвиток навичок сприймати і відтворювати висоту, силу, тембр і рух музичних звуків. Розучування гри відбувається на заняттях, потім діти грають в неї разом з дорослим або один з одним («Упізнай пісню по вступу», «Скільки нас співало?», «Дзвінкі дзвіночки»).

Представляємо вашій увазі фрагмент виконання гри «Матусини помічники».

Показ кліпу № 14

Показ слайду № 33

Ведуча: Передавати художній образ дітей навчають поступово. Якщо у них щось не виходить, можна відпрацьовувати ці моменти за допомогою спеціальних тематичних вправ.

Представляємо вашій увазі фрагмент виконання гри «Великі ніжки».

Показ кліпу № 15

Ведуча: На останньому етапі вивчення гри діти вже можуть грати самостійно, проявляючи ініціативу, а дорослий сприяє тому, щоб гра увійшла до їх повсякденного життя.

Подивіться фрагмент проведення гри «Кіт та мишка» студенткою-практиканткою Катериною Борисюк.

Показ кліпу № 16

Ведуча: Сьогодні ви мали можливість ознайомитися з роботою над усіма видами музичної діяльності під час проведення музичного заняття в ДНЗ. Але існують й інші методики розвитку музичних здібностей дошкільнят.

Показ кліпу № 17

Ведуча: Дякуємо за увагу. На цьому лекцію-концерт закінчено. До побачення. До нових зустрічей.

ЗНАЙОМСТВО З КЛАСИКАМИ

Лекція - концерт

Мета. Ознайомити студентів з композиторами - класиками та їх творами, показати значення класичної музики у житті людини.

Ведуча 1. Музика, музика, як казка, музика-жива,

І не треба серцю будь-які слова.

В музиці - найвищі ніжні почуття,

В ній любов і туга та саме життя...

Музика , як сонце, гріє нам серця,

їй нема початку, їй нема кінця!

І чого не можеш словом досягти ,

В музиці розкажеш щиру правду ти!

Ведуча 2. "Немає людини, яка б байдуже ставилася до музики, адже саме в ній втілене все вічне, прекрасне, світле. Музика начебто торкається якихось незнаних струн людської душі. Класична музика-це як щось високе , іноді загадкове , іноді незбагненне, але кожна мить таке живе і прекрасне.

Людина за допомогою музики може передати свій стан, настрій, мрії і прагнення. Все життя людини можна «проілюструвати» музичними творами.

Сьогодні ми розповімо Вам про життєвий і творчий шлях відомих композиторів-класиків і проілюструємо їхні твори . Ці твори нескладні за фактурою, і їх використовують на початковому етапі гри на інструменті.

(на екрані демонструються слайди про життєвий та творчий шлях Й.С.Баха)

Ведуча 1. Йоганн Себастьян Бах - німецький композитор, органіст і скрипаль, представник стилю бароко, один із творців світової музичної класики. Бах з самого народження був оточений музикою. Він виховувався в сім'ї професійних музикантів. Оскільки батьки Йоганна рано померли, його вихованням займався старший брат, який служив при церкві органістом. Він і

навчив Йоганна Себастьяна Баха основам музики. Переважно Бах навчався на творах класичної музики, але завжди мріяв дістатися до нот сучасних на той момент композиторів. Ці музичні матеріали зберігалися в шафі у брата, і Йоганн потай переписував ноти для себе. Коли брат відібрав ці ноти у нього, Бах спересердя пообіцяв написати ще кращу музику. І він виконав свою обіцянку. Йоганн Себастьян Бах працював придворним музикантом, доглядачем органу, потім органістом. Саме орган зробив його дуже відомим на Батьківщині. За цей час його всі пізнали як віртуозного органіста. Але він писав музику для різних інструментів. Творчий спадок Баха можна розділити на три частини: Перша, вокально-драматична, зв'язана головним чином з Лейпцигом. Ним створено біля 300 духовних кантат і 30 світських. Друга - органна (веймарський період). Тут Бах створив хоральну прелюдію - вершину трьохсотлітнього шляху розвитку органної музичної літератури. В жанрах прелюдії, фуги, фантазії, токати Бах виступив як спадкоємець німецької органної школи. З другого боку, він оновив традиції. Третя частина - інструментальна (Кетен). В напрямку музики для клавіру він першим створив концертні твори (на кшталт скрипкових), утвердив самостійне значення клавіра і відкрив в цій сфері нові шляхи. Бахом створено перші концерти для одного і кількох клавірів, концерти для скрипки в супроводі оркестру, сонати для скрипки і сонати для віолончелі, твори для флейти, віолончелі, гамби, лютні та інших. Всього він створив близько 1000 геніальних музичних творів. Останній із них — «Ось я постаю перед троні Твоїм». Останні роки життя композитора були затьмарені серйозною хворобою очей. Після невдалої операції Бах осліп. Але і після цього він продовжував складати музику, диктуючи свої твори для запису. 28 липня 1750 року Йоганн Себастьян Бах несподівано прозрів, але в цей же день у нього стався серцевий напад, в результаті якого він і помер.

Звучить твір Й.С.Баха «Менует»

Ведуча 2. Вольфганг Амадей Моцарт - австрійський композитор, представник віденського класицизму, який вважається одним із найгеніальніших музикантів в історії людства. Творчий доробок Моцарта

становить понад 600 творів. Знаходячись під великим впливом Гайдна, музика Моцарта стала вершиною класичної епохи за чистотою мелодії та форми.

(на екрані демонструються слайди про життєвий та творчий шлях В.А.Моцарта)

Моцарт народився у Зальцбурзі (нині Австрія). Батько Моцарта був композитором, а також одним з провідних музичних педагогів Європи. Моцарт отримав інтенсивне музичне навчання від батька, включно з інструкціями гри на фортепіано і скрипці.

Моцарт, як відомо, був вундеркіндом: у чотири роки малюк написав свій перший концерт, причому такий складний, що навряд чи хто-небудь з європейських віртуозів міг би його виконати. Коли люблячий батько забрав у малюка незакінчений нотний запис, він здивовано вигукнув:

1. Але цей концерт такий важкий, що його ніхто не зможе зіграти!

2. Які дурниці, тато! - заперечив Моцарт, - його може зіграти навіть дитина. Наприклад, я.

У сім років Вольфганг написав свою першу симфонію, у дванадцять років - першу оперу «Бастьєн і Бастьєна». Він став академіком Болонської академії в чотирнадцять років ...

Більшість свого життя Моцарт подорожував. Відвідав багато країн, знайомився з багатьма видатними людьми. У 1791 був написаний Реквієм

3. останній твір Вольфганга Моцарта. Найбільш відомий серед його творів. Через те, що це був твір на замовлення, Реквієм був доповнений та завершений його учнями .

(звучать музичні твори Моцарта «Алегро» та «Арія») **Ведуча 1.** Людвіг Ван Бетховен — німецький композитор, який є одним із трьох представників класичної віденської композиторської школи.

(на екрані демонструються слайди про життєвий та творчий шлях Л.Бетховена)

Людвіг Ван Бетховен народився у сім'ї придворних музикантів у м. Бонн. Батько, будучи обдарованою людиною, дуже невміло, розвивав музичні здібності хлопчика. Він жадав для свого сина слави клавіриста-вундеркінда, але після перших концертів, які не виправдали його сподівань, дещо заспокоївся. Коли великий композитор втратив слух, то з життєрадісного і товариського він перетворився на похмурого і віддаленого від людей. Від самогубства його врятувала тільки музика, його творіння. Він відчував, що ще не все зробив, для чого був покликаний. Саме в цей період почався перехід до нового Бетховенського стилю. Тоді він признається, що не задоволений своїми попередніми творами і хоче стати на новий шлях написання. У своїх творах Бетховен виявляє небувалу силу драматизму, емоційну глибину, потяг до великих масштабів нового трактування форми. До найвидатніших музичних творів Бетховена належать шість симфоній: «Героїчна» (1803—4), Четверта, П'ята, «Пасторальна», Сьома, Восьма (1812); опера «Фіделіо», увертюри «Коріолан» (1807), «Леонора», музика до «Егмонта» (1810), Скрипковий концерт (1806), Четвертий та П'ятий фортепіанні концерти (1805—6 та 1809—10 відповідно), фортепіанні сонати «Апасіоната» (1805) і «Аврора», п'ять геніальних квартетів, «32 варіації для фортепіано», «Фантазія для фортепіано, хору та оркестру», Шосте фортепіанне тріо, До-мажорна меса (1807), пісні на тексти Гете.

А зараз до вашої уваги твори Бетховена «До Елізи», «Екосез», «Контрданс»

(Звучать твори)

Ведуча 2. Карл Марія фон Вебер - німецький композитор, диригент і піаніст. Основоположник німецької романтичної опери.

(на екрані демонструються слайди про життєвий та творчий шлях Карл Марії фон Вебер)

Народився в родині музиканта й театрального антрепренера. Дитинство і юність пройшли в мандрівках по містах Німеччини разом з невеликою театальною трупой батька. Вебер не одержав ні загальної, ні музичної

систематичної освіти. Уроки музики, які Вебер брав у Г. Фоглера, М. Гайдна й ін., сприяли розвитку його виконавського й творчого таланту.

В 17 років Вебер концертував як піаніст, був автором трьох опер ("Сила любові й провина", "Німа лісова дівчина", "Петер Шмоль і його сусіди").

У 1821 р. К.М.Вебер написав свою найвідомішу оперу «Чарівний стрілець». Вона вважається першою національною романтичною німецькою оперою. Жанр опери — романтичний зінгшпіль. З величезним успіхом вона була поставлена в Берліні.

Вебер є першим німецьким композитором, який глибоко розумів склад національної музики і підняв національний німецький фольклор до високої художньої досконалості.

(Виконується «Вальс» із опери « Чарівний стрілець»)

Ведуча 1. Карл Черні - австрійський піаніст та композитор чеського походження. Помер і народився в Відні, і вважався одним з кращих викладачів гри на фортепіано в цьому місті. Серед його учнів були Леопольд де Мейерта Ференц Ліст.

(на екрані демонструються слайди про життєвий та творчий шлях К. Черні)

Почав навчатися музики у віці 5 років під керівництвом батька, відомого педагога і високоосвіченого музиканта. Карлу ще не виповнилося 9 років, коли він почав публічні виступи. У 1800 Бетховен, почувши гру хлопчика, запропонував давати йому уроки; заняття тривали з перервами більше 10 років. У цей період Черні займався також у І.Н.Гуммеля і М.Клементи.

Бетховен довірив Черні перше виконання у Відні свого Третього фортепіанного концерту. Незважаючи на таке надихаюче визнання його піаністичного таланту, Черні незабаром припинив концертні виступи і після 1815 цілком присвятив себе педагогіці і композиції.

Найцінніше в його композиторському доробку - педагогічні твори, а саме підручник з композиції. Черні писав майже у всіх музичних жанрах: він - автор мес, реквіємів, симфоній, концертів, камерних творів, романсів і безлічі

концертних фортепіанних п'єс.

Але основною найбільш затребуваною частиною репертуару Черні є велика кількість дидактичних фортепіанних етюдів : «Щоденні вправи» , «Велика фортепіанна школа», «Школа беглості», «Мистецтво побіжності пальців».

(звучить «Етюд»)

Ведуча 2. Франц Петер Шуберт -австрійський композитор, один із основоположників романтизму у музиці. Автор понад тисячі музичних творів, серед яких понад 600 пісень, 9 симфоній, великої кількості творів камерної та літургійної музики.

(на екрані демонструються слайди про життєвий та творчий шлях Ф.Шуберта)

Франц Шуберт народився у сім'ї шкільного вчителя. Його першими музичними наставниками були: батько, старший брат та регент приходської церкви. У 1808 році Шуберт був прийнятим «півчим хлопчиком» у придворну капелу.

У 16 років Шуберт поступив у вчительську семінарію і через рік почав викладати у школі, де служив його батько. У вільний від роботи час він написав свою першу мему і поклав на музику вірш Гете «Гретхен за прядкою» - це був перший шедевр Шуберта.

У 1815 році він написав дві симфонії, 2 меси, 4 оперети, кілька струнних квартетів і близько 150 пісень. Серед них - «Блукач» і знаменитий «Лісовий цар», які отримали загальне визнання.

В Австрії Шуберт створив широко відомий фортепіанний квінтет «Форель» (ля мажор).

Восени 1822 року Шуберт розпочав роботу над твором, який понад усі інші твори того періоду продемонстрував зрілість його бачення музики - «Незавершеною симфонією» (сі-бемоль мажор).

Найважливіше місце у творчості Шуберта зайняла пісня для голосу і фортепіано. У цьому жанрі Шубертові вдалося досягти втілення глибокого

змісту за рахунок тіснішого поєднання слова і музики, адже вона тісно пов'язана з народним мистецтвом Австрії, з побутом Відня.

Шуберт став першим з видатних представників музичного романтизму. У своїх творах він прагнув відтворити відсутній у житті світлий ідеал, відображав тугу за ним.

(Виконується твір Шуберта «Форель») **Ведуча 1.** Карл Рейнеке - німецький композитор, диригент і піаніст. Народився у м. Альтона, (нині - частина Гамбурга). З шести років він займався музикою зі своїм батьком.

(демонструються слайди про життєвий та творчий шлях К. Рейнеке)

Його музичними кумирами були Клара Вік і Ференц Ліст, проте, в силу боязкості характеру Рейнеке не надто підходила роль піаніста-віртуоза, що гастролює з 20 років Рейнеке навчався в Лейпцигській консерваторії по класу фортепіано і композиції. Фелікс Мендельсон, який був у той час капельмейстером Гевандхауза, організовував для нього виступу на публіці, де Рейнеке познайомився із Робертом Шуманом. Твори обох видатних композиторів надали згодом сильний вплив і на його власні твори.

Після закінчення консерваторії працював придворним піаністом в Данії, диригентом і композитором в Бремені. За протекцією Ф. Ліста він отримав запрошення поїхати в Париж від Г. Берліоза, де виступав як піаніст.

З 1851 по 1854 рр. Рейнеке викладав фортепіано в Кельнській консерваторії. Він часто спілкувався з Р. Шуманом, який жив в прилеглому Дюссельдорфі, а також познайомився з юним Й. Брамсом.

Через 5 років Рейнеке став музичним директором в Бреслау, і очолив Лейпцизький оркестр Гевандхауз, яким він керував надалі протягом 35 років.

Одночасно він викладав фортепіано і композицію в Лейпцизькій консерваторії, де і став професором).

Найбільш відомі твори Рейнеке: Симфонії; Концерт для арфи; Твори для флейти Соната Ундіна; Балада для флейти і ф; Концерт для флейти з оркестром D-Dur; 4 концерти для фортепіано з оркестром; Концерт для скрипки .

Рейнеке був автором ряду книг, присвячених інтерпретації концертів Моцарта, сонат Бетховена та ін. Він був видатним педагогом, що виховав ціле покоління відомих композиторів.

(Звучить «Сонатіна») **Ведуча 2.** Михайло Іванович Глінка (20 травня (1 червня) 1804 — 3 (15) лютого 1857, Берлін) — російський композитор, засновник російської композиторської школи.

(на екрані демонструються слайди про життєвий та творчий шлях М.Глінки) Народився у селі Новоспаське Смоленської губернії. Його прадід був польським шляхтичем з роду Глінків гербу Тржаска (пол. Trzaska) — Вікторин Владислав Глінка. Після втрати Польщею Смоленська в 1654 році В. В. Глінка прийняв російське підданство і перейшов у православ'я. Царська влада зберегла за ним володіння на Смоленщині та шляхетські привілеї, в тому числі і герб. Дитинство композитора проходило в маєтку батька, відставного капітана Івана Миколайовича Глінки. У 1817 році батьки привозять Михайла до Санкт-Петербургу і поміщають у Шляхетний пансіон при Головному педагогічному інституті (у 1819 році перейменовано у Шляхетний пансіон при Санкт-Петербурзькому університеті), де його гувернером був поет, майбутній декабрист В. К. Кюхельбекер. У Петербурзі Глінка бере уроки у провідних музикантів, у тому числі в ірландського піаніста і композитора Джона Філда. У пансіоні Глінка знайомиться з О. С. Пушкіним, який приходив туди до свого молодшого брата Льва, що був однокласником Глінки.

У 1830 подорожував до Італії, познайомився з багатьма музикантами, у тому числі з Белліні і Доніцетті. У 1833—1834 жив у Берліні, де займався гармонією і контрапунктом із З. Деном. Після повернення в Росію, Глінка взявся до роботи над першою своєю оперою «Життя за царя» (прем'єра в Петербурзі, 27 листопада 1836). Був призначений капельмейстером Придворної співочої капели (на цій посаді залишався близько двох років).

1836 року відбулася прем'єра першої опери Глінки — «Життя за царя». Прем'єра другої опери, «Руслан і Людмила» за поемою Пушкіна, відбулася в

1842 не дуже вдало, хоча згодом саме ця опера була визнана найбільшим досягненням композитора.

Михайло Глінка неодноразово бував у Чернігові та Ічні, Ніжині, Григорівні, Монастирищах. А в Качанівці у маєтку Тарновських у 1838 році працював над оперою «Руслан і Людмила», уривки з якої вперше виконав хор мецената Григорія Тарновського. Його іменем названа вулиця у Чернігові та альтанка у Качанівці.

На сороковому році життя Глінка відправився в тривалу подорож Іспанією та Францією. Перебуваючи у Мадриді й Севільї, записав кілька народних мелодій, які пізніше використав у своїх творах (симфонічні увертюри «Ніч у Мадриді» і «Арагонська хота»); в Парижі познайомився і зблизився з Берліозом. Потім Глінка повернувся на якийсь час у Росію; останні роки його життя пройшли в невинних мандрівках. Крім двох опер, Глінка склав багато романсів, ряд п'єс для фортепіано і для оркестру (у тому числі Камаринську і Вальс-фантазію), кілька камерно-інструментальних ансамблів. Помер Глінка в Берліні 3 (15) лютого 1857.

(Звучить «Жайворонок»)

Ведуча 1. Музика є невід'ємною частиною нашого життя. Музика супроводжує людину з самого його народження. У наш час вона стала ще більш доступною, ми можемо її слухати, коли захочемо, і де захочемо. Причому, яку музику слухати ми також обираємо самі, можемо віддати перевагу ліричній або класичній музиці, а можемо слухати веселу і швидку, ритмічну. **Ведуча 2.** На думку багатьох вчених саме музика має великий вплив на людину і її організм в цілому. Музиці властиво породжувати в нас почуття та емоції. Отож необхідно змалку привчати дітей до роботи розуму і душі, збагачувати їхній досвід спілкування з музичними творами.

ЛІТЕРАТУРА

- Музична енциклопедія
- <http://www.musarticles.ru>
- Вольфганг Амадей Моцарт // Країна знань. - 2006. - №2.

ІІІ. СЦЕНАРІЙ МАСОВИХ ВИХОВНИХ ЗАХОДІВ

Корінчук Н.Ю.,

голова циклової комісії викладачів

фізико-математичних дисциплін

Герасимчук В.В.,

голова предметної

комісії викладачів фортепіано

СЦЕНАРІЙ СВЯТКОВОГО ВЕЧОРА

З НАГОДИ ДНЯ ПРАЦІВНИКІВ ОСВІТИ

Музика, демонстрація святкових слайдів.

Святково прикрашений зал. Над сценою лозунг: «Зі святом, шановні освітяни!», під звуки мелодії виходить читець, у святковому українському вбранні.

1.Музика (Волинь моя)

Читець 1

Моя Волинь у вербах і калині,
В осіннім дивограї кольорів,
І в залі цім уся краса Волині –
Найкращі з-поміж кращих вчителів!
Чий злет душі, талант, любов натхнення
В моєму краї, мов квітучий сад!
А творчий пошук, праця їх щоденна
В саду цім, як троянди й виноград.
Вони перлини мудрості коштовні
І творчий пошук у народ несуть.
Свій цвіт душі і серце на долоні
Жертовно й щиро дітям віддають.
Звик жовтень дарувать осінні квіти,
Це щедрий дар, бо вже не літній час,
Зі святом Вас, працівники освіти,
Вітаєм від усього серця Вас!

2.Музика (Фанфари)

Ведучий. Згідно з Указом Президента України від 11 вересня 1994 року щорічно в першу неділю жовтня відзначається день працівників освіти. Сьогодні в незалежній Україні майже 860 тисяч педагогів, вихователів, майстрів виробничого навчання, науково-педагогічних працівників і управлінців. Вони навчають і виховують понад мільйон дошкільнят, навчають більше п'яти мільйонів школярів, викладають майбутню спеціальність майже трьом мільйонам студентів України.

Ведуча. Слова щирої вдячності та святкові вітання Вам – люблячим і терпеливим, добрим і справедливим, закоханим у свою справу викладачам і вихователям, лаборантам і бібліотекарям, працівникам господарської служби і бухгалтерії, всім, хто сьогодні причетний до благородної справи – розбудови Української освіти.

3. Слайд-шоу про працівників коледжу.

Ведучий. Свято працівників освіти в нашому коледжі незвичайне. В цей день освітянська доля об'єднує тих, хто навчав попередні покоління мудрості, любові до своєї справи, тих, хто сьогодні самовіддано працює на викладацькій ниві, і, тих, хто незабаром поповнить велику освітянську родину.

Ведуча. Тож нехай Вам, дорогі наші наставники, привітно усміхаються студенти, поважають їхні батьки, назавжди залишайтесь у юних серцях мудрими, добрими порадиниками.

Ведучий. Хай успіхи і перемоги окрилюють Вас на нові звершення і здобутки, а досягнуте стверджує віру у добро і любов. Хай родинне тепло і затишок оберігають Вас, а щирі діяння несуть у світ лише мир і злагоду.

Ведуча. Із вітальним словом до нас звертається талановитий педагог, заслужений працівник освіти України, кандидат педагогічних наук, який все своє життя присвятив волинській освіті – директор Луцького педагогічного коледжу **Петро Микитович Бойчук** (слова директора, квіти директору).

Пісня: «Учителько моя»

Виходять ведучі. (За спиною ведучих студенти виходять з квітами)

Ведуча

Вклоніться, люди, вчителю своєму
Володареві слова і пера,
Крізь біль і радість, роздуми і втому
Любов його безсмертна проросла.

Ведучий

Любов учителя не знає кінця ні краю
Не рветься ні на мить гаряча нить,
Любов учителя ніколи не вмирає,
Вона у серці учня пломенить.

Ведуча

І в день такий урочистий, святковий
Дозвольте Вашу працю вшанувати,
І квіти всі принесені сьогодні,
Від всього серця вам подарувати.

4. Музика для вручення квітів.

(Під звуки мелодії студенти вручають квіти)

5. Музика (Полонез Огінського).

Ведучий. Кожну першу неділю жовтня скрипка грає свій полонез для нас, освітян. Уже вкотре ми відчуваємо хвилювання і радість, від того, що не зрадили своїм мріям і пов'язали життя з Луцьким педагогічним коледжем. Та по-особливому ця скрипка звучить для тих, хто приходить у наш заклад в гості. Це вони, викладачі викладачів, хто роками по-батьківськи ростили майбутніх вчителів, примножували славу училища, а згодом і коледжу, по краплинці роздавали свій талант та ділились професійною майстерністю. Це вони - «золотий фонд» Луцького педагогічного коледжу.

Ведуча. І хоч літа на зиму повернули, але ви, шановні ветерани, і сьогодні молоді душою, красиві, енергійні, Вас пам'ятаємо, любимо, наслідуємо.

Шановні наші наставники, дуже просимо, підніміться зі своїх місць, щоб ми ще раз привітали Вас, обдарувавши щирими усмішками та оплесками.

Вам у дарунок щира пісня.

Пісня: «Спасибі вчителю».

6. Музика (Квітковий вальс)

Ліричний блок

Ведучий . Дорогі освітяни! Ми щиро вдячні вам за натхненну працю, за вміння долати життєві труднощі, за невичерпне терпіння на освітянській ниві.

Ведуча: Так хочеться подарувати вам у цей святковий день:

Долі світлої.

Ведучий : Миру земного.

Ведуча: Ангела – спасителя.

Ведучий: Мрії блакитної.

Ведуча: Надії на краще.

Ведуча: Любові неземної.

Ведучий: Краси золотої.

Ведуча : Та багато побажань і сердечних вітань.

6. Музика (Вальс квітів).

(Виходять дівчата)

1. Доля

Ваша вчительська доля – мудрістю вкрита

Дзвенить вона сміхом дитячих сердець.

Вчительська доля – дощем раннім вмига,

Вона для нас буде вічним взірцем.

Вклонімося низько учительській долі

І шану святу крізь віки пронесем

Серця подаруєм в дитячих долонях

І щирю любов принесем.

2. Мрія

Змахну рукавом – намалюю я мрію,

Хай кожен до неї спішить, як уміє.

Ось мрія типова, звичайна для вас:

Щоб коледж красивий, просторий щоб клас,

Студентів багато вступило до нас.

І все щоб блищало у закладі цьому,

А ще телевізор, комп'ютер у клас,

Новітні програми – це теж все для вас.

Бажаю вам всім не втрачати мене,

І мрія крилата вже вас не мине.

3. Надія

Квітуха надія хай завжди буде поряд,

Ніколи не зрадить ні вас, а ні коледж.

Лишайтеся з надією в серці завжди.

Творіть і плекайте, любіть від душі.

4. Любов

Що **перша заповідь** учителя – любити!

Це, перш за все, життя,

Бо в ньому жити:

Посіяти, плекати і радіти;

І знати, що добро зросте.

Що вклав ти частку серця в це творіння,

І мудрість, й душу – тільки май терпіння.

І **друга заповідь** учителя – любити!

З натхненням діяти, творити,

І підійматись до зірок.

А кожним кроком буде хай урок !

Ще й **третя заповідь** учителя – любити!

З своєю совістю дружити,

Щоб час пройшов,

Й лови себе на слові:

Дорога вчителя вся виткана з любові!

(Дівчата спускаються у зал і вручають квіти.)

Ведучий. Нехай захвилюються Ваші серця, шановні освітяни, від задушевної пісні, щирого слова, запальної мелодії. Цей святковий концерт для Вас.

Святковий концерт

Ведуча

Благослови нас, днино благовісна,

У праці, у навчанні, день при дні!

Наснаги й сили хай додасть нам пісня,

Що в спадок перейшла нам з давнини:

Ведучий

І про шляхи круті, про міць орлину,

Й веселу вдачу, й стежку край воріт,

Про рідний край, про милу Україну,

Про нашу душу й невмирущий рід.

«Вольная воля». Музика А.Святогорова, слова В.Близнюка..

Виконує жіночий вокальний дует у складі студенток III курсу відділення «Музичне виховання» Яни Юрчук і Марини Забродоцької.

Ведуча

Заграли скрипки щиро і бентежно,

Мелодія народна лине ввись.

Смички торкають струни обережно,

До серця дивні звуки полились.

Ноктюрн на тему української народної пісні «Вечір надворі».

Музика Л. Жульєвої. Виконує ансамбль скрипалів.

Ведуча

Осінь! Осінь! Усіх заворожує -

Як же золото їй до лиця!

І щоденно багрянці примножує,

Зачаровує наші серця.

Відкриває серця для кохання,

І до щастя шляхи непрості.

В таємниче вечірнє смеркання

Кличе, кличе під клени густі.

«Je suis malade». Музика Аліс Дони, слова Сержа Лама. Виконує студентка IV курсу відділення «Музичне виховання» Олена Мельничук.

Ведуча

У ритмі вальсу все кружляє,

У ритмі вальсу плине час.

І ніби світ весь зупинився,

І ніби все завмерло враз.

«Вальс кохання» (п'єса для баяна). Музика Р. Бажиліна. Виконує Михайло Дудай .

Ведучий

Любов у нас до Батьківщини

Іде із серця глибини.

Ми - патріоти України,

Її ми дочки і сини.

«Я люблю мою країну - Україну». Музика і слова невідомих авторів. (З репертуару Гайтани). Виконує студентка II курсу відділення «Музичне виховання» Катерина Оніщук.

Ведучий

Музико моя, ти зійшла з небес,
Ніжний відзвук твій у мені воскрес.
Музико моя, мій солодкий біль,
Я на все життя присягнув тобі.

*«Буриштинове мережево» (п'єса для флейти Пана під фонограму).
Музика Д.Дьорінга. Виконує студент I курсу відділення «Музичне виховання» Віталій Слісарчук .*

Ведучий

Коли в серцях зароджується іскра,
Що приведе до мрійної розмови,
Тоді найкраще порятує пісня -
Єднання пристрасті і чарівного слова.

*«Мовчить зоря». Музика М.Стефанишина, слова Й.Струцюка
Виконує вокально-інструментальний ансамбль викладачів. Солісти:
Валерій Павлічук, Вікторія Чайка.*

Ведуча

Линь, пісне, в світ! Зринай в блакить!
Життя - така прекрасна мить.
У безконечності віків
Лунає хай бентежний спів.

*«Лунай, наша пісне». Музика і слова А.Горбатюка. Виконує
жіночий вокальний квартет «Імпульс».*

Ведучий

Птахи співають у гаях,

Дзвенить у полі колос -
То пісня сонячна твоя,
Твій, Україно, голос.

*«Україна - це ми!». Музика Н.Петраша, слова Ю.Рибчинського.
Виконує студентка IV курсу відділення «Музичне виховання»
Оксана Калькова.*

Виходить мішаний хор. Виходять читці.

Читець 1

В молитві я звертаюся до Бога,
За Україну я Його прошу.
Пошли народів, Небесний Отче, долі,
Надії й віри, відверни біду.

Читець 2

Ти збережи нам, Боже, Україну,
Вона одна, а ми – її сини,
Не дай їй упасти на коліна,
Не допусти руїни Ти її.

Читець 3

Наш рідний край у світі наймиліший,
Країна наша краща на Землі.
Не дай їй розбитись, розчинитись
Між ворогами! Захисти її!

Читець 4

Я до небес звертаюсь у молитві,
За Батьківщину молюсь до Творця.
Дай, Боже, Україні відродитись,
Нехай живе свята моя земля.

Читець 5

Не випускайте з вуст молитви

Без болі в серці за других.

Молитва – це духовна битва

Для молодих і для старих.

Читець 6

Нехай у вас із серця лине

Свята, Божественна любов,

Нехай Господь вас не покине

І буде з Вами знов, і знов.

«Тиха молитва». Музика М.Шуха. Виконує мішаний хор «Музичні гобелени».

Виходять ведучі.

Ведучий. В ім'я правди життя і всього сущого, непідкупного, нездоланного і вічного нехай живе Українська освіта!

Ведуча. Нехай плекає знання, віру щедрість і милосердя у дитячих душах кожен, хто присвятив себе благородній учительській справі!

Ведучий. Нехай процвітає Луцький педагогічний коледж як скарбниця здобутків і творчих надбань, як храм науки та осередок просвітництва! На многіє і благіє літа! *Хор співає «Многіє літа».*

Денисова С.П.

Кузьмич О.В.

Ніколаєва І.А.

Панасюк І.Л.

Викладачі кафедри іноземних мов

ДЕНЬ СТУДЕНТА

До святкування дня студента залишається.....(на екрані з'являється відлік 5,4,3,2,1)

Пісня

До мікрофона підходить Олег Анатолійович з привітальним словом.

Хор стоїть на сцені (оплески)

Фанфари. Виходять ведучі.

В 1. Ми раді вітати всіх у цій чудовій, оновленій залі, зігрітій нашими посмішками та шаленою енергетикою!

В 2. Вітаємо вас із Міжнародним днем студента. Зичимо Вам палкого кохання, несподіваних сюрпризів, творчих злетів та найяскравіших вражень.

В 1. А який він сучасний студент Луцького педагогічного коледжу?
(прикметники , презентація)

Креативний

Творчий

Винахідливий

Розумний

Сильний

Закоханий

Ситий

Спортивний

Завжди on-line

Веселий

Вихований

Працьовитий

Дружній

В.1. І все це - студенти Луцького педагогічного коледжу!

В 2. Отже, зустрічайте творчих, креативних, талановитих студентів на нашій сцені

- **Квінтет «Cruising for bruising» 1-муз.**

В 1. Зі студентської лави починається довга й наполеглива дорога пошуків, стверджень і досягнень у науці, мистецтві, культурі. Зі студентства формується українська національна еліта.

В 2. Пам'ятайте, що кожен день, кожну хвилину ми навчаємось. Знаходячи нові знання, ми стаємо розумнішими, духовно багатшими. Де б ми не були і що б ми не робили, ми всі - студенти в цьому житті.

В 1. Привітати студентів з їх святом на сцену запрошується випускниця Луцького пед. училища, а нині заступник директора з виховної роботи, найкращий друг студентів та просто прекрасна жінка Тетяна Володимирівна Оксенчук.

- **Сковорода Христина «Студенти ЛПК» 22 дошк.**

•

В.1. (з-за сцени) Для усіх, хто любить подорожувати по українським Карпатам звучить наступна пісня

- **Саморига Мирослава «Карпати» 1муз**

В 2. Олено, а чи знаєш ти, що існують певні правила та закони студентського життя?

В 1. Звичайно, ось наприклад: якщо ви запізналися в коледж і прийшли лише до другої пари, не засмучуйтесь – вчитися ніколи не пізно.

В 2. Або ще, став запитання на лекціях, якщо не хочеш, щоб тобі їх задавали на іспиті.

В1 Ніколи не буди товариша, що заснув на лекції, - це приверне увагу викладача.

В2 Якщо у тебе до пізнього вечора забита голова думками про завтрашній іспит - приляж відпочити годин на 9-10 - все минеться само собою.

В1 Не роби на іспиті дуже розумне обличчя – це може закінчитися додатковим запитанням.

В2 Ну що ж, закони студентства ми засвоїли, а тепер час і повеселитись!

- **Дзідзьо (Пісня «Василина» з постановкою) 1-Б**

(Ведучий з-за сцени)

Як багато та водночас як мало сказано про любов. Ось і наступна наша виконавиця розкаже свою історію кохання.

- **Прохорова Даша (11 муз. Пісня про кохання англ. мовою)**

В2 Андрію, а ти коли-небудь запізнававс я на пари ???

В1 Ну, бувало

В1 А як ти виправдовувався?

В2 По-різному, наприклад: проспав, запізнився на маршрутку, не продзвенів будильник, ходив до лікаря, вертався за конспектом.

В1 Ну-ну.....А наступні наші учасниці ніколи не запізнаються, тому що вони спортивні,зібрані та відповідальні. Зустрічайте!!!

- **Гімнастичний номер (1 фіз Хілюк Ангеліна та Тимошук Марія)**

Ведучий з-за сцени: А ми продовжуємо...!!! І знову для вас лине ця чудова пісня.

- **Мельник Анастасія «Калина» 1 муз**

В2 Молодість – неповторна пора в житті кожної людини, вона веде в світ романтики , великих дерзань, світ пошуків та відкриттів

В1 Молодість завжди сповнена оптимістичних поглядів у майбутнє, нестримна у своєму русі до піднесеного та красивого.

- **Квартет «Insite» з піснею «Човен» у складі Мельничук Анастасії, КовальЄвгенії, Степанюк Каріни та Максимюка Андрія**

В2 З кожним роком студент змінюється. Першокурсник – похлибий, тримається групами по 10-15 осіб. При згадуванні такого слова, як «сесія», відчуває тваринний страх. Середовище існування - усі бібліотеки міста. Мета існування – отримати будь- яким шляхом та способом усі книжки із переліку рекомендованої літератури.

В1 Другокурсник. Кмітливий, сон міцний, дитячий, кольоровий, на весь екран. Все ще боїться сесій, але регулярно лякає нею першокурсників. Середовище існування- поблизу пунктів харчування. Мета існування - добування конспектів у старшокурсників.

В2 Третьокурсник - впевнений у собі, відчуття стаху поступово зникає, середовище існування - гуртожиток. Мета існування – знайти усі книжки із переліку рекомендованої літератури, котрі були взяті на 1 курсі, та повернути їх у бібліотеку.

В1 І, нарешті, - четвертокурсник: розумний, винахідливий, найвища активність спостерігається під час сесії, середовище існування –скрізь та не регулярно, головна мета - отримати диплом.... бажано..... з відзнакою!

В2 Тож зустрічайте наших найрозумніших, найталановитіших студентів!!!

- **Танець «Іспанія» (1-А, Суровцева Богдана, Гетьман Богдана, Волощук Віта)**

(3-за сцени ведучий)

В 1 Для всіх, хто юний душею, хто замріяний і закоханий, звучить ця музична композиція.

- **Калінчик Олена 31 муз. «Ой, у вишневому саду» ремікс**

Шевчук Іван 2-Б (читає вірш)

Студенти - це такий народ,
Який не може без пригод,
А їх , до речі, вистачає:
Підступна сесія чекає
Це смуга успіху й невдач,
Не знаєш: чи радій чи плач?
Студенти всидіти не можуть,
Та як приходить семінар,
Студенту враз якийсь тягар:
Його не видно із-за парти,
Йому уже і не до жартів,
Та викладач, хоч в окулярах,
Присутніх відміча на парах,
Тоді й приходять прездачі...
І знов студент ридає, плаче....
Але всі теми поздає – дивись,
Стипендія вже є
Професія «студент» – це класно,

Хоча, на жаль, короткочасно:

Тож я спішу вас всіх вітати

Із нашим днем! Із нашим святом!

- Дует «Begging you» Горбач Валерія та Пестова Ольга 1 муз

(Ведучий з-за сцени)

В2 Стрімкі ритми сьогодення найповніше відтворить хореографічний колектив «Колорит» Для вас сьогодні Рок-н-рол!!!!!!

- Рок-н-рол

В1 Дорога в молодість завжди святкова,

Вона зваблива, мов чарівний спів,

Вона в душі мов пісня веселкова,

І нам видніється з усіх світів!

- Імпульс «Sway»

В1 Докіль стоїть на світі вища школа

І ловить вічність пізнання момент

Живе і п'є щодня науки солод

Небагатій, вигадник, оптиміст-студент

В2 Хоч пізно ліг, вставати мусить зрання

Мала доба, малий для нього день,

Бо, крім навчання, хоче ще й кохання

І під гітару запальних пісень

В1 Майбутній вчитель, музикант і вихователь,

Спортсмен, організатор, програміст –

Це наш студент, його сьогодні свято,

Будує він міцний в майбутнє міст.

В2 Студенти! Світлі дні і чесні муки

Хай збереже навек фотоальбом!

Збудуйте кожен власний храм науки –

Свій розум, душу, дружбу і любов!

- **Пісня «Хай живе надія» Тріо у складі Рибачок Дарини, Кравчик Вікторії та Пестової Ольги (усі учасники святкового концерту виходять на сцену, тримаючи у руках жовто-блакитні кульки, співають разом приспів та під кінець пісні кульки летять у зал)**

В.1. Зі святом вас, дорогі наші!!!!

В.2. До нових зустрічей!!!!

Мазурок І. В.

викладач фортепіано

куратор групи

ЗБОРИ БАТЬКІВ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ

Сценарій концерту

Мета. Ознайомити батьків з художніми колективами та окремими виконавцями Луцького педагогічного коледжу. Представити музичні номери у виконанні студентів перших курсів.

До концертної програми залучені студенти відділень «Музичне виховання», «Початкове навчання».

Звучать фанфари (фонограма)

Ведуча

Шановні батьки! Ми, студенти і викладачі, Луцького педагогічного коледжу сьогодні за давньою традицією зустрічаємо дорогих гостей. Ми раді вітати у цій святковій залі батьків наших наймолодших друзів – першокурсників. Адже, коли збирається родина – така велика і дружна, як наша, навколо панує енергетика любові, радості, добра, співпраці, взаєморозуміння.

Три місяці тому до нас прийшли нові розумні, ініціативні, креативні студенти першого курсу. Тепер ми разом з ними робимо нашу спільну справу – вчимось, працюємо, творимо, щоб у майбутньому стати достойними звання учителя.

Маємо честь представити вам нашу спільну творчість – музику, пісню, без яких неможливо уявити собі життя нашого народу.

Ми, молоде покоління, у своїх серцях плекаємо високу мрію, велику любов, прагнення зберегти культуру України, нашу рідну українську мову, волю та незалежність нашого народу.

Ведуча

...Народилась Україна Нова,
Небувала, чиста, як дитя,
Україна Зоряної Мови,
Україна Божого Буття!
Україна казки і кохання.
Та Держава, де щезає тлінь.
Україна творчого повстання
Для усіх безсмертних поколінь.

*«Коханий край». Пісня невідомого автора. Виконує студентка 1-А
курсу відділення «Початкове навчання» Марія Швай.*

Ведуча

Ми на своїй землі віки й тисячоліття,
Тут славний рід, родина і сім'я.
Коріння у землі, а в небо — пишне віття.
У світі — українці нам ім'я.
Іде в майбутнє рідна Україна,
У світле і високе майбуття.
І наш народ — одна свята родина,
А кожен з нас в родині цій дитя.

*«Дай, Боже, сили нашим солдатам». Музика і слова Х. Панасюк.
Виконує вокальний квартет «Імпульс».*

Ведуча

Ти – українець, пам'ятай щоденно,
Що ти свого народу славний син.
До всього стався творчо і натхненно –
Ти неповторний і такий – один.
Тому затям, що треба чесно жити,
Повинен досягнути висоти.
В житті своїм завжди добро творити
І промінь сонця до людей нести.

«Льодолом». Обробка М. Леонтовича. Виконує ансамбль сопілкарів «Чарівник».

Ведуча

Родино, дорога родино!
Що може бути краще в світі цім?
Чим більше дорожить людина
За батьківський і материнський дім?
Де можна більше зачерпнуть любові?
Де взяти більше доброти?
Як в материнським ніжнім слові,
Як з батька щедрої руки!

«Пробач мені, мамо». Музика і слова Д. Гусак. Виконує студентка 2 курсу відділення «Музичне виховання» Наталія Голюк.

Ведуча

Як заграє та бандура веселкова
та й на всі свої проміння-голоси -
не мелодія росте у ній, а слово,
помережене краплинами роси.
Ой, бандура, стоголоса пісня бурі -
ви послухайте, послухайте її!
Як співає зачарована бандура,
заговкають у дібровах солов'ї.

«Од села до села». Українська народна пісня, обробка Світлани Ябковської. Виконує ансамбль бандуристів. Солістка Н. Павлюк.

Ведуча

Баян вдихнув повітря, звук,
Пластинки зашарілись.
Зібрав навколо дев'ять муз,
Щоб в танці звеселились.
Ряди акордів і басів,

Праворуч ряд солістів,
Цілий оркестр зібрать зумів,
З музиків і хористів.
Вдихнув на повні груди, звук,
І в такті із ногою,
Забув одразу весь свій сум
І грав, й гордивсь собою.
Зіграв, подякував, вклонивсь,
Ціла гора овацій.
Ось знову він добро зробив,
Живе не дарма значить.

«Ватра». Музика В. Матвійчука. Виконує оркестр «Акко мозаїка». Соліст Іван Макарчук.

Ведуча

Я вчилася любити Україну – як вперше мене мати повивала.
Я вчилася любити Україну – як мати колискову заспівала.
Я вчилася любити Україну – коли гойдалась в люлечці вербовій
Я вчилася любити Україну – як шепотіло листя у діброві.

«Дорога до мосі мами». Музика і слова І. Тарнавської. Виконує студентка ІІ групи відділення «Музичне виховання» Дарія Прохорова.

Ведуча

Батьків в гостях у нас багато
Ми дуже раді вас вітати!
І сподіваємось, що кожен
Для себе щось узяти зможе.
Хтось настрій добрий запозичить,
Бо посмішка усім нам личить.
Хтось слову доброму зрадіє,
Бо про добро усі ми мрієм.

*«Іспанський танець». Виконують студенти I-А курсу відділення
«Початкове навчання».*

Ведуча

Я без неї – ластівка безкрила.

Я без неї – то уже не я.

Україно! Лагідна і мила

Солов'їна спадщина моя.

*«Дівочий сон». Музика О. Чухрая, слова Д. Луценка. Виконує студентка II
групи відділення «Музичне виховання» Валентина Ткачук.*

Ведуча

Ми, українці, нація прадавня,

На цій Землі — багато тисяч літ.

Культурою й традиціями славна,

І багатющий в нас духовний світ.

Свої казки, легенди і повір'я,

Дотепні жарти і слова ясні,

Своя хатина біла і подвір'я,

І неповторні, трепетні пісні.

*«Грай моя скрипонько». Українська народна пісня. Обробка Василя Шкоби.
Виконує народний художній колектив «Троїсті музики».*

Ведуча

Благословенні будьте, небеса,

І ясне сонце, будь благословенне,

Нехай панує на землі краса

І не шугає полум'я шалене.

Нехай панує на землі добро,

Від смутку й сліз ніхто хай не страждає.

Нехай панує мир і на віки

Всіх українців хай добро єднає!

«Хай живе надія». Музика і слова І. Білик. Виконують студенти відділення «Музичне виховання» Ольга Пестова, Дарія Рибачок, Вікторія Кравчик.

СЦЕНАРІЙ ПРИСВЯЧЕНИЙ 70 - РІЧЧЮ ВЕЛИКОЇ ПЕРЕМОГИ

Мета: виховувати студентів у дусі патріотизму, національної свідомості, гідності, збереження історичної пам'яті українського народу.

Обладнання: мультимедійний проектор, ноутбук.

Методичне забезпечення: слайди, фотодокументи, фонограми, історичні документи, відео, презентації.

Перед початком лунають пісні воєнних років.

Звучить фонограма: церковний дзвін.

До мікрофонів підходять ведучі.

1 ведучий:

І знову земля зустрічає весну!

2 ведучий:

Казково світяться бруньки,
І з них виплескують листки.

1 ведучий:

Весна настала, сонце сяє,
Своє проміння посилає
Трава у полі шовковиста,
Виблискує, немов намисто.
Уже до рідної землі
Летять у небі журавлі

2 ведучий:

День Перемоги! День Перемоги!
Іде по країні весна.
Дев'ятого травня! Дев'ятого травня!
Війна закінчилась страшна.

1 ведучий:

Ти прийшла, Перемого, слідами війни,
З-під заліза і попелу – цвітом весни,
Тим навічним вогнем, що горить – не згоря,
Обеліском, який увінчала зоря.

2 ведучий:

Слово, для вітання надається: куратору групи.

Вмикається гімн України.

1 ведучий:

Слово, для вітання надається: ветерану війни.

2 ведучий:

Немає в нас сім'ї на Україні
Якої б не торкнулася війна
Де б не вбивала, крала чи палила
Фашиста-нелюда загарбницька рука.
Вже стільки літ минуло,
Як постріли скінчились,
А в пам'яті й сьогодні
Страшні й сумні картини

1 ведучий:

До слова запрошується свідок тих страшних подій, ветеран Великої
Вітчизняної Війни.

2 ведучий:

Дорогі ветерани, вас вітають студенти Луцького педагогічного коледжу.

1 ведучий:

Хай ці квіти весняні чудові
Подарують вам подих краси,
Щоб жилося у щасті й любові,
Благ усіх вам з роси і води!
Всю доброту, яка існує в світі,
Всю радість, що живе серед людей,

Найкращі всі, що до вподоби, квіти
Даруємо вам у цей святковий день.

Вмикається фонограма пісні «Ветерани»

Фонограму продовжує мелодія : М. Негода. "Степом, степом"

2 ведучий:

Благословляла мати сина,
А синові - сімнадцять літ...

Іти на бій за Батьківщину -
Був материнський заповіт.

Сховала сльози на прощання,
Щоб не пекли його вони...
І син пішов... Лишив чекання,
Лишив свої хлопчачі сні.

1 ведучий:

...Минули бурі стоголосі.
Є і медалі, й ордени...
А рана та
Ще ниє й досі
Далеким стогоном війни.
Ні, не забути днів вогненних,

Що злиті в Перемоги День
Висот немає безіменних.
Нема солдатів без імен.

2 ведучий:

Одержала звістку матуся,
Що син її впав за Дніпром
Поїхала мати до сина
В далекі світи із села

І білу пшеничну хлібину,
і шитий рушник привезла

1 ведучий:

Заплакала: "Сину, мій сину,
Як довго до тебе я йшла..."
Могилу, неначе дитину,
Руками вона обняла.
І тільки червона калина
Тремтіла, неначе дива.
А мати стоїть на колінах,
І пальці торкають граніт,
І поруч моя Україна
В скорботі із нею стоїть.

2 ведучий:

Там сплять навічно воїни-солдати,
Чийсь батьки, чийсь брати й сини.
Їм не судилось весен зустрічати,
Тих, що стрічаєш ти після війни.

Там сплять твої ровесники-орлята,
Тепер уже були б із них орли!
Схилися над могилами солдатів,
Що у боях за тебе полягли

1 ведучий:

Я покладу вінок червоний
До обеліска мужніх воїнів,
Які життя своє віддали
За те, щоб ми війни не знали.
Але вони, вони безсмертні,
Безсмертні подвигом великим,

Що пролетів над всеньким світом.

Ми не забудем вас ніколи,

Ми пам'ятатимем вас всіх.

...Я покладу вінок червоний

І він осяє обеліск.

2 ведучий:

Право покласти вінок до Меморіалу Слави

надається: студентам 2-ж курсу Панасюк Ользі та Кревському Андрію.

1 ведучий:

Всі, хто за нас поліг у вирвищах смертей

Ви – в пам'яті Землі, ви – у серцях дітей...

Ви з нами кожен день, у творчості, труді,

Ви на землі дітей довічно молоді.

2 ведучий:

Слава всесвітня від роду до роду

Воїнам мужнім за ратні труди.

Що принесли з вогняного походу

Спраглим народам живої води!

1 ведучий:

Суцим хвала, що в громах кононади,

Сонце несли на святім знамені.

Вічна пам'ять полеглим за правду-

Смертю смерть подолавши в борні!

2 ведучий:

Маршалам сивим – хвала величава!

Слава солдатам – слава!

Слава вівіки віків!

1 ведучий:

Схиляємо в скорботі голови перед пам'яттю загиблих за нашу незалежність і мирне сьогодення, хто ціною власного життя наближав історичний день перемоги.

2 ведучий:

Перед трагічною хвилиною мовчання
Словами говорити неможливо.
Оця хвилина більше нам розкаже,
Ніж тисячі, а чи мільйони слів.
Солдатів подвиг, про який сьогодні
Дізнались ми, не вимовить словами,
А тільки серцем можна це сказати,
Але воно, нажаль, не має мови,
Лиш має біль. І тому я прошу
Солдатів пам'ять вшанувати мовчанням.

1 ведучий:

Хвилина мовчання...
Метроном лікує секунди.
Мовчання.

2 ведучий:

Благословенна будь земля Волинська
Овіяна легендами століть
Понад тобою зірка Перемоги,
На п'єдесталі як пам'ять стоїть.

1 ведучий:

Вишита колоссям і калиною
Вигойдана співом солов'я,
Звешся величаво – Волинь
Земле зачарована моя.

2 ведучий:

Нині свято нашого народу,
Свято Перемоги роду,
Ще пройти доріг нам слід багато,
Свято майбуття – нації свято

1 ведучий:

Слово надається куратору групи.

Звучить гімн України.

Відразу йде фонограма пісні «День Перемоги».

Література:

- 1.Агатов, Ю., Ковтун, В. Фотографии из старого альбома : повесть военных лет / Ю. Агатов, В. Ковтун. – М. : Молодая гвардия, 1989. – 203 с. : ил. - (Летопись Великой Отечественной).
2. Алексиевич, С. У войны – не женское лицо... : предисловие А. Адамовича / С. Алексиевич. – Мн. : Маст. літ., 1985. – 317 с. : іл.
- 3.Багмут, І. А. Записки солдата : повісті, оповідання, нариси / І. А. Багмут. – К. : Дніпро, 1975. – 502 с.
- 4.Василевська, В. Райдуга. Просто любов / В. Василевська. – Львів : Каменяр, 1984. – 280 с.
- 5.Гончар, О. Т. Твори : у 12-ти т. / О. Т. Гончар. – К. : Наукова думка, 2001. - Т. 1. Прапороносці : Трилогія. – 573 с.
6. Гуцало, Є. З вогню воскресли. Мертва зона. Біль і гнів : повісті / Є. Гуцало. – К. : Українська видавнича група, 1996. – 432 с.

Єрко Галина Іванівна,

викладач суспільних дисциплін,

куратор групи

Констанкевич Лариса Григорівна,

викладач інформатики,

куратор групи

ДЕНЬ ПЕРЕМОГИ – ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ І ПРОЩЕННЯ

Тематична виховна година

Мета. Виховувати толерантне ставлення до минулого через призму бачення сучасного.

Обладнання: проектор, презентація Power Point.

Звучать фанфари. Виходять ведучі.

У ході читання текстів демонструються слайди.

Ведучий. ХХІ століття. Усе далі й далі відходять грізні роки Другої світової війни. Але кожного року дев'ятого травня ми відзначаємо День Перемоги, і ніколи не згасне пам'ять про всіх тих, хто поліг у боях, хто віддав своє життя для нашого щастя.

Ведуча. Кожна людина зберігає в пам'яті момент свого життя, який здається їй другим народженням, переломом у всій подальшій долі. Війна живе в душах тих, хто пережив її такими спогадами, що вони ніколи не зможуть забути цю війну.

Читець.

У мене днів не вистачить для того,

Щоб розказати людям про війну,

Про все, про артилерію як «бога»,

Про все оте, що й зараз не збагну.
Воно в мені – забуте й незабуте,
Воно в мені – що бачив і чим жив,
Що іноді хотілося б вернути,
Що іноді здається дивом з див.
Але навколо – хлопці-побратими,
Які самі в тім пеклі побули.
Але ж із фото юними очима
Зорить твій друг з воєнної імлі.
Не просто пригадалося минуле –
Крізь нього бачу знов далекі дні;
Солдатський спомин крізь гарматне дуло
У душу й серце дивиться мені.

(М. Гарнік «У мене днів не вистачить для того»)

Ведучий. Мільйони людей забрала Друга світова війна. Це важко усвідомити. Смерть однієї людини – це трагедія. А коли мільйони... Загиблим не болять. У живих продовжують кровоточити рани: у ветеранів, які втратили своїх друзів-однополчан, рідних і близьких, душі, які простріляні похоронками, у рано посивілих дітей війни, які не побачили своїх батьків і пережили пекло окупації.

Ведуча. Хвилина мовчання... найдовша хвилина. У ній – наші вічні ровесники.

Ведучий. Хвилина мовчання... Вона освітлена вогнем салютів і вогнем боїв. Найтихіша, найсумніша, найтяжча хвилина, сповнена готовності, сповнена гордості та мужності, скорботи й шани.

Звук метронома.

Читець.

За Батьківщину у боях вмирали
Однаково – дорослі і малі...
За довгі роки ще не розшукали
Усіх могил солдатських на землі.
Розкидані вони у чистім полі,
Десь при дорозі, у розмай-траві...
Могил отих не обминай ніколи:
Поховані у них – для нас живі!
Там сплять навічно воїни-солдати,
Чиїсь батьки, чиїсь брати й сини,
Їм не судилось весен зустрічати,
Тих, що стрічаєш ти після війни.
Там сплять твої ровесники-орлята:
Тепер уже були б із них орли!
Схилися ж над могилами солдатів,
Що у боях за тебе полягли.

(М. Познанська)

Ведуча.

Знову Вічний вогонь обпікає серця,
Знову спогад далекий приносить неспокій,
Бо дорогам воєнним немає кінця,
Бо приходять до Вас побратими крізь роки,
Забираючи друзів в останній політ,
Щоб по їхніх стежках вже онуки ходили...
Тільки вічний вогонь об'єднає усіх,

Щоб вклонитися Вам і солдатським могилам.

Ведучий.

Ми знову прийдемо до вічного вогню,

Рокам ніколи пам'яті не стерти

Про тих, хто пережив страшну війну,

І тих, хто залишивсь в обіймах смерті.

Ми знову прийдемо до вічного вогню...

Із нами придуть і онуки й діти,

Щоб ветеранам до землі вклонитись,

Щоб вшанувати їхню сивину.

Нехай Господь дарує їм літа,

Тепло і затишок, щасливі дні безхмарні.

Нехай щороку зелень молода

Встеляє килимом стежки у завтра.

Покладання корзини квітів до Меморіалу Слави.

Пісня «Степом, степом» (муз. А. Шашкевича, сл. А. Негоди).

Ведуча.

Ви все пильніше в очі поколінь

Вдивляєтеся крізь опуклі скельця.

І смутку довга прохолодна тінь

Крізь ваше перебігає серце.

І я немов на сповіді стою

І пам'ять всіх живих беру у свідки –

Такі красиві люди, як в бою,

І нині зустрічаються нерідко.

(П. Іванов «Все меньше нас...»)

Ведучий.

День Перемоги особливе свято, бо на ньому в перших рядах завжди ветерани, люди, перед якими кожен з нас схиляє голову у пошані і вдячності.

Ведуча. Шановні ветерани! Ми щиро вітаємо вас зі святом – Днем Перемоги! Ми вклоняємося Вам! Ми завжди будемо пам'ятати Ваш подвиг! Ми завжди будемо пам'ятати Вас! Низький уклін Вам, сивочолі ветерани!

Пісня «Не стареют душой ветераны» (Муз. С. Туликова, сл. Я. Белінського).

Ведучий. Пісні років війни – це своєрідний літопис тих історичних подій. Біль і радість, кохання і смуток, горе втрат і щастя перемоги. Все сплелось у поетичних рядках і незабутніх мелодіях безсмертних пісень часів війни. Пісні, що стали пам'яттю серця і покликом віри. Для Вас, шановні ветерани, музичне вітання.

Звучить віночок пісень.

Ведуча. Тієї пам'ятної червневої пори, як і завжди, догоряв рожевий світанок в обіймах спраглої ночі, замріяно лунали останні звуки шкільного вальсу... Випускники 41-го кружляють парами, вони ще не знають, що через декілька хвилин о 4 годині ранку вони закружляють у кривавому танку війни...

Голос Ю. Левітана про початок війни На фоні музики та хроніки боїв звучить текст. Виходять по одному мати, дружина і солдат.

Мати. Ну, здрастуй, Війно... Навіщо ти нам потрібна?! Дай відповідь. У чому привабливість забирати з сімей ні в чому не винних людей. Що тобі це дає? Чи може ти так граєш? Заради втіхи віднімаєш? Гуркіт гармат, річки крові, гори мерців... коли це закінчиться? Невже ти думаєш, що неподоланна? Та ні! Адже після зустрічі з тобою бійці повертаються, вони тебе перемагають! Проти тебе можна знайти зброю – це безстрашність та воля до перемоги. Ні –

зрадництву! Ні – страху! Стій, Війно, тебе ніхто не любить, ти – ніхто! Йди і не повертайся! Прощавай! Йди навіки!

Дружина. Війно, навіщо ти почалась? Скільки безневинних життів ти забрала! Скількох дітей ти залишила сиротами! Скількох людей скалічила! Ти забираєш юнаків, багато з яких ніколи не повернуться додому. Їхні батьки назавжди залишаться без своїх, може єдиних, дітей. Їхні наречені, дружини, будуть довіку чекати їх з фронтів. Навіщо ти несеш крамолу в міста і села, країни та континенти, навіщо залишаєш в пам'яті людській жахи, які будуть передаватися з покоління в покоління. Ти ніколи не знайдеш співчуття в очах тих, душі чийх близьких ти забрала і віддала небу. Геть! І ніколи не приходь до нас!

Солдат. У надвечір'ї шумить потолочене жито і ходить моя молодість тихими кроками. Вона шукає нових стежок. Скільки їх довелось стоптати за чотири літа... Вона оглядає передові, пориті на сталінградських горбах, на синьому Бузі і на чорних карпатських пляях. Багато їх? Мабуть, немало. То мої ноги кривавились на тих стежках, то мої руки копали бліндажі, обливаючись потом, то моя душа, як птах, трепетала над нами, падаючи, радіючи і рвучись вперед, знаходила нові тривоги й радощі на тих вітряних збитих війною долинах.

Танець «Смуглянка»

Ведучий.

Упав Берлін. Іще боями гула розвихрена земля,

а вже з барвистими квітками вступила тиша на поля.

І сховався мир на доли й води і в гарячковий стук сердець.

Удари з заходу і сходу сказали ворогу: «Кінець!»

Кінець! Незборна правди сила, замовк гармат охриплий спів.

Кінець. І тиша оглушила людей, що звикли до громів.

І всі звели до сонця чола, що довго снилось їм у млі.

І стало тихо так навколо, мов не було іще ніколи
такої тиші на землі.

Хроніка зустрічі солдатів, на фоні якої звучать слова.

Ведуча. Травень сорок п'ятого був щедрим на тепло, буйно квітучий
бузок, величні пахучі оберемки якого кидали солдатам, що поверталися в рідні
краї з важких воєнних доріг. На них чекали! Чекали чоловіка, батька, коханого
...

Пісня «Весна 45-го года».

Ведучий.

Білосніжні ромашки кружляють
і ведуть ніжний вальс весняний.
Все танцюють-танцюють. Співають
у вишневих садах солов'ї.
Не змовкають романси-сонети,
бо природа складає слова.
Обіймаючи в ніжні тенета
Ластів'я пісню цю заспіва.

Ведуча.

Не впівмаєш у небі хмаринки,
тільки біле крило журавля,
наче пензлем малює картинку –
в чистім аркуші сонце сія!
На обличчі своєму відчути
теплий промінь травневого дня,
і ніколи весну не забути –
це ласкаве і добре дитя!

Ведучий.

Ніжний вальс у очах засвітився,

всі діброви, кружляють поля.
Тільки в травні це щастя наснитися
і безхмарно-ласкаве життя!

Танець-композиція «Вальс».

Ведуча.

Від щирого серця злітають краплини
Палкої любові до мирної днини.
А пам'ять – веселковий міст у вчорашнє,
Буремне, воєнне – ніколи не згасне.

Ведучий.

Уклін ветеранам за свято травневе;
За Вічний вогонь, за салюти до неба.
І квіти весняні – нектар розмаїття –
На плитах гранітних... за те лихоліття.

Ведуча.

Пливе нескінченний потік перехожих,
У день надзвичайний, навік Переможний!
Сльозою омиті, блищать нагороди:
Пошана безмірна усього народу.

Ведучий.

День Перемоги – історії нашої дата,
День Перемоги – це день ветерана-солдата,
День Перемоги – день сліз і скорботи священний,
День Перемоги – день пам'яті і прощення.

Духовий оркестр виконує «День Победы», «Марш».

ЛІТЕРАТУРА

1. Коновалова М. В. Тематичні класні години. 5-11 класи. Національно-патріотичне та громадянське виховання / М. В. Коновалова. – Х.: Вид. гр. «Основа», 2012. – 174 с.
2. Кращі весняні свята / Упоряд. О. В. Гноїнська. – Х.: Вид-во «Веста», 2010. – 176 с.
3. Позакласні заходи з історії / Авт.-упорядн. Ф. Л. Левітас. – Х. : Вид. гр. «Основа», 2004. – 160 с.
4. Робоча книга педагога-організатора / упоряд.: Л. Глазунова, А. Панченко. – 3-тє вид., перероб. та доповнен. – К.: Редакції газет з управління освітою, 2012. – 112 с.
5. Свята: весняна палітра / упоряд.: Л. Шелестова, Н. Чиренко, Н. Чернякова. – К. : Шкільний світ, 2011. – 128 с.

Ульяницька Н. Я.

викладач анатомії і фізіології

Давидюк Г. М.

викладач хімії та валеології

«ДЕНЬ ВОДИ»

(Пісня «Рідний край» - Катя Онищук)

Ведуча

Послухай, як струмок дзвенить,
як гомонить ліщина,
З тобою всюди, кожна мить
говорить Україна
Послухай, як трава росте, напоєна дощами,
І як веде розмову степ з тобою колосками.

Послухай, як вода шумить,
і Стир до моря лине,
З тобою всюди, кожна мить
Говорить Україна!

Ведучий

Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй у 1992 році прийняла важливе рішення – щороку 22 березня відзначати Всесвітній день охорони водних ресурсів. І сьогодні, в переддень цього свята його відзначають вся наша планета, наша Україна і наша синьоока Волинь – край озер, край лісів, край річок.

Ведуча

Щасливі ми, бо нас єднає мрія:

Допоки б'ється серце і живе надія,
Блакитну Землю цю нащадкам передати,
І хай радіє з нами Україна-мати

Ведучий

Спільна мрія про захист і збереження чистих джерел, турбота про благоустрій нашого міста, про здоров'я лучан вже не вперше об'єднала представників міської влади, обласних та міських установ, покликаних виконувати цю святую місію, і нас, студентську молодь древнього Луцька.

Ведуча

Ми запрошуємо на сцену людину, залюблену у наше місто, людину, з ініціативи якої ми, студенти, нерідко виходимо у парки, сквери, на береги річок, щоб допомогати рятувати, очищати, прибирати, озеленювати наше місто. Слово – раднику міського голови з екологічних питань Борису Гнатовичу Сороці.

(Виступ Б.Г. Сороки)

Ведуча

Лелеки вгорі, внизу – лепеха й жабуриння,
Ліси і лісочки, озера й озерця дрібні.
Цей клптик землі – як наповнена
скарбами скриня -
Не знаєш ніколи, що знайдеш на самому дні.
Десь пісня столітня
проб'ється крізь гуркіт модерну,
десь барва заблісне на вишитім
рукаві,
Пригостить узлісся плодами дикого

терну,
Джерельце в'юнке заворушиться
у траві.
То раптом відкриється зору неznане
болітце,
Сотворене Богом із виводком диких качат.
Усе це – Волинь, моє благовісне Полісся.
На ньому і досі Всевишнього райська печать.
(пісня «Рідний край» Віка Кравчик)

Ведуча

Люблю я Луцьк – мій Лучеськ на світанні,
Коли весна і дихається вільно.
Он кірхи хрест, а он костьолу бані
Вітають всіх, киваючи прихильно.

Он замок наш – величний богатир,
Уже в літах, та чути в ньому силу,
Він дивиться залюблено на Стир –
На річку-подругу стареньку і змілілу.

Ведучий

Вже розправляють плечі береги,
А там, де крутить танець синій вир,
Розкинув довгі поли древній Стир –
І напоїлись водами луги.

Ведуча

Дуже важливо, що маємо ми сьогодні найчистішу питну воду на Україні, яка дає нам життєдайну силу. На сторожі нашого здоров'я, на сторожі збереження чистоти води стоїть служба Луцькводоканаду.

Слово має комунального підприємства Луцькводоканаду Вега Юрій Васильович

Ведучий

Повірте, що є ще у нашому краю
І трави, і роси, і дощ – грибосій,
І в сонячних променів є ще орбіта,
І мальви цвітуть, вірні долі своїй,
Як добре, що нині все маємо все це,
Як страшно, що можна
Все це загубить.

Ведуча

Контроль за тим, щоб наше місто було охайним, вода – чистою, лучани – здоровими, веде санітарна служба нашого міста та області.

(Слово має виконувач обов'язків головного санітарного лікаря м. Луцька і Луцького району Шеремета Світлана Павлівна)

Ведуча

Б'є живе джерело від коріння до брості,
Від клітини – до мислі – матерії рух,
Від річок і джерел і до крил в високості,
Що з людських починається розуму й рук.

Ведучий

Починається тут
Щедра Світязя повинь,

Що в душі ріднокраю ніколи не вмере,
Так із перших краплин материнської мови
Буйне море Вітчизни початок бере.

**(Слово має заступник начальника Гідрометцентру Волинської області –
Кващук Людмила Володимирівна)**

Ведучий

Ні, я не гостем прийшов сюди вранці
На запашну із рум'янком траву,
Тут мого серця забилося джерельце.
Тут моя хата. Тут я живу.

Ведуча

Чую: круг мене Земля обертається,
Слухаю птиць і криниць голоси.
Тут починаються і не кінчаються
Витоки долі води і роси.

Ведуча

Ми, студенти та викладачі Луцького педагогічного коледжу звертаємось
до кожної небайдужої людини нашого міста..

Ведучий

Звернення

Щороку, 22 березня ми відзначаємо Всесвітній день води. Саме цей день є трампліном для росту свідомості в питаннях використання води, стимулом для організації дебатів і фокусування уваги на небезпеках, що несуть неадекватний доступ до води й умов санітарії.

Цей день для того, щоб кожен пригадав уроки життя, коли вода ставала недоступною хоча б на короткий час і не допускав помилок, що ведуть до її зникнення.

Ми не повинні бути байдужими.

Ми маємо виховати в собі турботливе ставлення до води, прагнення оберігати її як неоціненне багатство, як родинний скарб.

Давайте, підтримуючи починання ООН про відзначення Дня води та виконуючи її рішення про оголошення Міжнародного десятиріччя дій «Вода для життя», створимо добру традицію проведення у цей день активного інформування серед широких верств школярів і дорослого населення та привернення уваги громадськості до проблем води.

«Добро починається з тебе» - так називається конкурс, який об'єднав громадсько активну молодь України, де ми постійно ділимося своїм досвідом екологічної діяльності з однодумцями.

Якщо і вам мріється очистити всі води Землі від побутових, промислових, сільськогосподарських, транспортних відходів і залишити життєдайною блакить річок і озер, джерельну воду криниць нащадкам, починаймо діяти разом.

Проявіть активність у добрій справі збереження річок нашого міста. Нехай доброта Ваших душ, міць рук, мудрість сердець дозволять стати пророчими слова Василя Скуратівського: «Не зміліють джерела України, якщо ми не зміліємо душею».

Давайте зробимо все, щоб не втратити воду, адже втрачаючи воду, ми втрачаємо життя.

Ведуча

Блакитна планета – наш поклик життя,

Природної злагоди, згоди.
Блакитна планета – то щем й почуття
Людини, Душі і Природи.

Ведучий

Блакитна планета судилась мені
Від космосу і до краплини,
Блакитна планета – розливи Землі,
Живий водограй України.

(Пісня «Водограй» - дует 11 муз)

Ведучий

Щоб слово не торкнулося ножа,
Щоб не боліли роздуми полинні,
Цю воду, де криниця і душа,
Ми як зіницю берегти повинні.

Ведуча

Дивись народе, пильно стережи
Святе озерце, річечку, заплаву,
Аби природи мудрі терези
Не зрушилися з полудня в неславу.

Ведучий

Навіки ми зріднилися з добром,
Немов з роси й води наші благання,
Напоєні і Стиром, і Дніпром
Усі наші турботи і жадання.

(пісня «Тече вода»)

Ведуча

Я – краплинка життя,
Я природи слухняне дитя
І для мене, мов свято, її проростання.

Ведучий

Там, де райдуга, й дощ
Там ніколи не згасне життя
Пам'ятаймо про це
Про природи розкішне буяння.

Давидюк Г. М.,

викладач хімії і валеології

Ульяницька Н. Я.

викладач анатомії та фізіології людини

ВКЛОНІТЬСЯ, ЛЮДИ, ВЧИТЕЛЮ СВОЄМУ

(Фон музики “Вчителько моя”. На сцену виходять ведучі і першокласниця. Музика лунає тихо, першокласниця дзвонить у дзвоник).

I ведуча.

Знову жовтень, кольорів святкові зали

Навколо тче і творить дивний лад!

І стежка золотіє під ногами,

І листя угорі – мов зорепад...

II ведуча.

Озветься на знайомий “дзень-дзелень”

Знов серце, повне ніжного безмов'я

Знов повідомлять учні “Добрий день”

І вчитель скаже “Доброго здоров'я”.

III ведуча.

Всміхнуться діти рясно і відкрито

У саму душу погляд їх сяйне, -

І він захоче ради цього жити!

Окрилється, забуде про сумне.

IV ведуча.

Любов учителя не зна кінця і краю

Не рветься ні на мить гаряча нить,

Любов учителя ніколи не вмирає,

Вона у серці учнів пломенить.

(пісня “Вчителько моя”).

I ведуча.

I знову осінь, танцює жовте листя

Свій вальс осінній...

Збирає квіти, налиті сонцем літа

Біляві і рожеві і червоні...

I бачу вчителя, а біля нього квіти,

Сьогодні квітами увінчаний, зігрітий...

Навколо діти... діти... діти.

(танець “Вальс”).

III ведуча.

Шановні наші наставники! У кожного з нас був свій шлях, але прямого і гладкого не було. Більше звивистих, позначених крутоярами, а іноді і зовсім грузькі дороги життя. Та ви були щедрими мандрівниками і провідниками по них. І благословенними на життєвих дорогах стали ваші сліди – це ваші учні, які працюють вчителями.

IУ ведуча.

Символічних три покоління об’єднує вчительська доля на сьогоднішньому святі: тих, хто вчив з їх мудрістю, безкорисливістю і принциповістю, які зараз на заслуженому відпочинку.

I ведуча.

Тих, хто вчить, з їх знаннями і самовідданістю, які зараз працюють на вчительській ниві.

II ведуча.

Тих, хто вчиться із життєстверджуючим оптимізмом. Це наші студенти – майбутні вчителі.

ІІ ведуча.

До всіх нас із вітальним словом звертається директор коледжу....

(йому вручають квіти).

(Муз. Фон).

І ведуча.

У залі сьогодні присутні люди, яких з повним правом можна назвати “золотим фондом” Волинської освіти.

ІІ ведуча.

І хоч літа на зиму повернули, але вони сьогодні молоді душею, красиві, талановиті. Вас пам’ятають, Вас шанують, Вами гордяться.

ІІІ ведуча.

Дуже просимо Вас, шановні наші старші наставники, встати, щоб ми всі ще раз привітали Вас, обдарувавши нашими щирими усмішками, оплесками і квітами.

(Музика грає голосно, вручають квіти пенсіонерам).

ІУ ведуча.

Наші сердечні вітання тим, хто все своє життя оре освітянську ниву і засіває її зернятами знань, а також тим, хто лише вступив на педагогічну дорогу.

І ведуча.

Сьогодні, у переддень професійного свята ми вітаємо Вас. Вам наша шана, наша вдячність. Для Вас ці прекрасні квіти.

(Музика, вручають квіти).

ІІ ведуча.

Хай захвилюється серце кожного вчителя від пісні, запального танцю, проникливого поетичного слова, які ми даруємо всім Вам.

ІІ ведуча.

Першими Вас вітають наші шановні гості.

ІУ ведуча.

Вітальну сторінку Вам дарують студенти Луцького педагогічного коледжу.

І ведуча.

Педагогічний талант – який він? Ми сьогодні не готові дати відповідь на це питання. І все таки зрозуміло – основним складником вчительського таланту є любов до тих, кого ми навчаємо.

ІІ ведуча.

Від вчителя. Від його переконань і світогляду, педагогічного таланту й майстерності, залежить не лише те, яким спеціалістом буде студент, а й те, якою людиною стане. Його уроки мудрості, є водночас уроками життя.

ІІІ ведуча.

Шановні студенти! До Вас з життєво мудрими словами звертається викладач-наставник

ІУ ведуча.

Вітальну сторінку Вам дарують студенти Луцького педагогічного коледжу.

І ведуча.

1. Не можу... не можу мовчати
Програму відкину в сторону
Відважусь урок цей почати:
“Давайте-но ми, поговоримо”

2. Давайте-но, любі діти,
Життя розпочнемо вивчати
Для цього ніяких формул
І правил не треба знати.

3. А для цього потрібно жити...
А як?

Ой мої хороші! А це вже як ви намітили.

4. Для кого життя – то гроші,
А мрія – побільше мати,
І вже не важливо, якими
Їх методами діставати.

5. Хтось мріє про славу, посади
І про визнання народу...
Іде до кар'єри ради
Вперед, не питаючи броду.

6. А треті сказали – для себе
Життя ж бо одне в людини,
І кожна секунду треба
Ловити щасливі хвилини.

7. Життя... Як його прожити

Хотіла б і я про це знати.
Хоч вірю – потрібно любити,
І мріяти і чекати.

8. І серце своє тривогами
 Та муками спопеляти
Бо смерть настає, коли воно
Байдужим почне ставати.

9. Коли його болі інших
 Не будуть вже хвилювати
Як віра в добро загубиться
Як марно буде шукати.

10. Коли наплюють тобі в душу
 Захочуть його розтоптати
Скажіть тоді: жити мушу.

11. Життя – це велике диво
 І так його слід прожити
Щоб людям, що поруч з вами
Тепліше було на світі.

12. Щоб ті, кого ви любили
 І серце своє віддавали

З любов'ю, з повагою, і визнанням

Про вас як людину згадали.

I ведуча.

Вклоніться, люди, вчителю своєму,

Володареві слова і пера,

Крізь біль і радість, роздуми і втому

Любов його безсмертна проросла

II ведуча.

Низький уклін, учителі мої!

Зростання душ людських міцна основа,

Хай думка наша квітне барвінково

Про Вас, для Вас звучало щире слово.

(пісня “Уклін вам, люди”).